

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ

PENTRU PERIOADA
2014-2025

Beneficiar:
Primăria Moșnița Nouă

Elaborat:
Fundația Oeconomica Timisiensis,
Centrul de Consultanță Economică,
FEAA Timișoara

2015

Cuvânt înainte

Țara mea-i Banatul meu!
Imnul bănățenilor, cântat de Petrică Moise

Parafrazând versul de mai sus, pot să spun că „Țara mea-i Moșnița noastră!”. Mă simt legat de Moșnița, de Banat, de România cu fire nevăzute, dar indestructibile, ce duc până la inima mea. Sunt convins că toți cei care trăim aici avem aceleași sentimente de puternic atașament de aceste locuri binecuvântate.

În ultimii ani, comuna noastră a dobândit o dinamică a dezvoltării mult peste așteptări. Nu este lipsit de interes să amintesc că acum zece ani, Moșnița Nouă era rămasă în urmă cu aproape toate ce: ne existau rețele de apă, canalizare, gaz, a avea un telefon fix era un lux, nicio rețea de telefonie mobilă nu acoperea cu semnal localitățile componente, internetul și televiziunea prin cablu erau doar vise pentru locuitori.

Lucrurile s-au schimbat mult de atunci, dar sunt departe de a fi satisfăcătoare pentru toată lumea. De aceea, împreună cu locuitorii care s-au implicat în identificarea neajunsurilor din comună și la creionarea direcțiilor de urmat în dezvoltarea comunei, cu ajutorul mediului academic, cadre didactice de la Universitatea de Vest din Timișoara, am elaborat această primă formă a unei strategii de dezvoltare durabilă a comunei.

Lucrarea este perfectibilă și avem în vedere revizuirea acesteia atunci când realitățile o vor cere, iar locuitorii comunei vor fi aceia care vor decide acest lucru.

Aș dori ca toți cei care trăim aici să putem spune cu mândrie:

Eu ♥ Moșnița

IOAN SORINCĂU – primar Moșnița Nouă

INTRODUCERE

În contextul în care dezvoltarea comunitară este procesul care, prin acționarea asupra condițiilor și factorilor mediului socio-economic, asigură progresul comunității, se remarcă necesitatea și oportunitatea unui proces de planificare strategică la nivel local în vederea stabilirii unor direcții de dezvoltare a căror implementare să genereze un nivel ridicat al standardului de viață în rândul populației.

Strategia de dezvoltare a comunei Moșnița Nouă pentru perioada 2014 – 2025 reprezintă astfel o perspectivă asupra dezvoltării comunității locale printr-o abordare fundamentată, structurată și coerentă a activităților pe care autoritățile administrației publice locale trebuie să le inițieze, implementeze și susțină în vederea unei dezvoltări economico-sociale durabilă și sustenabilă a comunei, utilizând în mod eficient și rațional resursele (umane, tehnice, materiale și financiare) disponibile dar și cele atrase.

Viziunea strategică pentru comuna Moșnița Nouă în perioada 2014 - 2025 este ca aceasta să devină o comunitate dinamică, competitivă și prosperă, atractivă pentru investitori și capabilă să asigure o calitate a vieții ridicată pentru locuitori.

Din punct de vedere metodologic, în elaborarea strategiei a fost utilizată o gamă extinsă de instrumente și proceduri de lucru, dintre care se impun a fi menționate următoarele: analiza de conținut; analiza de date statistice din surse organizate; comparații de date statistice înseriate și pe scale evolutive; ancheta sociologică la nivelul comunității; interpretări aferente unor studii,

rapoarte, cercetări, documente și norme legislative locale, județene, regionale și naționale; analiza SWOT.

Logica procesului de planificare strategică a avut în vedere analiza situației socio-economice actuală, pe baza căreia sunt identificate punctele tari și slabe la nivelul comunității, dar și oportunitățile și amenințările generate de contextul județean, regional, național și european, aspecte care sunt ulterior valorificate în priorități, direcții și măsuri de dezvoltare.

Demersul întreprins are la bază nevoile comunității locale, fiind planificat pe o perioadă lungă de timp și însoțit de priorități bugetare clar definite care înglobează obiectivele economice, sociale și de mediu ale comunei.

Procesul de planificare strategică a avut un caracter participativ, implicând toți factorii interesați de pe plan local astfel încât viziunea pentru viitorul comunei Moșnița Nouă este realistă, conformă cu nevoile și așteptările comunității și acceptată de către aceasta.

Cadrul de referință în procesul de luare a deciziilor, Strategia de dezvoltare locală susține acțiunile administrației publice locale necesare pentru crearea condițiilor propice dezvoltării și orientează eforturile acesteia către acele oportunități și proiecte care permit valorificarea potențialului local.

Nu în ultimul rând, documentul facilitează accesul comunei la surse externe de finanțare a direcțiilor de dezvoltare identificate, în special fonduri europene, necesare pentru îndeplinirea viziunii de dezvoltare stabilită.

Capitolul 1 Analiza situației actuale	5
1.1. Cadrul natural.....	6
1.2. Demografie	28
1.3. Activități economice.....	37
1.4. Echiparea teritoriului.....	42
1.4.1. Infrastructura rutieră și feroviară.....	42
1.4.2. Infrastructura tehnico-edilitară.....	43
1.5. Social.....	47
1.5.1. Sănătate	47
1.5.2. Protecție socială	49
1.5.3. Educație	53
1.5.4. Cultură și culte	63
1.5.5. Sport	69
1.6. Mediu	69
1.6.1. Protecția naturii și a peisajului	69
1.6.2. Factori și probleme de mediu	72
1.6.3. Managementul deșeurilor	74
1.7. Administrația publică locală	75
1.7.1. Structură, servicii și ordine publică.....	75
1.7.2. Bugetul local	78
1.7.3. Bilanț proiecte (derulate, în derulare)	80
Capitolul 2 Sondaj de opinie privind situația actuală și de perspectivă a comunei.....	82
2.1. Considerații metodologice	83
2.2. Analiza și interpretarea datelor	84
Capitolul 3 Analiza SWOT.....	95
Capitolul 4 Planul de acțiune	104
4.1. Viziunea de dezvoltare	105
4.2. Planul de acțiune	106
Capitolul 5 Portofoliu de proiecte propuse.....	116

Capitolul 1

Analiza situației actuale

1.1. Cadrul natural

Așezarea geografică

Localizare

Comuna Moșnița Nouă se situează în zona centrală a județului Timiș, centrul de comună, reprezentat de localitatea Moșnița Nouă, aflându-se la 8,3 km pe direcția ESE față de centrul orașului Timișoara. Pe teritoriul administrativ al comunei sunt situate 5 localități: **Moșnița Nouă (centru de comună), Moșnița Veche, Urseni, Albina și Rudicica.**

În funcție de biserica ortodoxă din Moșnița Nouă, și luând ca reper biserica ortodoxă din fiecare localitate pe rând, distanțele dintre centrul de comună și localitățile aparținătoare sunt:

- **Moșnița Veche** – se află la 1,72 km pe direcția Nord față de biserica ortodoxă din Moșnița Nouă

- **Urseni** – 3,42 km S
- **Albina** – 3,98 km E
- **Rudicica** – 4,12 km SV.

La nivelul căilor de comunicație rutiere, Moșnița Nouă este străbătută median de DJ 592 Timișoara - Buziaș (distanța dintre Moșnița Nouă și Timișoara pe acest drum este de 2,5 km, de la ieșirea din cele două localități), drum care leagă de asemenea Moșnița Nouă de localitatea aparținătoare Albina, distanța pe asfalt între acestea fiind de 3 km. Între Moșnița Nouă și Moșnița Veche calea de acces este reprezentată de DJ 595D, acoperit cu asfalt, distanța între limitele vetrelor acestor localități fiind de 2 km.

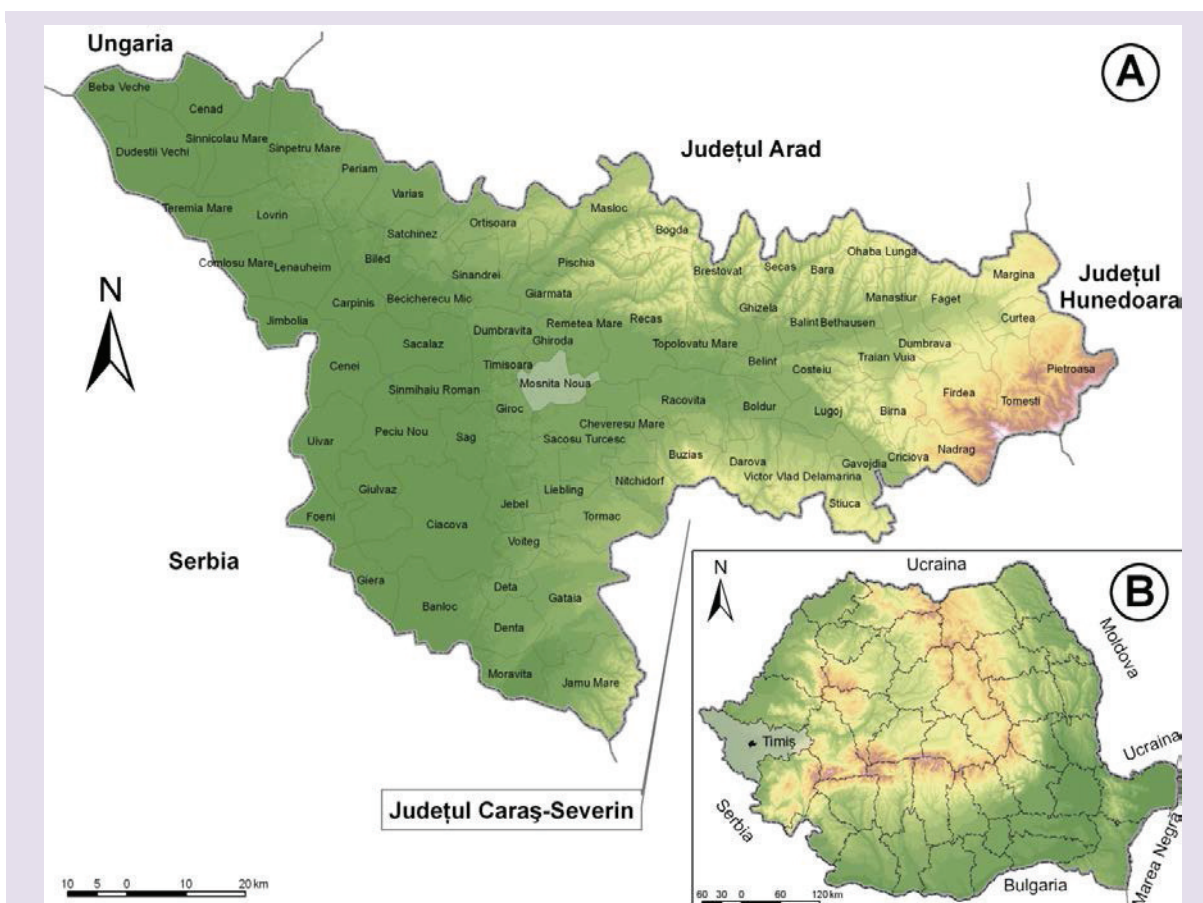

Figura 1. Localizarea hotarului comunal Moșnița Nouă în cadrul județului Timiș

Accesul în localitatea Urseni se efectuează prin Moșnița Nouă, pe același drum DJ 595D, extins către sud, distanța dintre limitele vetrelor acestor localități fiind de 2 km, dar și din Timișoara, pe DC 98, asfalt ce leagă Urseniul de oraș pe o distanță de 3 km. Cătuul Rudicica beneficiază de acces atât din interiorul comunei (DC 98 dinspre Urseni), cât și din Timișoara, tot pe DC 98, pe o distanță de cca 1 km de la ieșirea din oraș. Pe suprafața comunei există și un al treilea drum comunal, DC 149, ce pleacă din DJ 592, de la vest de Moșnița Nouă, traversând localitatea Moșnița Veche în partea ei nordică, tangent cu

cartierul Serena ce se întinde pe teritoriul ambelor localități și continuând către Bucovăț. Segmentul de drum dintre DJ 592 și Moșnița Veche, este asfaltat, în timp ce porțiunea ce leagă această localitate de Bucovăț este, deocamdată neasfaltat, aflându-se în lucru.

Principală cale de acces feroviar include ruta Timișoara - Buziaș, și traversează de la E la V colțul sudic al hotarului comunal, deservind localitatea Urseni, acolo unde există o haltă. O altă cale feroviară este reprezentată de calea industrială de la ieșirea din Timișoara spre Moșnița, unde sunt discuții pentru dublarea acesteia în viitor.

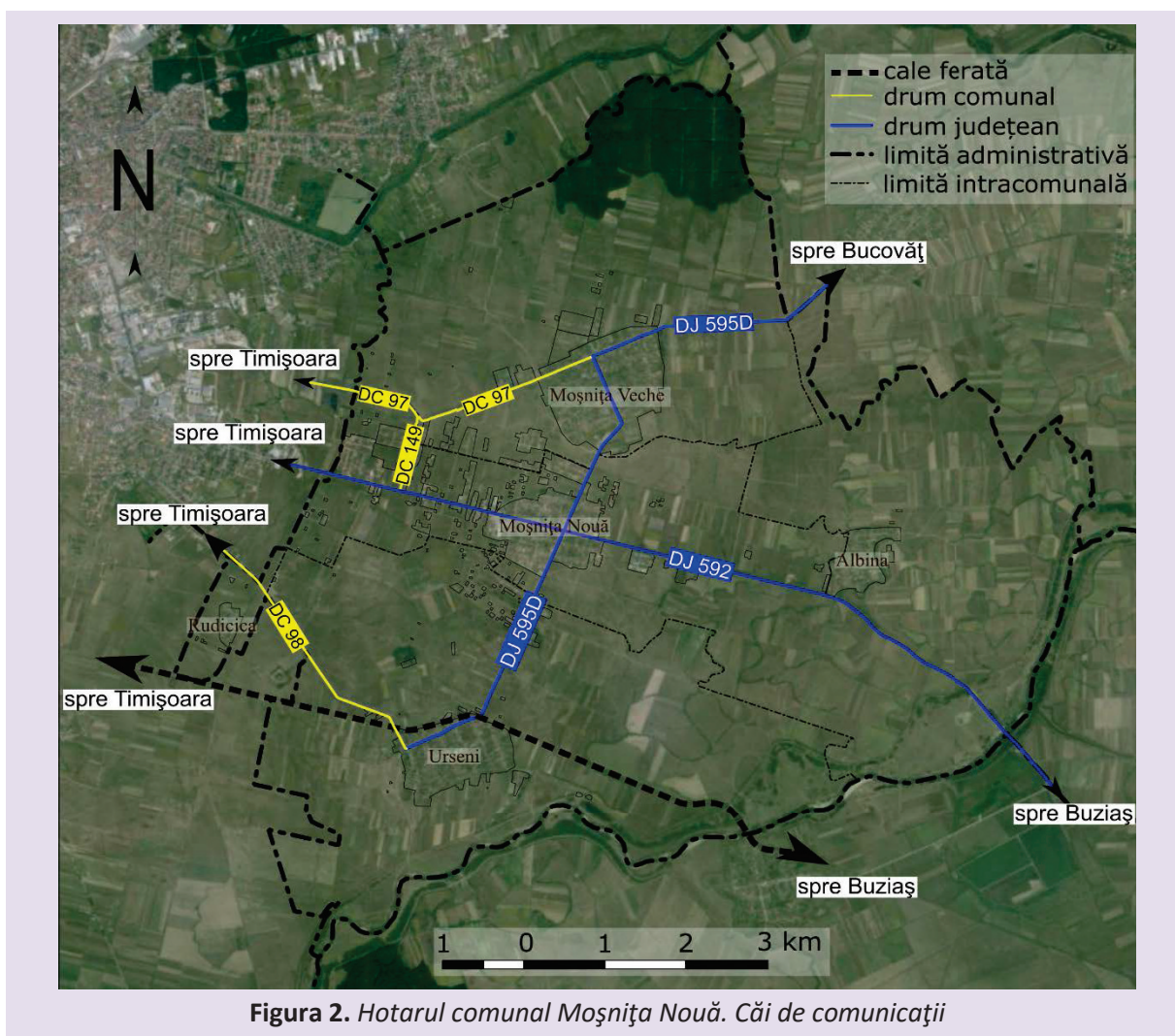
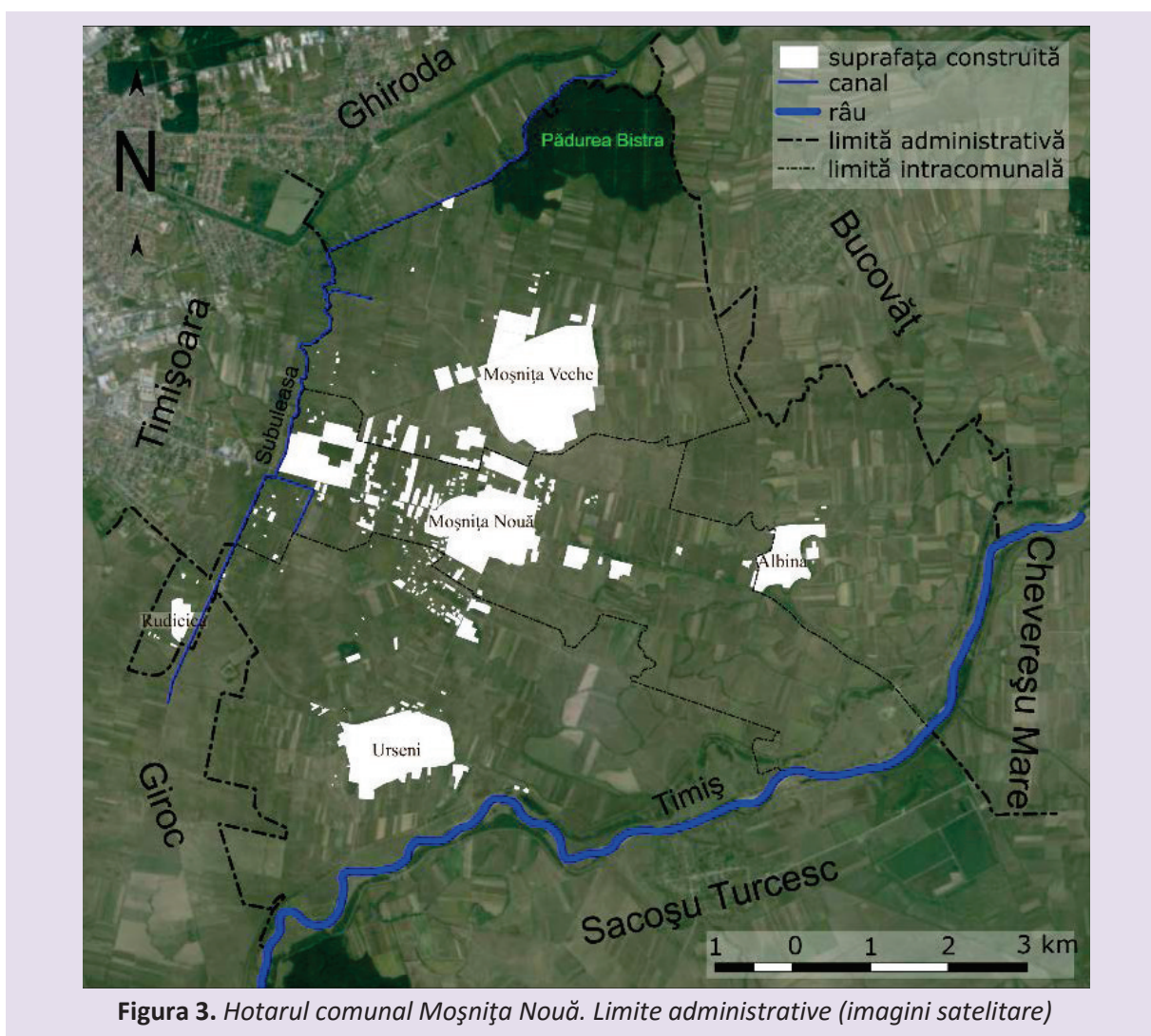

Figura 2. Hotarul comunal Moșnița Nouă. Căi de comunicații

Limite administrative

Limitele administrative dintre hotarul comunei Moșnița Nouă și hotarele comunelor învecinate se prelungesc atât de-a lungul unor structuri naturale, cât și pe traiectul unor delimitări artificiale. Limita vestică a hotarului administrativ comunal este dată de învecinarea cu hotarul administrativ al orașului Timișoara, linie care urmează în mare parte traiectul natural al pârâului *Subuleasa*. Limita de nord-vest separă hotarul moșnițean de cel al comunei Ghiroda, traseul acestei limite urmând la N de Pădurea Bistra traiectul unui fost braț de divagare al Begăi, actualmente fosilizat. În partea de nord-est și,

parțial est, a hotarului, comuna Moșnița Nouă se învecinează cu hotarul comunei Bucovăț de-a lungul unei întinse limite preponderent artificiale. Partea de est-sud-est a hotarului moșnițean este separată natural de hotarul comunei Chevereșu Mare prin traseul râului *Timiș*, graniță naturală care se întinde și de-a lungul întregii limite sudice a comunei, unde vecinătatea hotarului îi revine comunei Sacoșu Turcesc. În cele din urmă, colțul de sud-vest al hotarului este delimitat de o linie artificială, ce separă teritoriul administrativ al comunei Moșnița Nouă de cel al comunei Giroc.

Suprafața

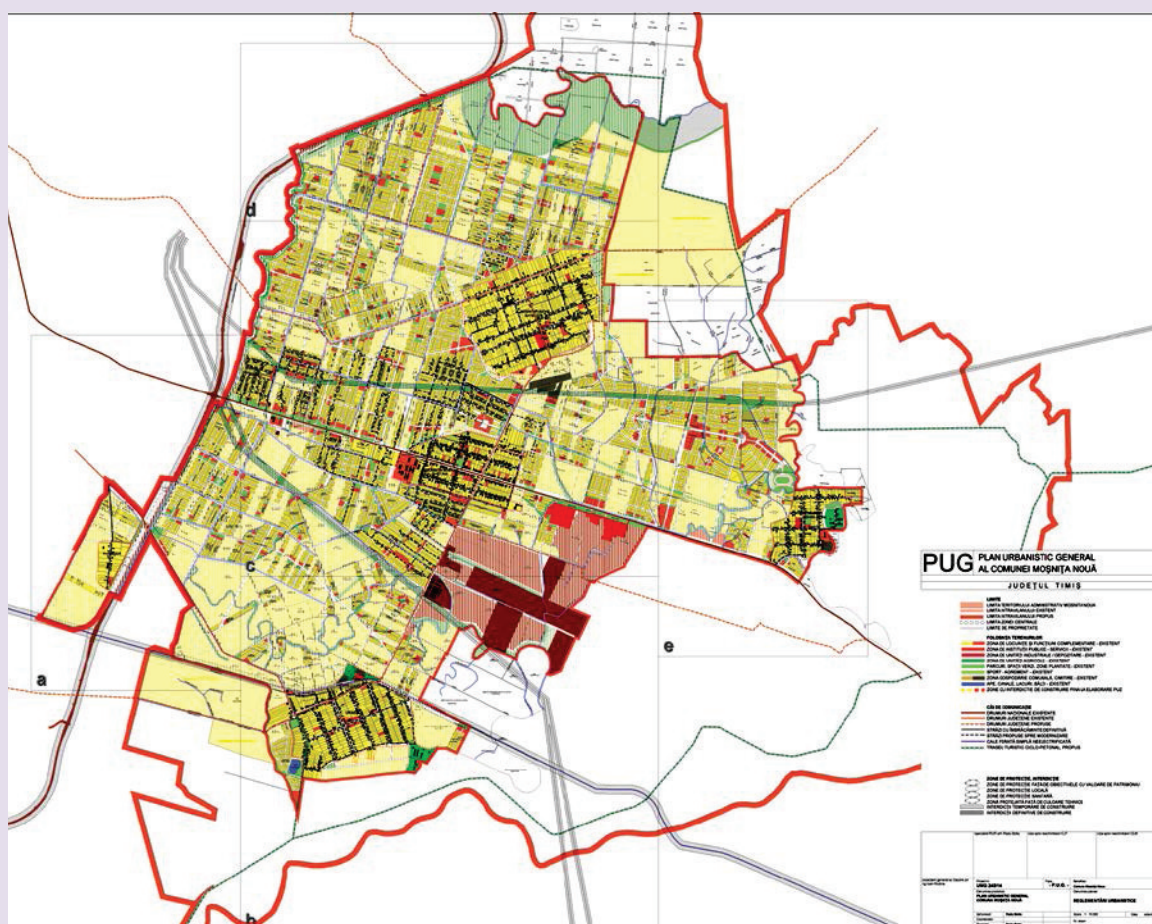

Figura 4. Situația terenului intravilan – comuna Moșnița Nouă

Teritoriul comunei ocupă o suprafață totală de 6900 hectare, având un perimetru de 50,04 km. Din cele 6900 ha, 285 ha sunt ocupate de Pădurea Bistra 1821 ha de terenul intravilan, în timp ce suprafața ocupată de terenul extravilan este de 4794 ha.

Suprafața hotarelor celor 5 localități, în ordine descrescătoare, este:

- Urseni – 2163 ha
- Moșnița Veche – 1856 ha
- Moșnița Nouă – 1633 ha
- Albina – 1149 ha
- Rudicica – 99 ha.

Procentual, valorile acestor suprafețe sunt exprimate în graficul din **Figura 5**.

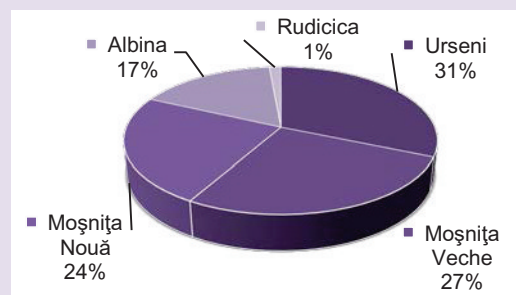

Figura 5. Ponderea suprafețelor localităților comunei Moșnița Nouă

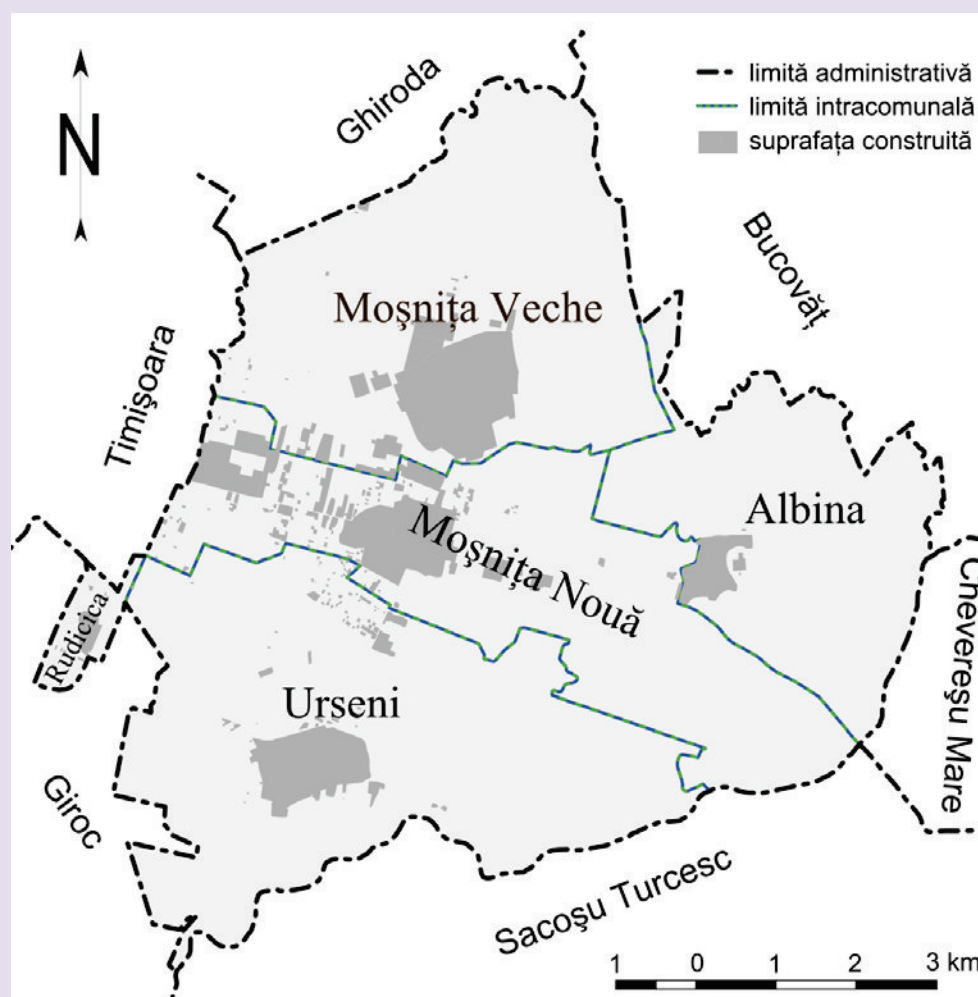

Figura 6. Hotarul comunal Moșnița Nouă. Limite administrative

Relieful

Unitatea geografică

Din punct de vedere geografic, arealul Comunei Moșnița Nouă face parte din **Câmpia Joasă a Timișului**, una dintre subunitățile majore ale **Câmpiei de Vest**. Câmpia Timișului se prezintă sub forma unei unități geomorfologice având caracteristicile unei câmpii de subsidență în cea mai mare parte a sa.

Conform regionării geomorfologice a Banatului (după Gh. Ianoș, I. Pușcă, M. Goian

1997), arealul avut în studiu se află situat în **Câmpia Moșniței**, subunitate a **Câmpiei Joase a Timișului**.

Câmpia joasă a Timișului reprezintă de fapt o câmpie aluvio-proluvială care a fost formată de sedimentele aduse de râurile care coborau de pe rama vestică a Carpaților, în special râurile Mureș, Bega și Timiș, pentru zona avută în vedere.

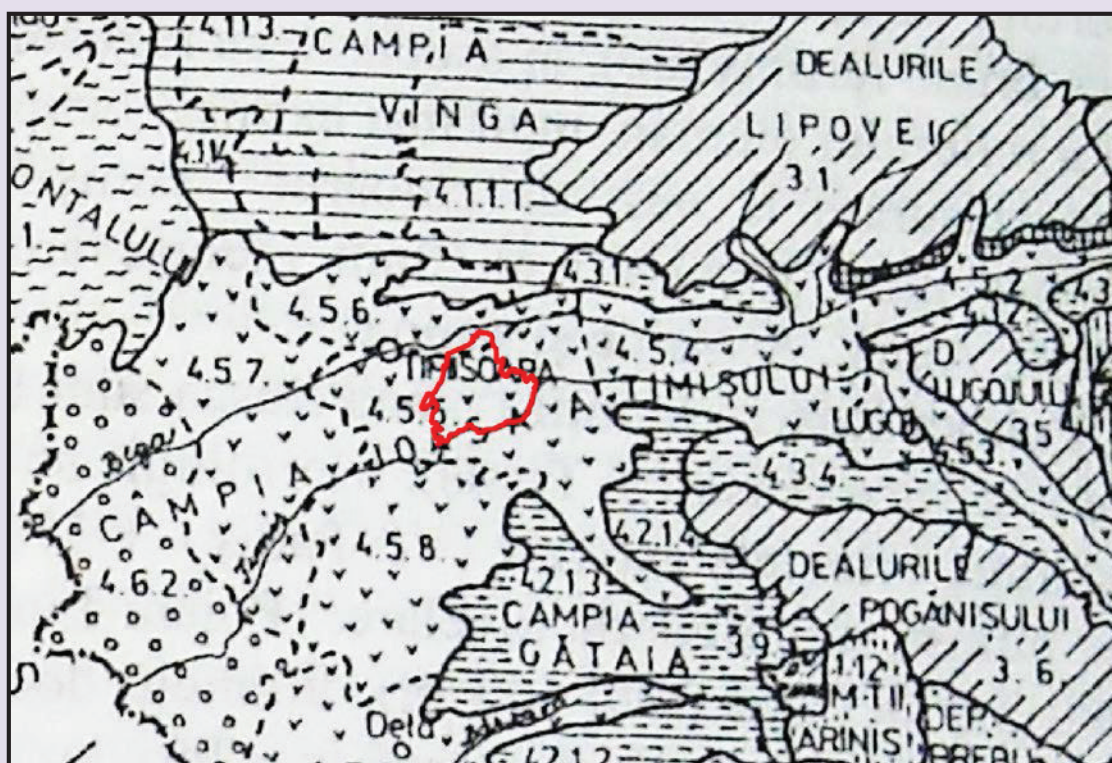

Figura 7. Regionarea geomorfologică a Banatului (după G. Ianoș, I. Pușcă, M. Goian 1997)

Geomorfologia zonei

Câmpia Moșniței este formată din depozite aluviale între care se încadrează izolat, lentile de materiale lossoide sau acumulări de săruri, care dau o morfologie mai neuniformă prin apariția crovurilor în alternanță cu grindurile fluviale.

Fostele mlaștini din zonă au lăsat în loc materiale parentale fin texturate pe seama cărora au evoluat întinse suprafețe cu pelosoluri și vertosoluri. Aceste terenuri cu un procent ridicat de argilă și cu o permeabilitate extrem de scăzută, determină exces de umiditate în cazul unor fenomene pluviale de durată sau de anvergură.

Din punct de vedere geomorfologic întregul areal al comunei Moșnița Nouă se află situat pe interfluviul care separă cele două mari râuri din această zonă, Timișul și Bega, fapt ce se reflectă în actuală morfologie a

suprafeței terestre.

Datorită diferențelor altitudinale foarte mici din această zonă (23 m), cele două râuri mai sus amintite au meandrat și au divagat foarte mult, realizând un relief specific câmpiilor de subsidență, cu numeroase brațe fosile sau moarte, precum și zone de înmlăștinire.

Urmele procesului de divagare și meandrare se pot vedea foarte bine în partea sudică a comunei, unde se află numeroase brațe fosile, care reprezintă vechi cursuri de apă ale *Râului Timiș* în principal, și ale *Râului Bega* pe plan secund. În partea vestică și nordică a comunei urmele procesului de divagare și meandrare sunt mult mai puține în prezent, datorită faptului că zona a fost amenajată cu numeroase canale antropice.

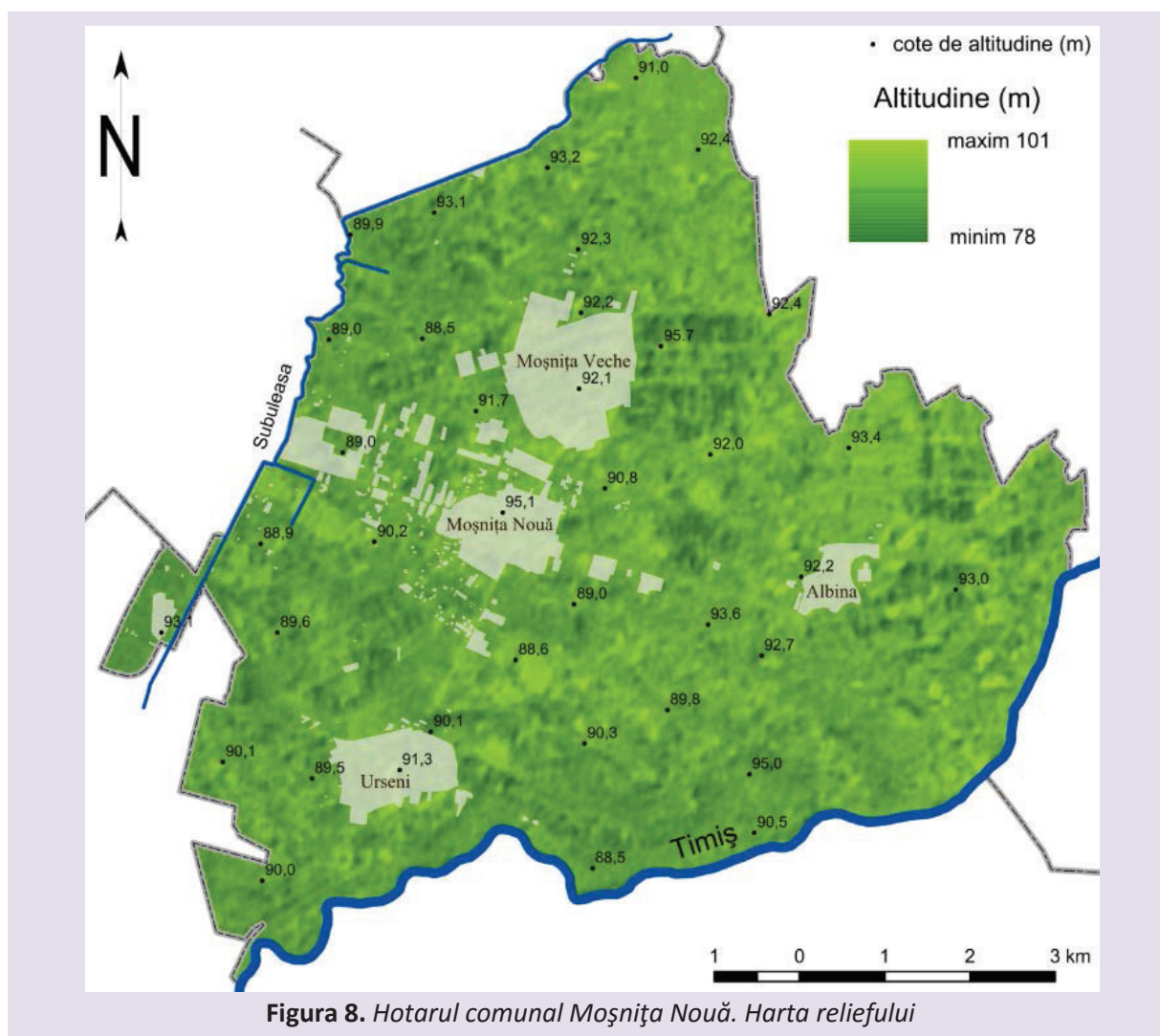

Figura 8. Hotarul comunal Moșnița Nouă. Harta reliefului

În ultimii ani (în special în perioada socialistă), relieful comunei Moșnița Nouă a suferit modificări majore, astfel că în prezent se poate vorbi de un relief foarte antropizat sau chiar de un relief antropic.

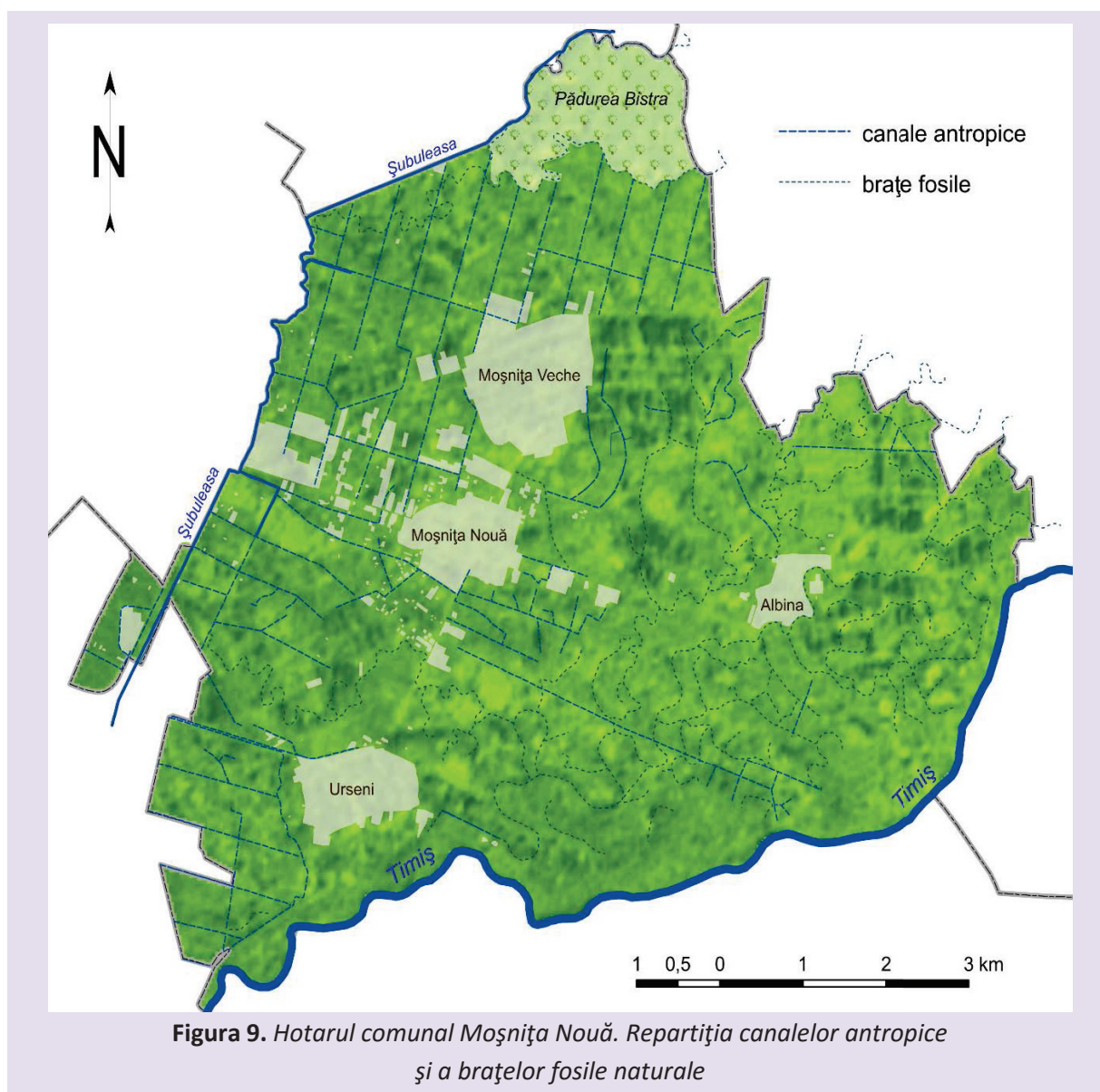
În partea vestică și nordică (în fostul areal de divagare a *Râului Bega*) au fost realizate numeroase canale antropice care au avut ca scop asanarea zonelor mlăștinoase și scăderea nivelului freatic, pentru introducerea terenurilor în circuitul agricol. În total au fost realizate aproximativ 100 km de canale antropice.

Brațele fosile, predominante în partea vestică, au fost amenajate și transformate în canale în cea mai mare parte, însumând și acestea aproximativ 100 de km. Dacă însumăm canalele cu brațele fosile vom aduna

peste 200 km liniari de lucrări agrotehnice de asanare a zonelor mlăștinoase.

Densitatea medie a canalelor antropice și a brațelor fosile amenajate antropic este de aproximativ 30 m/ha, iar distanța medie dintre acestea (în calcul a fost luat și *Râul Timiș*) este de 320 de m, distanța maximă fiind de aproximativ 1 km. Aceste cifre sunt suficiente argumente care pot susține faptul că relieful hotarului comunei Moșnița Nouă este un relief puternic antropizat.

Toate aceste amenajări agrotehnice și hidrotehnice au avut ca și efect asanarea zonelor mlăștinoase, în cea mai mare parte, scăderea nivelului freatic și introducerea în circuitul agricol a unor mari suprafețe de teren.

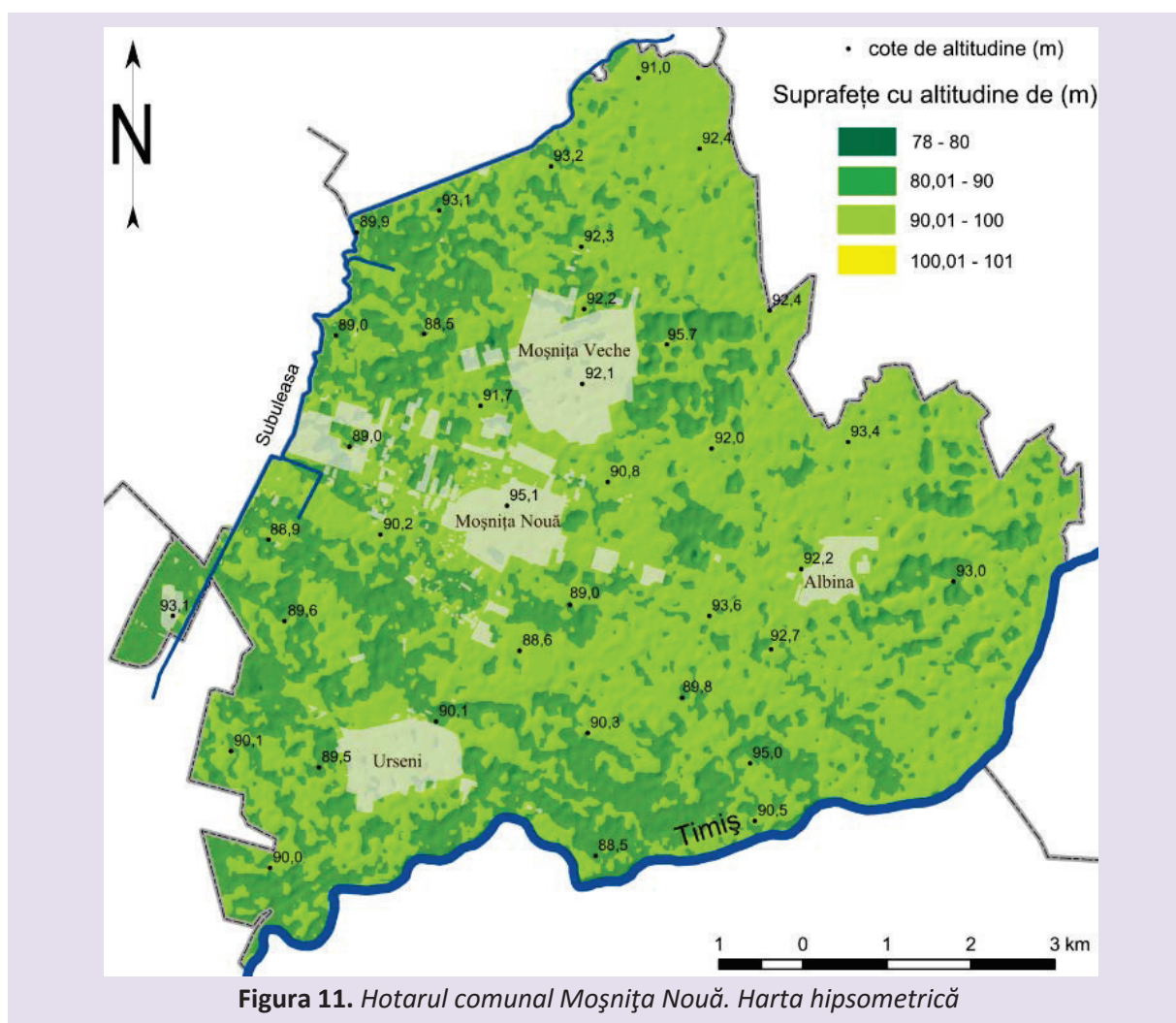
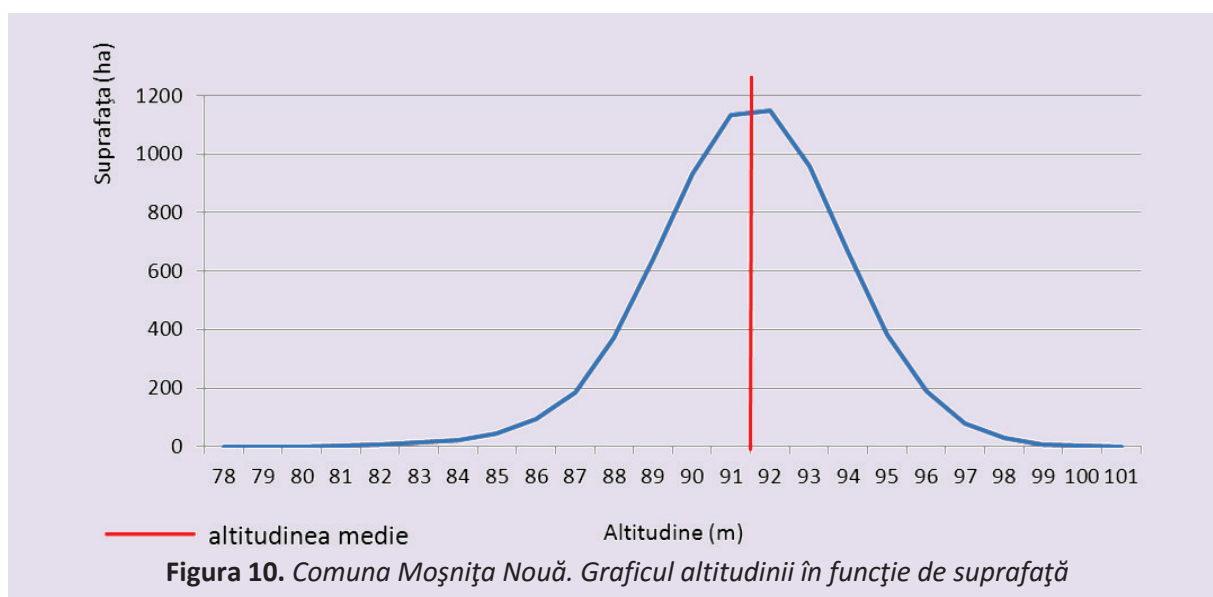
Morfometria

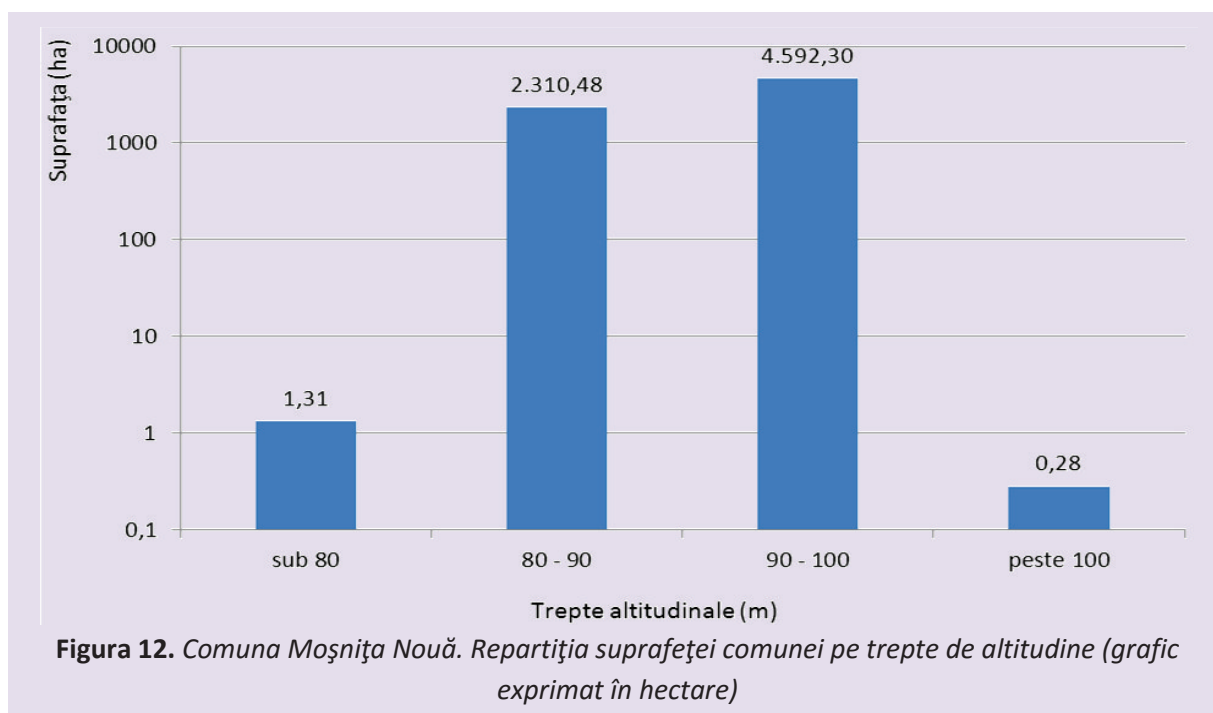
Altitudinea medie a suprafeței hotarului comunei Moșnița Nouă este de 91,5 m, cu valori cuprinse între 78 de m și 101 m, dar cea mai mare suprafață se află situată între altitudinile de 86 și 97 de m, diferențe de altitudine foarte mici.

Dacă analizăm harta suprafețelor altitudinale (harta hipsometrică) în comparație cu graficul aferent hărții, vom observa că întreaga suprafață a comunei este cuprinsă în două trepte de altitudine, treapta de 80 - 90 m cu o suprafață de 2310,48 ha și

treapta de 90 - 100 de m cu o suprafață de 4592,30 ha, celelalte două trepte de altitudine având suprafețe aproape inexistente comparativ cu treptele de altitudine mai sus amintite.

Conform celor enunțate mai sus relieful hotarului comunal moșnițean prezintă două mari suprafețe de altitudine: suprafața cu altitudini de sub 90 de m care are o pondere de 33% și suprafața cu altitudini de peste 90 de m care are o pondere de 67%, din întreg arealul comunei.

Din punct de vedere geomorfologic suprafața altitudinală de sub 90 de m reprezintă zona ocupată în trecut de fostele brațe ale celor două mari râuri (Timișul și Bega), precum și de zonele de înmlăștinire. Analizând distribuția geografică a acestei suprafețe altitudinale se poate observa că acesta predomină în partea nordică și vestică, spre *Râul Bega*, unde au fost realizate cele mai multe canale agrotehnice, precum și în partea sudică și estică, spre *Râul Timiș*, unde se află numeroase brațe fosile, amenajate de asemenea agrotehnic.

În partea sudică a comunei această suprafață altitudinală face legătura între râurile Timiș și Bega, observație deconspirată și de existența unui braț fosil în această zonă, care probabil în trecut făcea legătura între cele două mari râuri.

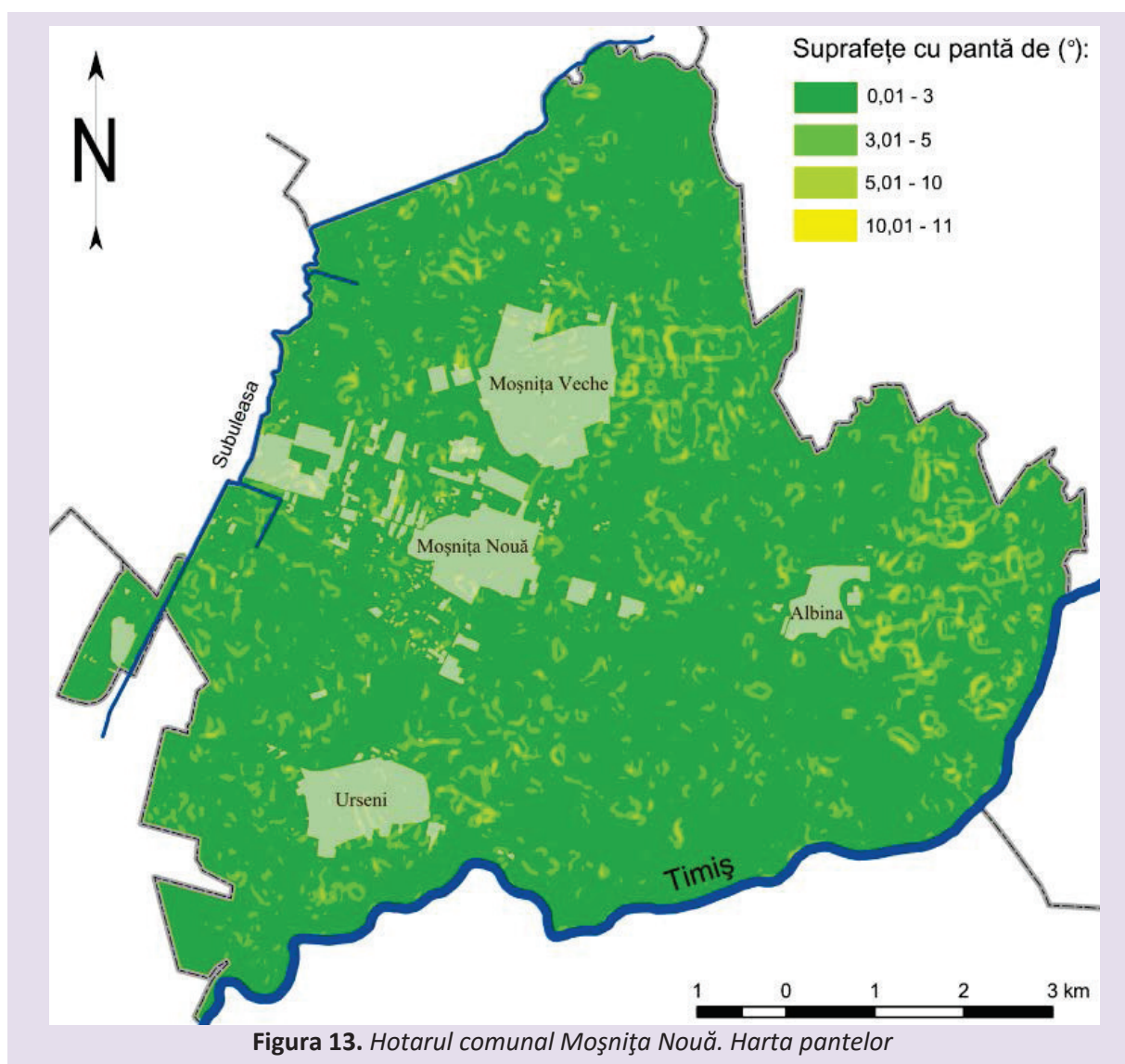
Suprafața altitudinală de peste 90 de m reprezintă zona mai puțin vulnerabilă la inundații, fapt speculat de locuitorii acestei zone, dacă analizăm repartiția geografică a vechilor vetre ale localităților, situate în zonele mai compacte ale suprafeței altitudinale de peste 90 de m.

Un alt parametru morfometric analizat

este declivitatea terenului sau panta terenului, percepută în mod curent ca mărimea creșterii altitudinii cu distanța, în direcția în care această este cea mai mare. Este considerat unul din cei mai importanți parametri morfometrici ai suprafeței terestre, având un rol deosebit în stabilirea direcției și intensității scurgerii apei, acumulării sau depunerii materialelor erodate.

Panta este indicatorul care estimează cel mai bine acțiunea gravitației, fiind mijlocul prin care aceasta controlează scurgerea apei și mobilitatea materialelor. Este, așadar, deosebit de importantă pentru procesele geomorfologice (mai ales procesele geomorfologice actuale), care se pot accelera sau estompa în funcție de anumite valori de prag ale pantei.

Pentru arealul comunei Moșnița Nouă valorile acestui indicator morfometric variază între 0° și 11°. Cea mai mare parte a arealului hotarului comunal moșnițean o ocupă suprafețele cu valori cuprinse între 0° și 3°, (85% din suprafața comunei), și suprafețele cu valori cuprinse între 3° și 5°, (13% din suprafața comunei), celelalte două clase de pantă ocupând doar 2% din arealul comunei.

O concentrare mai mare a valorilor de peste 5° se află în partea estică a comunei, unde avem și cele mai multe brațe fosile (mai mult sau mai puțin amenajate agrotehnic), valori care reprezintă suprafețele care fac trecerea de la zona de câmpuri mai înalte, spre talvegul brațelor fosile.

Declivitatea terenului este foarte scăzută, argument care vine încă odată să susțină faptul că această zonă a reprezentat un areal cu o scurgere a apei foarte redusă.

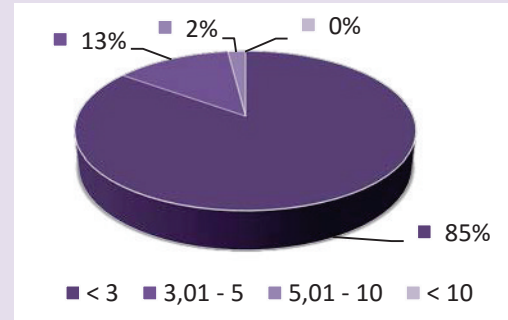

Figura 14. Comuna Moșnița Nouă.
Ponderea claselor de pantă la nivelul comunei (grafic exprimat în procente)

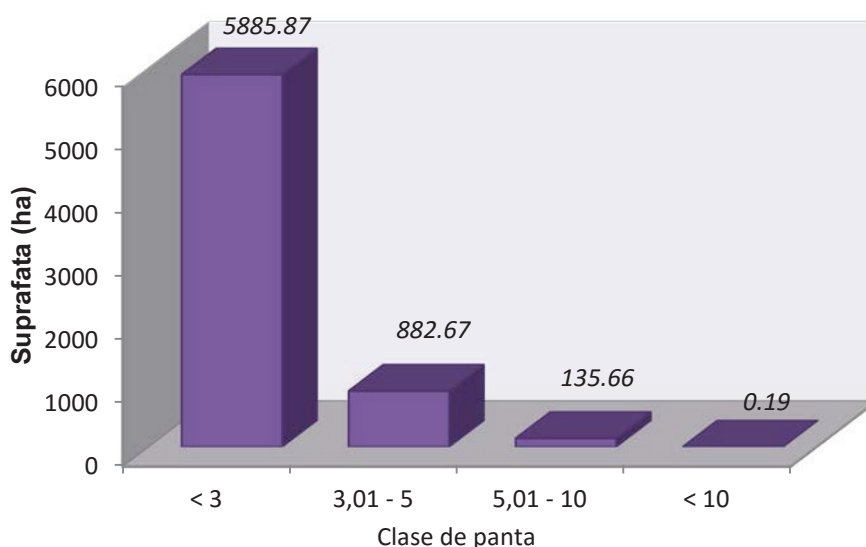

Figura 15. Comuna Moșnița Nouă. Repartiția claselor de pantă în funcție de suprafața ocupată (grafic exprimat în hectare)

Hidrografia

Apele de suprafață prezente în cadrul hotarului comunal Moșnița Nouă aparțin bazinelor hidrografice ale râurilor *Timiș* și *Bega*. Hidrografia zonei a fost foarte mult modificată antropic, începând încă din anul 1718 (după cucerirea Banatului de către habsburgi), când au fost demarate de autoritățile acelor vremuri ample lucrări hidroameliorative ce au constat în asanarea terenurilor mlăștinoase, regularizarea unor cursuri de apă, precum și în crearea unor sisteme de poldere. Aceste lucrări au continuat și în perioada socialistă prin săparea unor canale de coborâre a pânzei freatice, astfel că atât apele de suprafață, cât și cele subterane, au suferit modificări majore.

Apele subterane

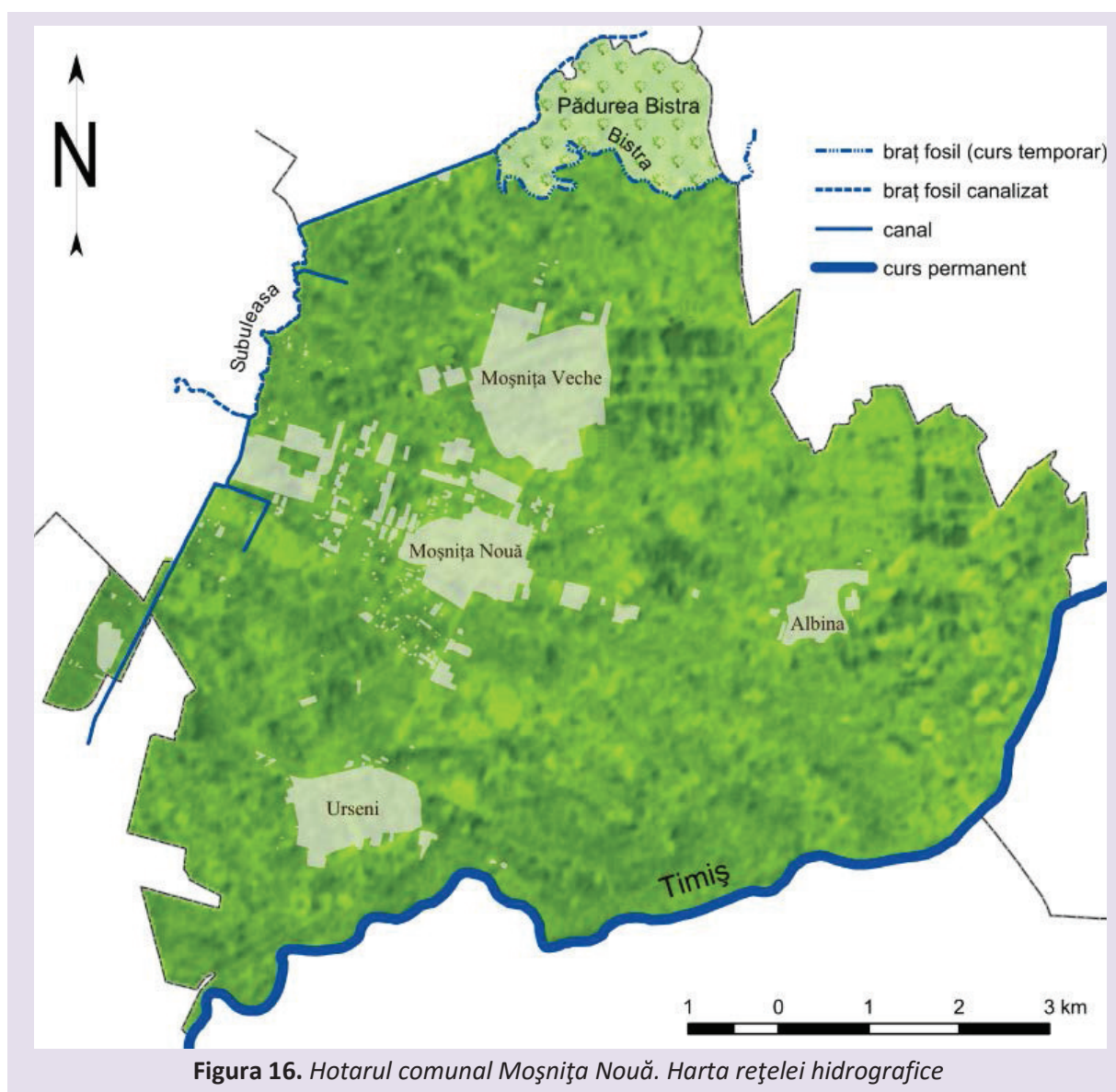
Apele subterane se clasifică în două mari categorii: apele freatice, care înglobează primul strat de apă de la suprafața terestră, aflându-se la adâncimi mai mici (este vorba de apele subterane care alimentează fântânile gospodăriilor) și apele de adâncime, care se află sub primul strat de apă subterană, la adâncimi mult mai mari decât apele freatice,

având în general caracter ascensional și artezian. Apele subterane (mai ales cele de adâncime) sunt foarte mult influențate de structura geologică a zonei, în general și de structura hidrogeologică, în special.

Câmpia de subsidență a Timișului este formată din depozite cuaternare, suprapuse de un orizont al nisipurilor albastre de vârstă pleistocen-superioară care sunt purtătoare ale freaticului și care, la rândul lor, sunt acoperite de nisipuri lăsoide sau aluviuni.

Alimentarea freaticului se realizează în principal indirect, prin deversarea subterană a fluxului freatic din câmpiile piemontane, dar și datorită apelor pluviale, acestea având însă un rol secundar.

Vârful acumulărilor de apă se produce la sfârșitul iernii, după topirea zăpezii, cu precădere în lunile martie și aprilie, când bazinele superioare ale râurilor sunt nevoite să colecteze cantități însemnate de apă. La polul opus nivele minime ale freaticului se situează în lunile septembrie și octombrie, datorită secetei prelungite și a evaporației accentuate.

Adâncimea nivelului freatic variază între 2 și 3 m, excepție făcând doar un singur punct, la nord-vest de localitatea Urseni, iar adâncimea medie, conform acestor date este de 2,5 m. Pentru înlăturarea excedentului de apă din sol, nivelarea terenurilor accidentate și redarea agriculturii unor suprafețe tot mai extinse, în anii '70-'80 ai secolului trecut, s-a procedat la înfăptuirea unor acțiuni de îmbunătățiri funciare fără precedent, care au transformat atât regimul hidrografic, cât și peisajul.

Apele de adâncime sunt situate sub sau în depozitele panoniene formate din argile și marne, fiind întâlnite la adâncimi de 250-350 m și au adesea caracter artezian datorită

proceselor de afundare treptată a depozitelor purtătoare de apă.

Apele de suprafață

Rețeaua hidrografică naturală permanentă de suprafață este reprezentată actualmente de *Râul Timiș* și *Pârâul Subuleasa* (canalizat în cea mai mare parte), la care am putea adăuga și *Pârâul Bistra* (braț fosil).

Râul Timiș prezintă cea mai importantă și cea mai extinsă rețea hidrografică din Banat cu o lungime totală de 340 km, din care 241 km în România, suprafața bazinului de recepție este de 5795 kmp, debitul mediu anual de 45 m³/s

în zona localității Șag și o pantă de scurgere de 0,4 – 1 m/km.

Pe teritoriul hotarului comunei Moșnița Nouă, Timișul curge pe o distanță de 13,5 km și formează parțial hotarul estic cu comuna Chevereșu Mare și în întregime hotarul sudic cu comuna Sacoșu Turcesc, având o direcție generală de scurgere de la nord-est la sud-vest.

Pentru protejarea terenurilor agricole de pericolul de revărsare a apelor și de menținere a excesului de umiditate din inundații, în acest sector cursul râului Timiș a fost puternic amenajat cu diguri foarte înalte pe ambele maluri, iar din loc în loc au fost create mici baraje submerse care să atenueze viteza curentului și forța viiturilor. În prezent lucrările hidrotehnice de amenajare a Timișului au redus riscul unei inundații la minim.

Pârâul Subuleasa este cea mai importantă arteră hidrografică naturală de suprafață din partea de nord și vest a comunei, care drenează apele aferente acestei zone și are o lungime totală de 10,5 km, aici incluzând și sectoarele de canal.

Cursul său nu este întotdeauna ușor de urmărit, astfel că urmărind evoluția sa în timp, pe baza analizei materialului cartografic avut la îndemână, constatăm că, de fapt, *Subuleasa* desemnează cursul mijlociu și inferior al unui pârâu care se formează la vest de localitatea Moșnița Veche, drenând numeroasele brațe de divagare și râuri ale *Begăi Vechi*.

Odată cu regularizarea și îndiguirea Begăi în zona de la S de localitatea Ghiroda, *Bega Veche* nu mai primea apă din cursul principal, iar numeroasele brațe de divagare se fosilizează. După intervențiile de îmbunătățiri funciare din a doua jumătate a sec. XX, zona sa de obârșie a fost modificată total și canalizată, astfel încât astăzi este aproape imposibil de precizat care ar putea să fie izvorul propriu-zis, acesta fiind reprezentat

de apele freatice și de infiltrație din stânga actualului curs al *Canalului Bega*, la NE de Pădurea Bistra.

Analizând cursul său în raport cu arealul comunei Moșnița Nouă, *Subuleasa* marchează liziera nordică a Pădurii Bistra, pentru ca apoi să aibă un curs liniar canalizat pe o distanță de 2,3 km, până la S de Cartierul Șarta al Timișoarei.

Acest sector de braț fosil canalizat, situat la nord de Pădurea Bistra, până la confluența cu pârâul (brațul fosil) omonim și respectiv de canal, situat la V de Pădurea Bistra, drenează un areal care era în mod natural mlăștinos, cu numeroase brațe de divagare ale Begăi.

Direcția generală de curgere este de la NE spre SV, lățimea medie a luciului de apă este de 6-7 m, iar adâncimea de 0,5 metri, valori care se mențin pe întreaga perioadă a anului.

La S de cartierul Șarta, cursul pârâului își schimbă direcția având un caracter mai accentuat sudic și se înscrie pe albia sa naturală, bine profilată în teren, păstrând încă unele meandre. Chiar dacă astăzi este canalizată iar malurile sunt puternic taluzate de lucrările de hidroameliorații, vegetația specifică zonelor umede (sălci, papură, răchită, etc), a început să se refacă.

La aproximativ 700 m N de DJ 592 există un nod hidrotehnic de unde cursul pârâului *Subuleasa* subtraversează marele canal care preia apă din Bega din zona cartierului Șarta, schimbându-și direcția de curgere înspre V și apoi NV, ieșind din hotarul comunei Moșnița Nouă.

La sud de acest nod hidrotehnic, am putea spune că *Subuleasa* se continuă cu un canal neîntreținut, care a fost realizat în perioada socialistă. Cursul *Pârâului Subuleasa* (atât cel canalizat într-o altă albie cât și cel canalizat în albia veche), marchează o bună parte din limita nordică (cu hotarul comunal Ghiroda) și cea vestică (cu municipiul Timișoara), a hotarului

comunal Moșnița Nouă.

Pârâul Bistra este un pârâu cu o lungime de aproximativ 5 km în hotarul comunei Moșnița Nouă, avându-și obârșia dintr-o zonă cu numeroase meandre fosile de la NV de localitatea Bazoșu Nou. Ca și în cazul Șubulesei, și **Pârâul Bistra** drenează, de fapt, pânza freatică ridicată din această zonă de câmpie joasă, iar datorită declivității de pantă foarte scăzută, prezintă un curs deosebit de sinuos.

După îndiguirea **Râului Bega** și construirea numeroaselor canale de desecare, întregul curs al pârâului a devenit unul temporar, secând în sezonul cald sau în perioadele secetoase. Cea mai mare parte a cursului său superior a rămas vizibilă în teren în ciuda taluzărilor moderne.

Pe teritoriul comunei Moșnița Nouă, **Pârâul Bistra** marchează exclusiv liziera sudică și parțial vestică a pădurii omonime, motiv pentru care albia sa s-a păstrat la parametri naturali. Un element extrem de important, datorat prezenței pădurii, îl reprezintă conservarea foarte bună a cadrului natural și a morfologiei inițiale a albiei, aici lipsind practic intervențiile antropice moderne.

Se poate observa astfel că albia minoră este foarte bine profilată în teren, luciul de apă situându-se la o diferență de nivel de până la 5-6 metri față de terenul din jur. Acest lucru poate furniza un indiciu important în interpretarea fenomenului de revărsare și inundare, în condițiile în care bazinul hidrografic al Bistrei este unul redus și nu poate acumula debite bogate. Probabil că, în mod natural, și celelate brațe fosile sau râuri din zona investigată de noi prezentau aceeași morfologie sau aceleași caracteristici.

Tot în zona Pădurii Bistra, pârâul omonim se despletește în mai multe brațe, care au format râurile și bălțile de la confluența cu **Subuleasa** și **Bega Veche**. Bineînțeles că astăzi toate aceste cursuri

de apă reprezintă faza finală de evoluție a rețelei hidrografice, influențată major de intervențiile umane moderne.

Pârâul Subuleasa încă meandrea la est de actualul curs, iar pe latura de SV a Pădurii Bistra se mai păstrează câteva belciuge care au aparținut cândva **Begăi Vechi** și **Bistrei**. Rețeaua de canale de desecare este încă slab reprezentată, drenând zonele joase de la S de Pădurea Bistra precum și spațiul cuprins între cele două Moșnițe.

Dinamica neîntreruptă a hidrografiei zonei Moșnița va cunoaște ultima sa etapă de evoluție în a doua jumătate a sec. XX, când tendința pentru exploatarea maximală a terenurilor agricole s-a concretizat prin masive lucrări de îmbunătățiri funciare.

După cum am amintit și la prezentarea reliefului, se constată că, pentru zona care este mai apropiată de bazinul hidrografic al râului **Bega** s-au trasat canale liniare, dispuse în tablă de șah, drenând eficient tot terenul. Sectorul care este tributar râului **Timiș** dispune de o rețea hidrografică naturală mai bine marcată în teren, care nu a putut fi eliminată prin nivelările moderne, astfel încât s-a procedat la canalizarea și taluzarea vechilor cursuri de apă.

În ansamblul său, rețeaua hidrografică a zonei Moșnița Nouă, atât de suprafață, cât și de adâncime, se caracterizează printr-o complexitate deosebită, dată nu atât de importanța cursurilor de apă cât, mai degrabă, de mutațiile la care a fost supusă datorită intervențiilor umane în perioada modernă.

Apele de suprafață întâlnite în cadrul hotarului moșnițean (**Timișul**, **Subuleasa** și numeroasele canale hidrotehnice și agrotehnice) reprezintă o sursă foarte importantă de apă pentru agricultură, iar râul **Timiș** este un centru de atracție atât pentru turismul de weekend cât și pentru pescuitul recreativ.

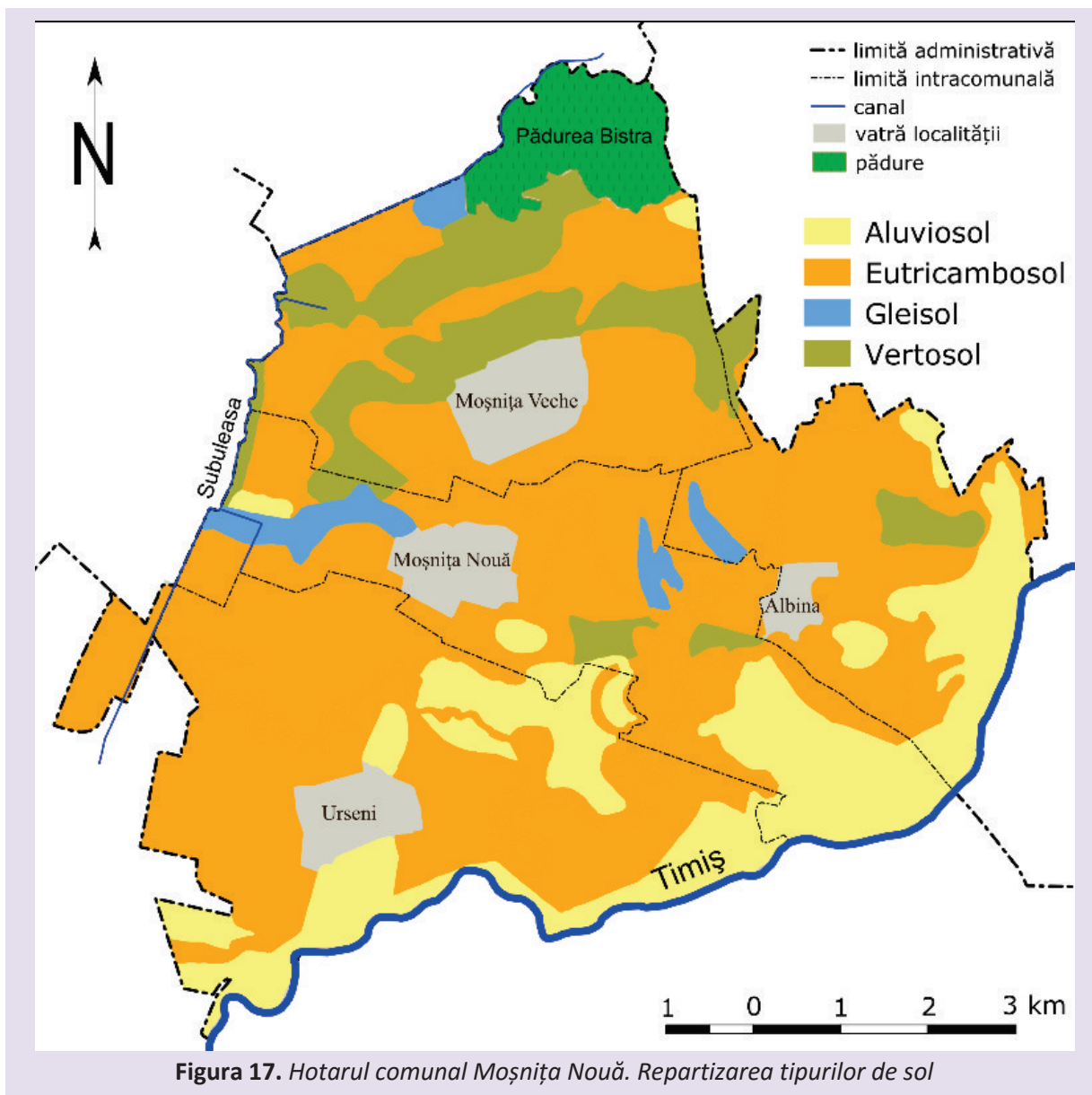
Solurile

Datorită complexității factorilor genetici (substrat, topografia terenului, temperatură, precipitații, vegetație, intervenție antropică, etc.), solurile Banatului se caracterizează, în ansamblul lor, printr-o mare varietate zonală, harta repartiției acestora căpătând un aspect puternic mozaicat. Harta solurilor ce acoperă hotarul comunei Moșnița Nouă nu face excepție de la această regulă. După harta întocmită de G. Ianoș și I. Pușcă, scara 1:100.000, prelucrată, repartizarea tipurilor de sol din hotarul comunei Moșnița Nouă, pe

clase și tipuri, se grupează ca în **Figura 17**.

Se observă, astfel, predominarea clară a eutricambosolurilor, mai exact a subtipului gleizat repartizat pe o suprafață de peste 64% din totalul hotarului administrativ al comunei Moșnița Nouă. Cu excepția zonei de luncă a *Râului Timiș*, acesta este repartizat în toate zonele hotarului moșnițean.

Al doilea tip de sol răspândit în arealul moșnițean este reprezentat de aluviosoluri, repartizat aproape în totalitate de-a lungul limitei sudice a hotarului, în zona de luncă a

râului Timiș sau în imediata apropiere a acesteia, ocupând 21% din suprafața comunei.

Celelalte tipuri de sol însumează restul de 15% din suprafață, fiind reprezentate de vertosoluri (jumătatea nordică a comunei și

câteva areale aflate în zona central-estică) și gleisoluri, repartizate în diverse zone ale comunei, de-a lungul fostelor brațe de divagare ale *Timișului* și *Begăi* (active cândva în zonă).

Tabel 1. Suprafața claselor de sol existente la nivelul hotarului comunal Moșnița Nouă

Nr. Crt.	Tip sol	Suprafața (ha)
1	Eutricambosol	3956
2	Aluviosol	1264
3	Vertosol	732
4	Gleisol	168
Total		6121

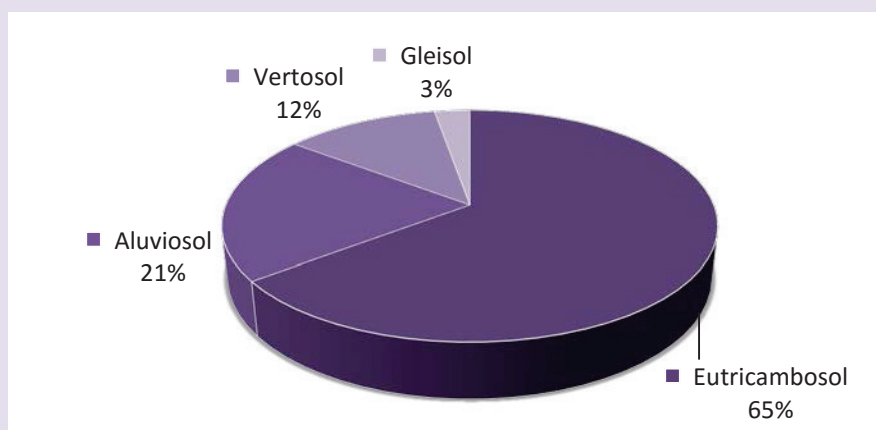

Figura 18. Ponderea tipurilor de sol din cadrul hotarului comunal Moșnița Nouă (grafic cu exprimare procentuală)

Descriere

Eutricambosolurile

Soluri având orizont A ocrac sau molic (Ao, Am) urmat de orizont intermediar cambic (Bv) cu valori și crome peste 3,5 (la umed) cel puțin pe fețele agregatelor structurale începând din partea inferioară; proprietăți eutrice ($V > 53\%$) în ambele orizonturi. Nu prezintă orizont C_{ca} în primii 80 cm.

Management

Eutricambosolurile prezintă o fertilitate mijlocie și sunt utilizate în funcție de natura

materialului parental și al zonei de formare pentru diferite culturi de câmp cum sunt: grâu, porumb, floarea soarelui, cartof etc., plantații de pomi și vița-de-vie, iar în zonele înalte pentru păduri de fag și rășinoase. Apa nu mai reprezintă un factor limitativ pentru culturile agricole, dar pe terenurile înclinate se manifestă procese de eroziune, care impun executarea unor lucrări antierozionale specifice pentru fiecare zonă.

Pentru combaterea eroziunii pe

terenurile cu pantă accentuată se impune plantarea anumitor specii de arbuști sau împăduriri pentru ocuparea terenurilor cu vegetație forestieră. Totodată se impune

alegerea corectă a modului de folosință și executarea lucrărilor agricole de-a lungul curbilor de nivel.

Aluviosolurile

Aluviosolurile se definesc prin prezența unui orizont A (Am, Au, Ao) format pe materiale parentale constituite din depozite fluviale, fluvio-lacustre sau lacustre recente, de cel puțin 50 cm grosime.

Se întâlnesc pe suprafețe importante în luncile râurilor, care nu mai sunt sub influența inundațiilor sau aceste terenuri sunt inundate la intervale mari de timp. Aluviosolurile apar de asemenea în câmpiile de subsidență actuale, în zonele cu teritorii eliberate de apă sau se pot întâlni pe suprafețe reduse și în regiunile cu relief frământat din zonele de deal, piemont și podiș unde versanții au fost supuși eroziunii hidrice.

În cazul Moșniței, aceste tipuri de sol se regăsesc de-a lungul râului *Timiș* sau în apropierea acestuia.

Management

Aluviosolurile au o stare de aprovizionare mijlocie cu elemente nutritive ceea ce le

confera o fertilitate bună. Sunt favorabile pentru o gama largă de culturi agricole grâu, ovăz, floarea soarelui, porumb. În multe situații se obțin producții mai ridicate pe aceste soluri în comparație cu solurile învecinate, deoarece aceste plante beneficiază de aportul apei freactice cantonate la mică adâncime.

Mai sunt utilizate în legumicultură, ca pășuni, fânețe și pomi. Aluviosolurile frecvent inundabile, necesită lucrări de stopare a inundațiilor și de desecare-drenaj. În cazul solurilor salinizate, se impun măsuri de combatere a salinității. Necesită aplicarea de îngrășăminte chimice și organice pentru îmbunătățirea conținutului de elemente nutritive și a materiei organice din sol.

Pretabilitatea pentru folosința sa ca sol arabil încadrându-se în clasa a III-a (77 de puncte), iar din punct de vedere al pretabilității pentru utilizarea ca pășuni, aceste soluri se încadrează în clasa a II-a (90 de puncte).

Vertosolurile

Soluri având orizont vertic (y) de la suprafață sau de la cel mult 20 cm (sub stratul arat) care se continuă până la cel puțin 100 cm; conțin peste 30% argilă în toate orizonturile până la cel puțin 100 cm adâncime.

Management

Au evoluat pe depozite fluviale și sub influența unui nivel freatic ridicat (1-2 m), având o fertilitate oscilantă, în funcție de condițiile climatice din timpul anului. În condiții de exces de umiditate pluvială agricultura este compromisă.

Vertosolurile, datorită texturii argiloase, au însușiri fizice nefavorabile, ceea ce constituie un factor restrictiv pentru majoritatea plantelor de cultură. Sunt utilizate pentru culturi de grâu, porumb, floarea soarelui dar și pentru pășuni și fânețe.

Vertosolurile, sunt contraindicate pentru sfecla de zahăr, cartof, pomi fructiferi și viță-de-vie.

Pentru ameliorarea acestor soluri cu fertilitate redusă sunt recomandate lucrări de drenaj pentru eliminarea apelor stagnante, efectuarea de lucrări de afânare adâncă pentru îmbunătățirea permeabilității solului, efectuarea lucrărilor solului în perioadele optime de umiditate și încorporarea de îngrășăminte organice bine descompuse sau resturi vegetale pentru mărirea conținutului de materie organică din sol.

Capacitatea mare de înmagazinare și de reținere a apei determină condiții acceptabile în perioadele cu deficit de umiditate. În cazul hotarului moșnițean aceste soluri se regăsesc aproape exclusiv la N de localitatea Moșnița Veche.

Gleisolurile

Soluri având orizont O și/sau orizont A (Am, Ao, Au) și proprietăți gleice (orizont Gr) care apar în profil din primii 50 cm ai solului mineral. evoluat sub influența în exces a apei freatică aflate la adâncimi care, de regulă, nu depășesc 1,5 m, se află pe forme de relief joase, depresionare. Sunt soluri care suferă exces periodic de umiditate, în funcție de sursa apei în exces.

Management

Excesul de umiditate provenit din pânza freatică constituie un factor restrictiv pentru culturile agricole. În condiții naturale sunt utilizate ca pășuni și fânețe. Pentru eliminarea acestui factor restrictiv se impun următoarele măsuri de ameliorare:

- lucrări de desecare și drenaj pentru coborârea nivelului apelor freatică la o adâncime la care transportul prin capilaritate spre suprafața sa nu depășească 1 mm/zi. În funcție de textura solului

adâncimea cores-punzătoare a drenurilor este de 1,5-1,8 m;

- lucrări de afânare adâncă a solului pentru mărirea spațiului lacunar al solului care declanșează procese de oxidare și humificare a materiei organice și a compușilor minerali;
- amendarea calcaroasă pentru corectarea reacției acide în cazul gleiosolurilor cu reacție moderat acidă;
- fertilizarea organo-minerală pentru creșterea conținutului de elemente nutritive al solului. În urma aplicării acestor măsuri de ameliorare a solurilor pot fi obținute producții ridicate în cultura cerealelor (în special grâu, porumb, ovăz, secară) și legume. Gleisolurile sunt contraindicate pentru vița de vie și pomi.

În cazul hotarului moșnițean aceste soluri se regăsesc în preajma fostelor brațe de divagare ale *Timișului* și ale *Begăi*.

Clima

Datorită diversității mari a reliefului în clima Banatului s-au identificat o serie de topoclimate specifice, hotarul comunei Moșnița Nouă făcând parte din **tipul topoclimatic Timișoara**. Acesta este specific zonei de silvostepă și se caracterizează prin temperaturi medii anuale ridicate (10,6°C) și temperaturi medii ale lunilor iulie (21,6°C) și ianuarie (-1,9°C), cantitățile medii de precipitații fiind în jur de 600 mm.

Regimul pluviometric

Comuna Moșnița Nouă nu beneficiază de un post pluviometric, astfel că ne vom raporta în acest sens la datele recoltate de la

postul pluviometric Timișoara, acolo unde observațiile cuprinse între anii 1950-1999 au surprins următoarele aspecte: media anuală a precipitațiilor este de 600,6 mm, cu mediile lunare cele mai scăzute pentru perioada ianuarie - martie (33,9-39,1 mm) și mediile cele mai ridicate pentru perioada mai - iunie (63,2-79,6 mm). Media de 600,6 mm este foarte aproape de cantitate optimă de precipitații (peste 601) necesară cerințelor agriculturii.

În **Tabelul 2** sunt exprimate (în mm) cantitățile de precipitații medii lunare cuprinse în intervalul de timp 1950-1999.

Tabel 2. Cantitățile medii lunare și anuale de precipitații înregistrate la postul pluviometric Timișoara. Intervalul 1950-1999

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	An
39,1	38,4	33,9	46,8	63,1	79,6	62,4	51,4	42,1	42,2	49,4	52,6	600,6

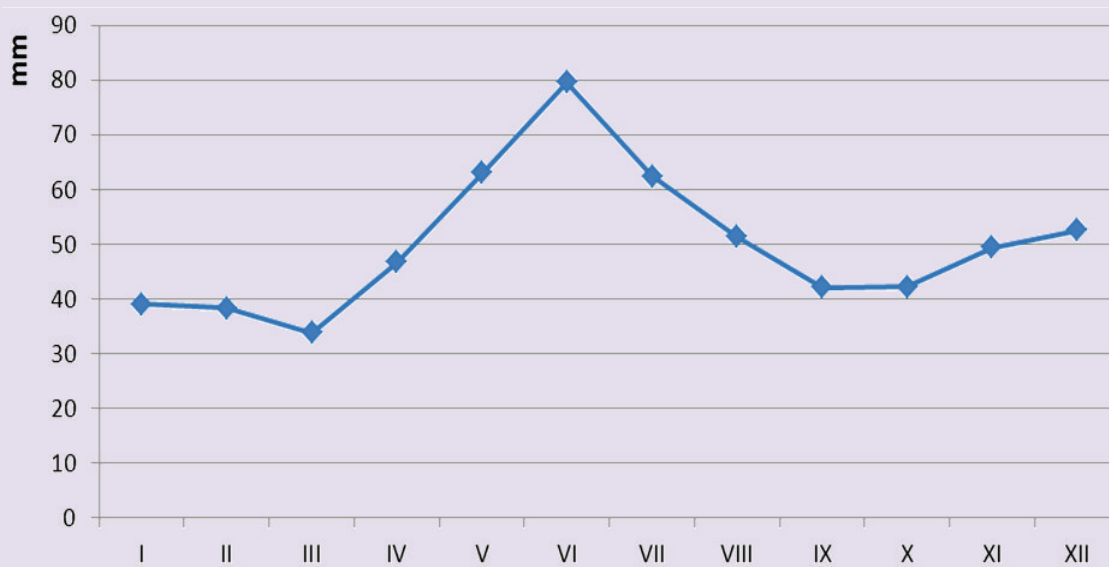

Figura 19. Cantitățile medii lunare și anuale de precipitații înregistrate la postul pluviometric Timișoara. Intervalul 1950-1999 (grafic exprimat în mm)

Regimul termic

Precum în cazul celorlalte zone de câmpie joasă de pe cuprinsul Banatului, comunei Moșnița Nouă are parte de un climat temperat umed, cu ploi sau zăpezi suficiente tot timpul anului. Raportându-ne la valorile înregistrate de stația meteorologică de la Timișoara, avem temperaturi medii de 0,2°C iarna, 11,2°C primăvara și toamna și 20,7°C vara, având o medie anuală de 10,6°C.

În Tabelul 3 sunt exprimate (în °C) valorile lunare și anuale ale temperaturilor.

Iernile sunt scurte și blânde datorită circulației maselor de aer sud-estice, vestice și sud-vestice de origine oceanică sau mediteraneană. Primăverile au o importanță deosebită asupra stării de vegetație a culturilor agricole; pentru zona în discuție primăverile sunt mai timpurii și mai călduroase, dar mai scurte. Verile încep timpuriu, din luna mai, prelungindu-se frecvent până în luna septembrie, totul datorită debutului timpuriu și persistenței îndelungate a activității anticlonale vestice. Dat fiind faptul că în timpul verii pragul termic de 16°C este depășit, este confirmată situația de optim termic pentru culturile agricole iubitoare de căldură. Toamnele, cu o importanță mai redusă pentru culturile agricole, dat fiind faptul că acestea au ajuns acum la maturitate, sunt mai lungi și mai călduroase pentru zona câmpiilor joase.

Tabel 3. Valorile medii lunare și anuale ale temperaturii înregistrate la stația meteorologică Timișoara. Intervalul 1896-1975

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	An
-1,9	0,3	5,5	11,0	16,1	19,6	21,6	20,7	16,8	11,3	5,5	0,7	10,6

Figura 20. Valorile medii lunare și anuale ale temperaturii înregistrate la stația meteorologică Timișoara. Intervalul 1896-1975 (grafic exprimat în grade celsius)

Regimul eolian

Hotarul comunei Moșnița Nouă se încadrează în tiparul câmpiei central vestice a Banatului. Din înregistrările de la stația meteorologică din Timișoara reiese faptul că regimul eolian din zona studiată este dominat de circulații ale maselor de aer denumite generic drept „vânturi de vest”, având o direcție predominantă din sector nord-vestic și estic. O frecvență scăzută o au vânturile de

origine sudică și sud-vestică (cu o valoare a predominanței de 2,7 %), acestea fiind prezente mai ales în lunile aprilie și mai. În această zonă a Câmpiei de Vest viteza medie a vântului se limitează la valoarea de 2,2 m/s, valorile cele mai mici înregistrându-se în lunile august-septembrie – 1,8-1,9 m/s, pe când cele mai mari valori se înregistrează în lunile martie-aprilie, cu valori de 2,6-2,7 m/sec.

Vegetația

Prin poziția sa geografică, zona Moșniței se înscrie actualmente arealului de silvostepă, diversitatea floristică fiind caracterizată de prezența unei vegetații lemnoase bogate, care se regăsește în cadrul Pădurii Bistra și reprezentată de stejarul pedunculat (*Quercus robur*) și stejarul pufos (*Q. pubescens*), cele două categorii fiind asociate cu frasinul (*Fraxinus angustifolia*), ulmul (*Ulmus minor*,

U. laevis) și plopul alb (*Populus alba*). Tot din fondul forestier enumerăm jugastrul (*Acer campestre*), cornul (*Cornus mas*), alunul (*Corylus avellana*), mărul și părul sălbatic, ultimul etaj al vegetației din Pădurea Bistra conținând, printre altele, bureți, cărligei (*Epilobium roseum*) și viorele (*Scilla bifolia*), iar în zona lizierei, fragi (*Fragaria vesca*) și măcriș (*Rumex acetosa*).

În clasa arbuștilor pot fi incluse ca specii principale porumbarul (*Prunus spinosa*) și păducelul (*Crataegus monogyna*). Stratul ierbos este reprezentat de graminee, în categoria cărora intră păiușul (*Festuca sulcata*, *F. pseudovina*, *F. valesiaca*, *Bromus inermis*), mai rar apărând pirul (*Agropyron cristatum*). De-a lungul cursurilor de apă se dezvoltă atât o vegetație de zăvoaie, reprezentată de plop (*Plopus alba*, *P. nigra*, *P. canescens*), sălcii (*Salix alba*, *S. fragilis*), cer (*Quercus ceris*), frasin

(*Frasinus angustifolia*) și anin (*Alnus glutinosa*), cât și o vegetație hidrofilă cu rogozuri (*Carex vulpina*, *C. riparia*, *C. acutiformis*), trestie (*Phragmites comunis*) și pipirig (*Juncus glaucus*). Ultimul etaj al vegetației, specific pajiiștilor de luncă, dezvoltă o vegetație specifică, caracterizată de coada vulpii (*Alopecurus pratensis*), firuța (*Poa pratensis*), trifoi alb (*Tripholium repens*), trifoi hibrid (*T. hibridum*) și iarba câmpului (*Agrostis alba*).

Fauna

Din cadrul hotarului comunal Moșnița Nouă, o pondere importantă a faunei se regăsește în cadrul Pădurii Bistra, printre speciile prezente aici regăsindu-se: mistrețul (*sus scrofa*), căprioara (*capreolus capreolus*), vulpea (*vulpes vulpes*), veverița (*scirius vulgaris*) sau bursucul (*meles meles*). Animalele caracteristice zonei de stepă, larg întâlnite și în zona Moșnița, sunt: popândăul (*Citellus citellus*), hârciogul (*Cricetus cricetus*), șoarecii de câmp (*Microtus arvalis*), iepurele de câmp (*Lepus europaeus*), cârțița (fam. Talpidae), nevăstuica (*Mustela frenata*) etc. Dintre păsări amintim: fazanul (*Phasianus colchicus*) privighetoarea (*Iuscinia megarhynchos*), pupăza

(*upupa epops*), potârnichea (*Perdix perdix*), gaița (*Garrulus glandarius*), mierla neagră (*turdus merula*), turturica (*streptopelia turtur*), guguștiucul (*streptopelia decaocto*), pițigoiul mare (*parus major*), șorecarul (*buteo buteo*), cioara de semănătură (*corvus frugilegus*), bufnița (*Asio otus*, *Strix aluco*, *Athene noctua*), rândunica (*Hirundo rustica*), vrabia (*Paser domesticus*) etc. Fauna acvatică este destul de diversificată și este în strânsă relație cu regimul și rețeaua hidrografică. Dintre peștii care pot fi întâlniți și pescuiți în râurile și pâraiele arealului în discuție, menționăm mreana (*barbus barbus*), cleanul (*leuciscus cephalus*) și scobaru (*chondostroma nasus*).

Resursele subsolului

Resursele naturale care se întâlnesc în subsolul hotarului comunei Moșnița Nouă, aflate la adâncime mică și medie (maxim 10 m), nu sunt foarte diverse. Acestea sunt reprezentate în principal de rocile de construcție și de apele subterane. Rocile de construcție care se întâlnesc în arealul Comunei Moșnița Nouă sunt nisipurile și pietrișurile, exploatate din albia râului Timiș, curs de apă care își întinde versantul drept pe o mare suprafață din zona sudică a hotarului comunal moșnițean.

În estul localității Moșnița Veche, mai exact în punctul numit “Dealul Pricoroi” (toponim local care denumește o zonă mai înaltă, bine profilată în teren, cu 5 m diferență de nivel

față de zonele limitrofe) se află o exploatare de nisip folosită recent de către localnici.

Analiza hărților pedologice de detaliu, evidențiază o structura nisipoasă a solului pentru un areal mult mai extins al acestei zone, Pricoroiul fiind un posibil grind fosil de nisip, acoperit cu un strat superficial de humus.

Analiza stratigrafia a acestei gropi, evidențiază la suprafață un strat superficial de humus cu o grosime de 0,25 m, bulversat de lucrările agricole care se desfășurau aici până acum câțiva ani, sub care se află un depozit compact de nisip, depus în straturi subțiri sub forma varvelor, cu o grosime a nisipului observată până la 1,5 m adâncime (adâncimea exploatată), stratul de nisip fiind însă, cel mai

probabil, cu mult mai gros.

Apele subterane sunt foarte bine reprezentate, după cum am văzut și în capitolul dedicat acestora, mai ales cele freatice, folosite

în agricultură. Pentru alte întrebuințări (alimentație umană, industrie sau agricultură cu cerințe mai speciale etc.), mult mai calitative și cu un debit constant sunt apele captive de adâncime.

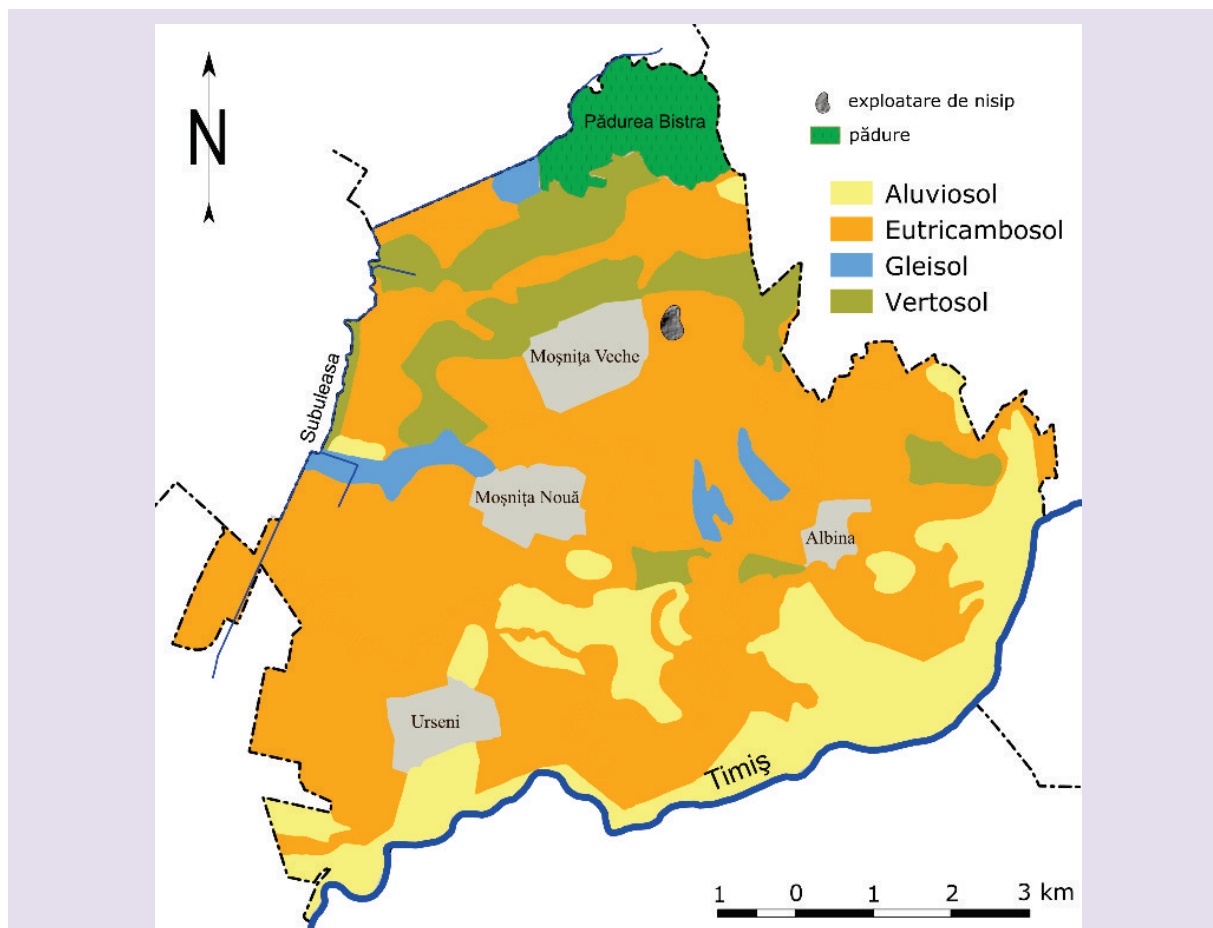

Figura 21. Hotarul comunei Moșnița Nouă. Resursele naturale subterane și de suprafață

1.2. Demografie

Populația (structură pe grupe de vârstă, evoluție, migrație)

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică (ianuarie 2015), localitatea Moșnița Nouă are o populație de 7.019 locuitori. Piramida vârstelor nu este simetrică, mai ales în partea de mijloc, ceea ce indică prezența fenomenului de creștere a populației adulte, în special grupele 25-39 ani.

Comparativ cu datele înregistrate în 2002 la Recensământul populației și locuințelor, populația a înregistrat o creștere de 73%. Luând în considerare intervalul 1990-2015, ritmul anual de creștere al populației a fost de 1,96%.

Privit în comparație cu județul și cu regiunea de apartenență, trendul populației la nivelul localității Moșnița Nouă nu se încadrează în tendințele de diminuare înregistrate la nivel regional.

Astfel, în cazul regiunii Vest, trendul populației este descendent pentru întreaga perioadă, în cazul județului Timiș a avut loc un trend descendent până în 2006, după care urmat un trend ascendent în timp ce în cazul localității Moșnița Nouă trendul a fost ascendent pentru întreaga perioadă.

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

Figura 22. Piramida vârștelor în comuna Moșnița Nouă - 2015

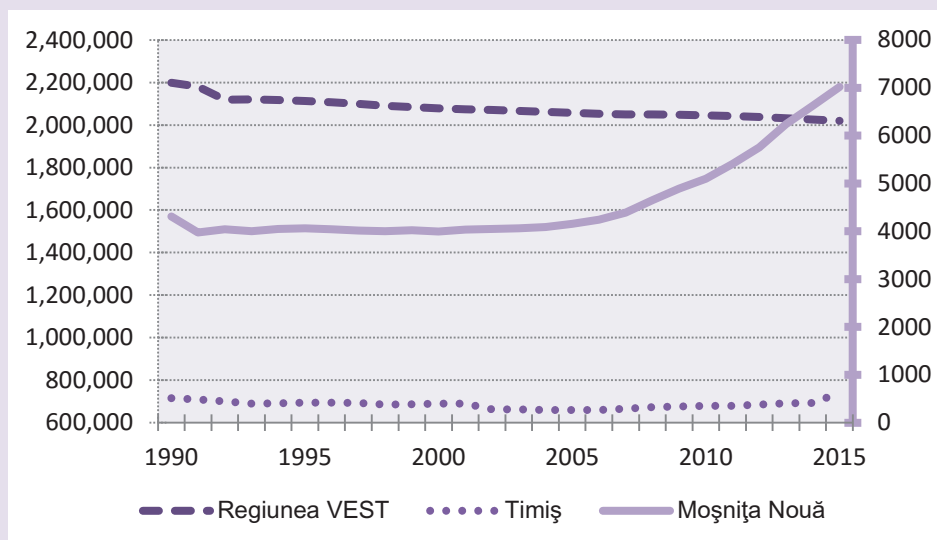

Figura 23. Evoluția populației în perioada 1990-2015

Creșterea numărului de locuitori ce se stabilesc în mediul rural este în strânsă legătură cu:

- investițiile în infrastructura de bază (extindere rețele de aducțiune apă, canalizare, reabilitări căi de acces) ce s-au realizat în mediul rural în ultimii ani;
- scăderea puterii de cumpărare a locuitorilor din orașe (cauzată în mare parte de închiderea unor întreprinderi și implicit de pierderea locurilor de muncă);
- grad de poluare mai scăzut decât în mediul urban;
- dorința de viață apropiată de natură.

Structura populației

În elaborarea de programe și politici de ocupare, de investiție în infrastructura de educație, precum și de asigurare a sănătății și protecției sociale este nevoie a fundamenta deciziile pe caracteristicile de structură ale populației.

În perioada 2002-2015 la nivelul localității Moșnița Nouă a crescut ponderea persoanelor între 25-39 ani de la 21% la 29%, această grupă înregistrând și cel mai mare ritm anual de creștere de 4,68%. În această grupă

vorbim despre profilul persoanelor care și-au întemeiat o familie și și-au achiziționat o locuință, în baza stabilității oferite de locurile de muncă din zonă. Al doilea ritm de creștere a fost înregistrat de cealaltă grupă de persoane din câmpul muncii (40-64 ani), respectiv 2,17%. Corespunzător acestor două grupe, al treilea ritm de creștere l-a înregistrat grupa de vârstă 0-9 ani, respectiv 2,14%.

Tabelul 4. Structura populației pe sexe și grupe de vârstă

An	Sex		Vârsta						
	Masculin	Feminin	0-9 ani	10-14 ani	15-19 ani	20-24 ani	25-39 ani	40-64 ani	Peste 65 ani
1990	49.30%	50.70%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
1991	49.01%	50.99%	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
1992	48.23%	51.77%	13.31%	7.23%	8.49%	8.71%	17.00%	31.82%	13.44%
1993	48.19%	51.81%	14.02%	6.47%	8.17%	8.35%	17.02%	32.12%	13.85%
1994	48.48%	51.52%	14.39%	6.52%	8.20%	7.80%	17.77%	31.20%	14.12%
1995	48.76%	51.24%	13.89%	6.55%	7.86%	8.18%	18.12%	30.78%	14.63%
1996	48.74%	51.26%	13.72%	6.68%	7.49%	8.28%	18.32%	30.39%	15.11%
1997	48.54%	51.46%	13.73%	6.87%	7.17%	7.99%	18.89%	29.96%	15.40%
1998	48.59%	51.41%	13.08%	7.72%	6.64%	7.94%	18.83%	30.04%	15.76%
1999	48.52%	51.48%	12.71%	7.83%	6.67%	8.13%	18.88%	29.74%	16.04%
2000	48.77%	51.23%	12.43%	7.60%	6.73%	7.85%	19.58%	30.02%	15.78%
2001	48.92%	51.08%	12.43%	7.55%	6.71%	7.55%	20.23%	29.64%	15.90%
2002	48.80%	51.20%	12.56%	7.01%	6.76%	7.50%	20.80%	29.53%	15.84%
2003	48.76%	51.24%	12.09%	6.92%	7.49%	6.75%	21.57%	29.48%	15.71%
2004	48.72%	51.28%	11.37%	6.65%	7.68%	6.73%	22.21%	29.49%	15.87%
2005	48.87%	51.13%	11.16%	6.26%	7.53%	6.71%	22.76%	29.84%	15.74%
2006	48.81%	51.19%	10.98%	6.39%	7.19%	7.00%	23.73%	29.37%	15.34%
2007	48.95%	51.05%	10.16%	6.70%	7.15%	7.38%	24.81%	28.63%	15.17%
2008	48.85%	51.15%	10.21%	6.25%	7.20%	8.32%	24.37%	29.38%	14.27%
2009	49.11%	50.89%	9.72%	5.74%	7.09%	8.60%	24.98%	30.11%	13.75%
2010	49.25%	50.75%	10.06%	5.65%	6.53%	8.23%	26.07%	30.15%	13.31%
2011	49.13%	50.87%	9.95%	5.49%	6.56%	7.84%	26.89%	30.47%	12.80%
2012	49.29%	50.71%	10.47%	5.24%	6.46%	7.38%	27.67%	30.44%	12.33%
2013	49.52%	50.48%	11.55%	4.95%	5.91%	7.18%	28.56%	30.26%	11.58%
2014	49.64%	50.36%	12.21%	4.59%	5.66%	6.73%	29.17%	30.39%	11.25%
2015	49.79%	50.21%	12.75%	4.72%	5.67%	5.86%	29.35%	30.69%	10.97%
Ritm	2.46%	2.20%	2.14%	0.52%	0.62%	0.65%	4.68%	2.17%	1.47%

Grupa de vârstă mai afectată este 10-14 ani (ciclul gimnazial) care, deși în cifre absolute a crescut cu 47 persoane, a înregistrat cel mai mic ritm de creștere, de 0,52%. Numărul persoanelor, deși a crescut în cifre absolute comparativ cu 2002, ca pondere din totalul populației a scăzut cu două procente, reprezentând 4,72%. Segmentul de populație cu vârstă de peste 65 de ani este relativ stabil, numărul acestora fiind cu 1,19% mai mare comparativ cu anul 2002.

Pe baza acestor statistici, putem afirma că grupele de vârstă aferente ciclului școlar primar și gimnazial aflate cu preponderență în sistemul de învățământ influențează deciziile de funcționare viitoare ale sistemului educativ din localitate. În acest sens, trebuie avută în vedere dezvoltarea infrastructurii specifice.

Numărul de locuitori cu vârsta de peste 65 de ani – în special pensionari - necesită o atenție în ceea ce privește dezvoltarea sistemului de asistență socială ținând cont de faptul că veniturile acestei categorii sunt reduse, iar nevoile, în special cele medicale, sunt mari. Raportul de dependență persoane active pensionari, copii este în creștere.

Indicatori statistici

demografici

În anul 2015, gradul de îmbătrânire demografică al populației a fost 628,1‰ la nivelul comunei Moșnița Nouă, fiind inferior celui înregistrat la nivel județean (1031,1‰), regional (1129,5‰) și național (1034,6‰). Acest indicator demografic arată că la 1.000 persoane tinere cu vârsta cuprinsă între 0 și 14

ani revin 628,1 persoane vârstnice cu vârsta de 65 ani și peste.

Raportul de dependență demografică (raportul dintre suma efectivului populației tinere și populației vârstnice și efectivul populației adulte) este de 397,4‰ în comuna Moșnița Nouă, ceea ce înseamnă că, în medie, 1000 persoane aflate în vârstă de muncă susțin 397 persoane inactive. Acest raport este superior celui înregistrat la nivel județean (393,8‰), dar este inferior celui înregistrat la nivel regional (409,2‰) și național (432,2‰).

Raportul de dependență al tinerilor este de 244,1‰, fiind mai mare decât raportul de dependență la nivel județean (193,9‰), regional (192,1‰) și național (212,4‰). Astfel la 1.000 persoane adulte revin 244,1 persoane tinere. populației tinere la o treime din persoanele în vârstă de 15-64 ani, calculat la 1000 de locuitori.

Rata de înlocuire a forței de muncă se calculează prin raportarea efectivului Astfel, rata de înlocuire a forței de muncă este de 732,2‰ în comuna Moșnița Nouă, de 581,7‰ la nivel județean, de 576,4‰ la nivel regional și 637,3‰ la nivel național. Implicațiile sunt că la nivelul comunei, peste un interval 15 ani, 1.000 persoane ce vor ieși din câmpul muncii vor fi înlocuite de aproximativ 732 persoane, ceea ce va conduce la un deficit de forță de muncă de 268 persoane. Deficitul de resurse de muncă înregistrat însă, va fi inferior celui care va apărea la nivel la nivel județean (418 persoane), regional (423 persoane) sau național (363 persoane).

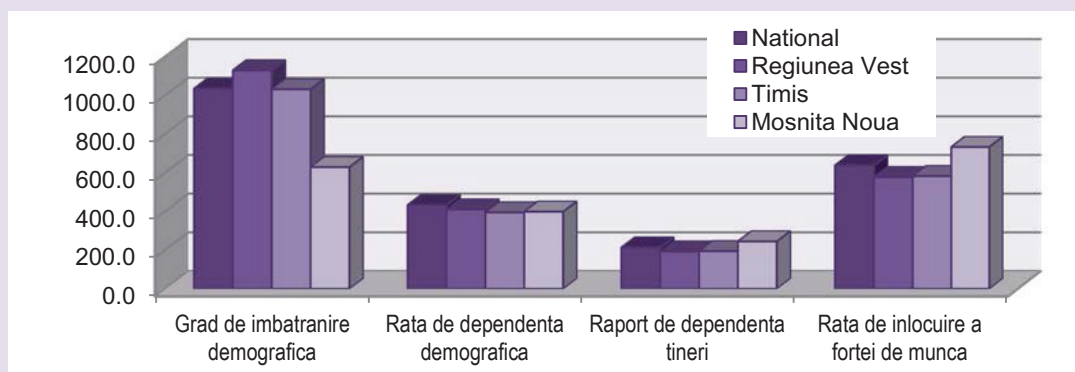
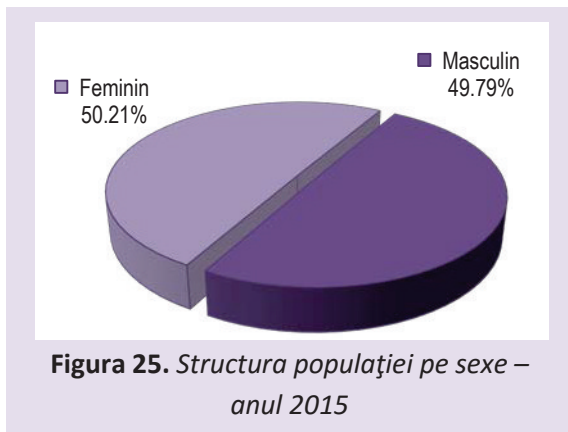

Figura 24. Principali indicatori statistici demografici

Din punct de vedere al sexului, populația localității este echilibrată, 50,21% din totalul populației fiind reprezentat de persoane de sex feminin, iar 49,79% fiind reprezentat de persoane de sex masculin.

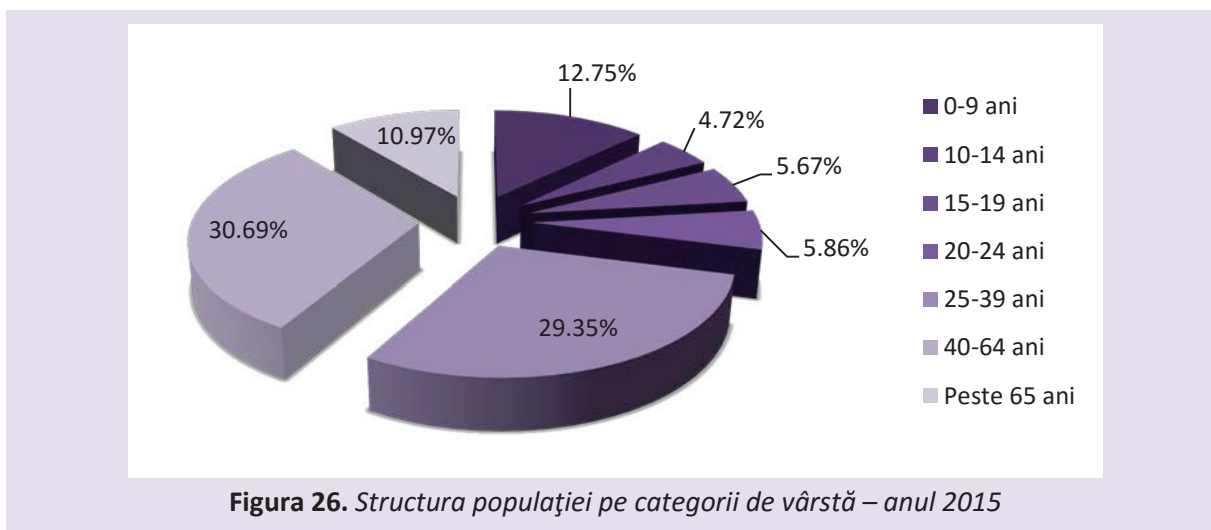
Din punct de vedere al categoriilor de vârstă, predomină categoriile cu vârstă între 40-64 ani și 25-39 ani. Grupele de vârstă 25-64 de ani – persoane apte de muncă - reprezintă o pondere însemnată din totalul populației rurale (60% din totalul populației). Acestea

pot afecta în timp atât categoria 0-14 ani (creșterea natalității), cât și oferta pe piața muncii.

Cauzele acestei structuri a populației sunt diverse. Dintre acestea menționăm:

- numărul scăzut al persoanelor cu vârstă între 65 și 70 de ani este influențat de cel de-al doilea război mondial, când numărul nașterilor a scăzut.
- schimbările economice și sociale provocate de revoluția din decembrie 1989 au condus la o nouă scădere a populației.

Creșterea numărului de nou născuți poate fi considerată și un efect pozitiv al crizei economice din perioada 2008-2010. Alocațiile maternale pentru creșterea copilului și reglementările legislative privind obligarea angajatorului de a păstra locul de muncă pentru 2 ani, au putut reprezenta pentru o parte a populației o măsură alternativă de asigurare a venitului pe termen scurt.

Mișcarea naturală a populației

Principalii factori care influențează mișcarea naturală a populației sunt sporul natural și sporul migrației.

Evoluția ratei natalității (numărul nașcuților vii raportat la 1.000 locuitori) este reprezentată în figura următoare, în

comparație cu evoluția la nivel de județ și de regiune. Începând cu anul 2003, rata natalității este în continuă creștere, în anul 2013 înregistrând o valoare de 13,45 nou născuți anual la un număr de 1.000 locuitori. Ca și aspect pozitiv, nivelul ratei este atât peste rata la nivel de județ (9,9), cât și peste rata regiunii Vest (8,6).

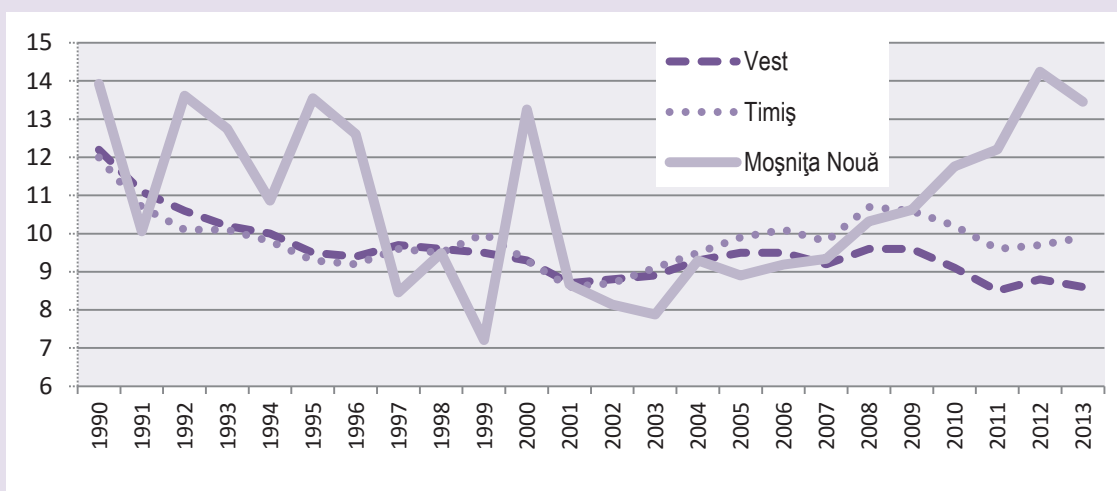

Figura 27. Evoluția ratei natalității

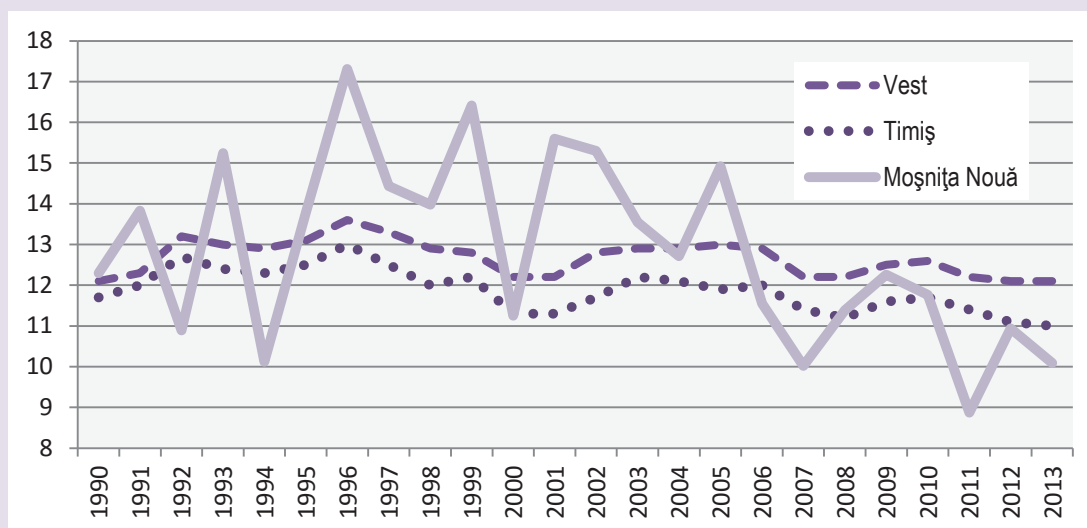

Figura 28. Evoluția ratei mortalității

Privită în oglindă, rata mortalității (numărul decedaților raportat la 1.000 locuitori) are un trend descendent începând cu anul 1998, valoarea din anul 2013 (10,1) fiind sub rata la nivel de județ și la nivel de regiune.

În acest context, începând cu anul 2011 sporul natural înregistrează un sold pozitiv (numărul nașcuților este mai mare decât numărul decedaților), față de perioada anterioară, când se observă un sold negativ. Numărul mare de nașteri înregistrate are un rol semnificativ în evoluția demografică

generală a localității.

Referitor la cel de-al doilea factor, soldul schimbărilor de domiciliu este un indicator ce reprezintă diferența dintre numărul de persoane sosite în localitate prin schimbarea domiciliului (imigrante) și numărul persoanelor plecate prin schimbarea domiciliului (emigrate). Începând cu anul 2001, acesta este caracterizat printr-un trend pozitiv și crescător, confirmându-se astfel tendința populației de a migra din mediul urban în mediul rural.

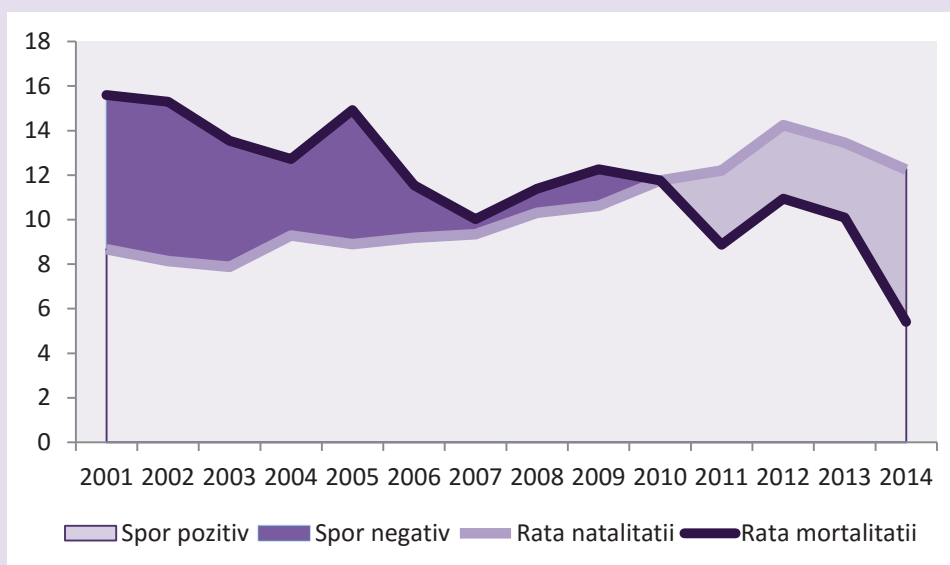

Figura 29. Dinamica Sporului natural

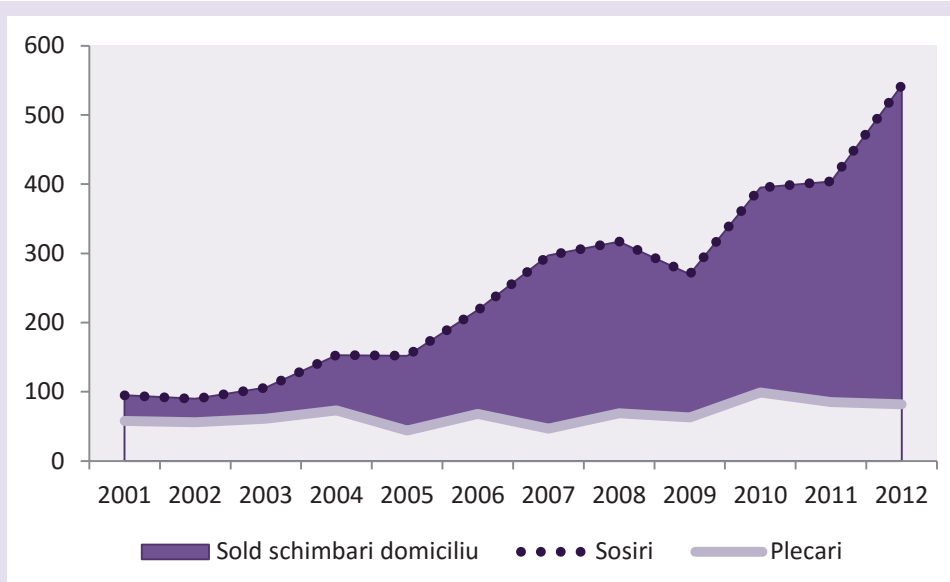

Figura 30. Dinamica Soldului schimbărilor de domiciliu

Structura etnică

În localitatea Moșnița Nouă și satele componente structura etnică, conform datelor de la recensământul populației, la nivelul anului 2011 este reprezentată în **Figura 31**.

Se poate observa astfel numărul scăzut al populației de etnie rromă, dată fiind problematica acestei categorii. Problematica este mult mai diversă cu efecte pe plan economic, social, de ordine publică etc. Lipsa veniturilor majorității etnicilor rromi, slaba

educație, mentalitatea aparte privind societatea și regulile ei, slaba integrare în comunitate, gradul ridicat de criminalitate în aceste comunități, probleme de educație, igienă, sănătate, lipsa proprietății și a condițiilor minime de trai, fac ca problema rromilor să fie tratată în mod particular într-o strategie care să analizeze toate aspectele menționate.

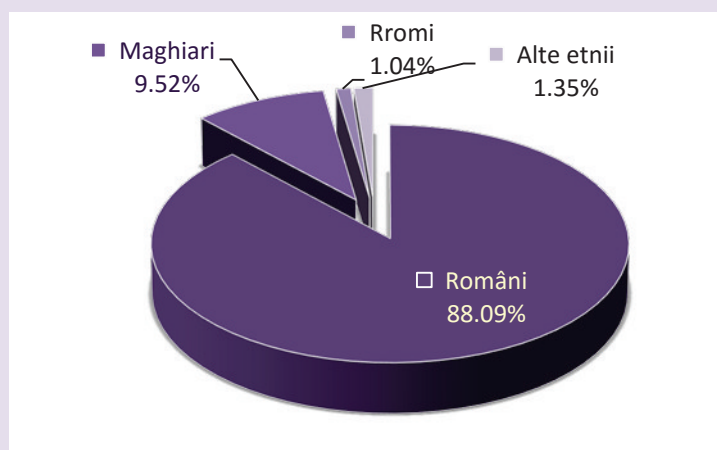

Figura 31. Structura etnică a populației

Forța de muncă (populație activă, șomeri)

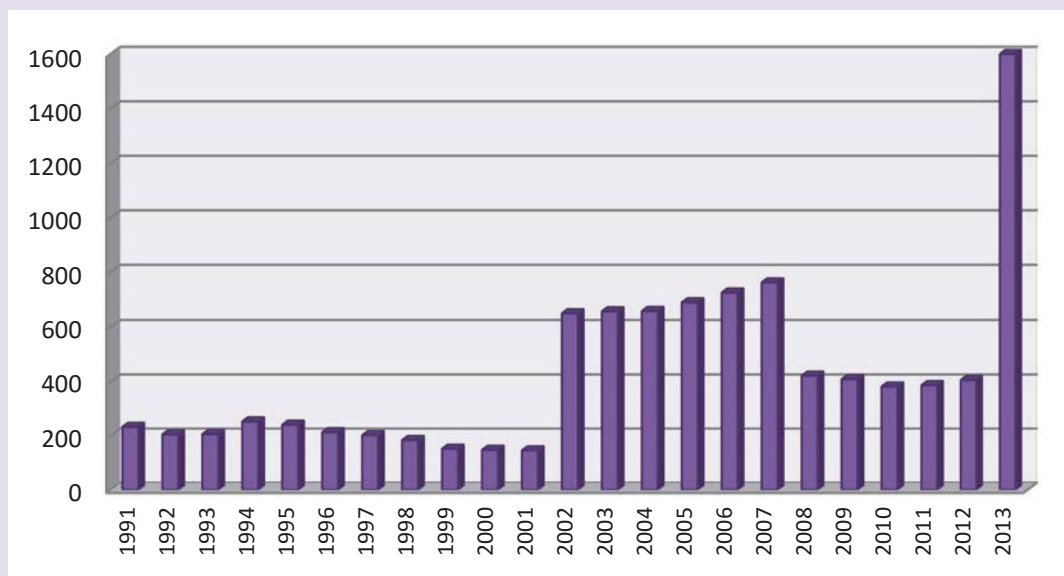

Figura 32. Evoluția numărului de salariați

La nivelul anului 2013, conform datelor disponibile pe site-ul Institutului Național Statistică, în comuna Moșnița Nouă erau înregistrați 1.626 de salariați, ceea ce reprezintă 1,23% din totalul locurilor de muncă existente în Județul Timiș. Cauza pentru ponderea scăzută a salariaților se datorează faptului că o pondere însemnată din populație lucrează în orașul Timișoara, în timp ce o parte din populația efectivă nu are domiciliul stabilit în localitate. Față de anul 2002, numărul de salariați din localitate a crescut cu 149%, pe fondul creșterii populației și implicit a sosirilor de domiciliu.

Cele mai multe locuri de muncă erau asigurate de sectorul industriei prelucrătoare (37,47% din total), de comerț (22,73%), de construcții (14,82%), de hoteluri și restaurante (5,48%), de agricultură (3,23%), în timp ce restul activităților ocupă 16,26% din totalul salariaților din localitate.

La începutul anului 2015, la nivelul localității Moșnița Nouă erau înregistrați 39 de șomeri, dintre care 26 de sex masculin și 13 de sex feminin, ceea ce reprezintă 0,72% din totalul persoanelor fără loc de muncă din Județul Timiș. Prin urmare, rata șomajului (raportată la populația din grupele de vârstă 20-64 ani)

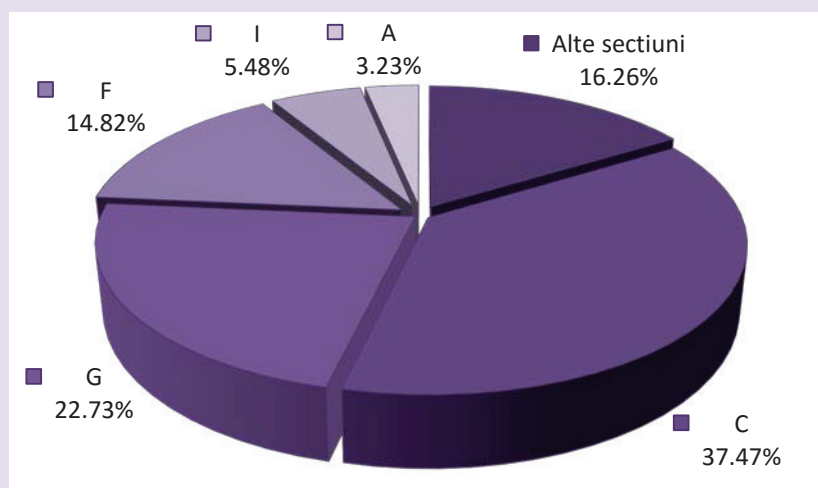

Figura 33. Structura salariaților din localitate pe secțiuni ale activității economice

la nivelul localității este de doar 0,89%, sub media județeană (1,41%), regională (3,39%) și națională (4,91%). De altfel, în perioada 2010-2014, în pofida contextului economic dificil, numărul șomerilor a continuat să scadă, de la 87 la 39, după creșterea din perioada 2007-2010, pe fondul instalării crizei globale. Numărul foarte scăzut de șomeri poate fi pus pe seama apartenenței la zona metropolitană Timișoara, ceea ce oferă numeroase oportunități populației în ceea ce privește cererea pe piața muncii, dar și a faptului că nu

toate persoanele fără un loc de muncă sunt înregistrate în evidențele Agenției Locale de Ocupare a Forței de Muncă.

Deși nu există date statistice cu privire la nivelul de salarizare pe localități, în contextul structurii salariaților, acesta a fost determinat cu ajutorul ponderilor fiecărei secțiune CAEN, rezultând în anul 2014 un salariu brut de 2.282 lei, respectiv un salariu net de 1.678 lei. În cazul salariului brut, acesta se plasează cu 8,7% sub media județeană și cu 2% sub media națională.

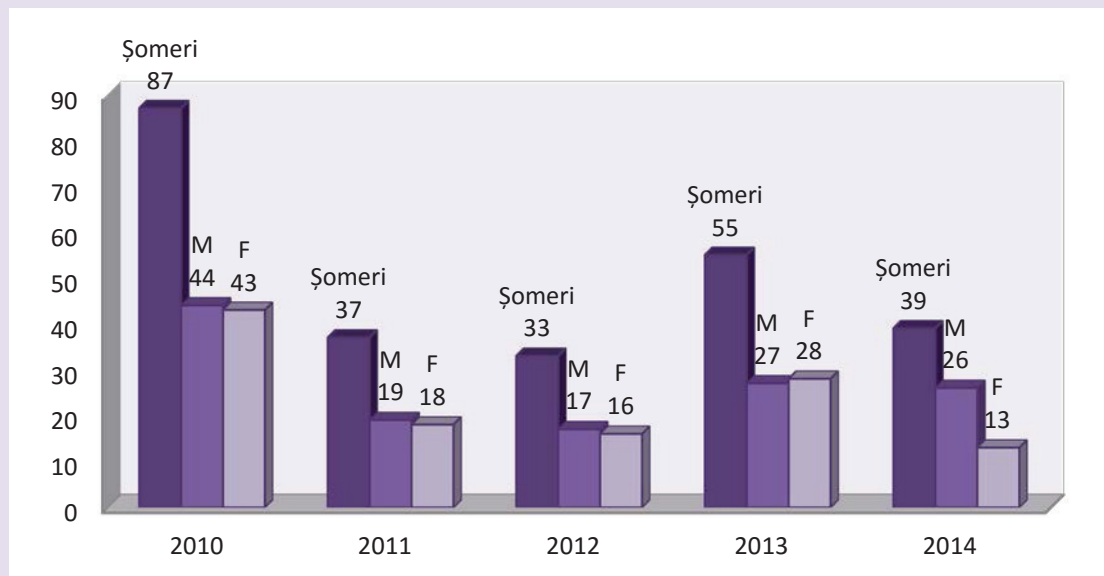

Figura 34. Evoluția șomerilor

1.3. Activități economice

Industrie

Studiul evoluției PIB în perioada 2000-2011 indică un trend constant crescător. La nivelul anului 2011, produsul intern brut realizat în Timiș ajunge la 26.896,6 mil. RON, de 9 ori superior celui realizat la nivelul anului 2000, situându-se peste media națională.

Aceste evoluții în perioada 2000-2011 indică un proces de revitalizare a economiei județului, datorat, în special, investițiilor străine directe în comerț și industrie, precum și creșterii cererii interne, stimulate de sistemul creditelor aflat în expansiune.

Ritmul mediu de creștere economică a județului a devansat media națională și regională, Timișul fiind cel mai competitiv județ al regiunii 5 Vest, urmat de județul Arad. În mod constant, în ultimii ani Timișul a deținut aproximativ 48% din produsul intern brut al regiunii, fiind pe primul loc în ceea ce privește produsul intern brut pe locuitor și valoarea adăugată brută (50% pondere regională).

În județul Timiș, în anul 2014, figurau 23.884 unități locale active, reprezentând 49,3% din unitățile locale active de la nivelul

Regiunii Vest, fiind primul județ din regiune, urmat de județul Arad (11.405 u.l.a.; 23,5%). Din totalitatea unităților locale active din județul Timiș, 90,7% sunt microîntreprinderi (0-9 salariați), 7,6% întreprinderi mici (10-49 salariați), 1,3% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) și 0,3% întreprinderi mari (250 salariați și peste).

În comuna Moșnița Nouă (împreună cu localitățile componente) au fost active 341 de unități locale, în anul 2014, reprezentând 1,43% din unitățile locale active din județul Timiș și 10,1% din mediul rural al Zonei Metropolitane Timișoara. În comuna Moșnița Nouă a fost al patrulea număr al unităților locale active în mediul rural al Zonei Metropolitane, superior mediei. Raportat la populația de la 1 ianuarie 2015, densitatea întreprinderilor este de 48,58‰ la nivelul comunei, fiind superioară mediei Zonei rurale Metropolitane Timișoara (46,17‰), dar a cincea ca și valoare.

În **Tabelul 5** este prezentată o sinteză a activității economice din localitate pe sectoare de activitate, la nivelul anului 2014.

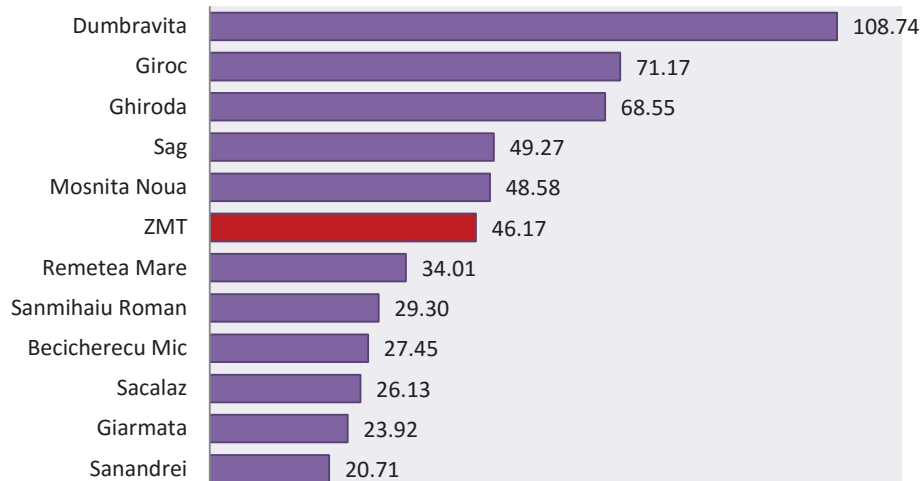

Figura 35. Densitatea unităților locale active la 1000 locuitori

Sursa: www.listafirme.ro

Tabelul 5. Activitate economică – anul 2014

Secțiuni CAEN	CA (RON)	Firme	Angajați
A	9.786.246	9	35
C	49.683.277	39	430
D	5.000	9	0
E	153.149	2	1
F	20.568.547	56	188
G	65.009.186	97	293
H	2.199.594	14	20
I	4.057.143	13	64
J	992.721	12	9
K	861.287	6	3
L	4.964.730	17	24
M	6.203.502	31	39
N	3.831.099	16	42
P	163.197	4	1
Q	290.098	5	14
R	296.128	6	11
S	95.957	5	7
TOTAL	169.160.861	341	1.181

Sursa: www.listafirme.ro

Cifra de afaceri totală realizată în anul 2014 a fost de 169.160.861 lei, cu 27% mai mare față de anul 2013. Din totalul unităților locale, 92,7% sunt microîntreprinderi (0-9 salariați), 7% întreprinderi mici (10-49 salariați) și 0,3% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) Dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii este deosebit de importantă în economia localității, deoarece reprezintă principala sursă de locuri de muncă (84,4%) și creează o cultură a competiției bazată pe flexibilitate și competitivitate.

O analiză a societăților comerciale active din localitatea Moșnița Nouă în

perioada 2000 – 2014 (conform societăților care au depus situațiile financiare), relevă o creștere atât a numărului total de societăți, cât și a cifrei de afaceri.

Această creștere poate fi corelată cu avantajele fiscale oferite microîntreprinderilor până în anul 2009 (an în care se introduce impozitul forfetar), precum și cu programele de finanțare guvernamentale și europene în derulare, care au favorizat dezvoltarea spiritului antreprenorial și deschiderea de mici afaceri, în special în sectorul serviciilor și comerțului.

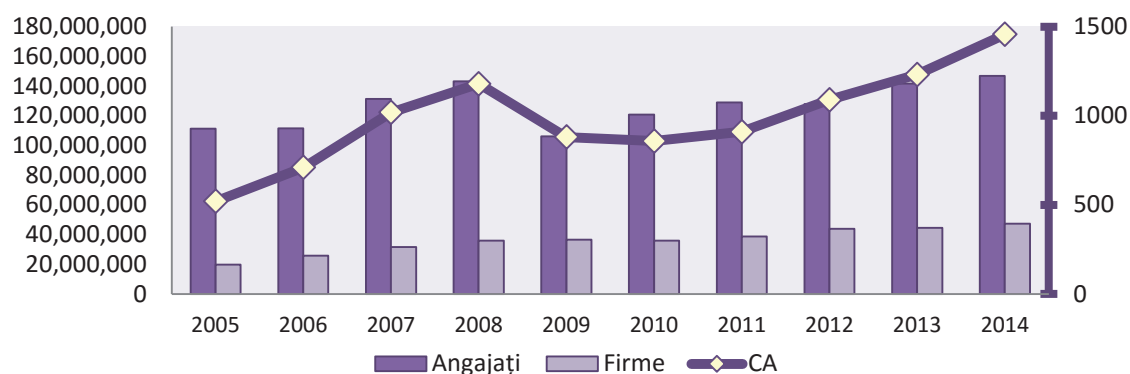

Figura 36. Evoluția principalilor indicatori

Sursa: www.listafirme.ro

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

Din datele publicate de către ListăFirme reiese faptul că în anul 2014, societățile active din localitatea Moșnița Nouă au realizat o cifră de afaceri de 169.160.861 lei, reprezentând

0,38% din cifra de afaceri totală a județului.

În **Tabelul 6** sunt prezentate primele 10 companii din localitate, după cifra de afaceri din 2014.

Tabelul 6. Top 10 companii după cifra de afaceri 2014

Nr. Crt.	Firma	Descriere CAEN	Salariați 2014	Cifra de afaceri (RON)		
				Moșnița Nouă	Media națională	Media județeană
1	DATA4SHOPS	Prelucrarea datelor, administrarea paginilor web și activități conexe	23	12.167.283	552.486	317.861
2	BEST NUTS	Fabricarea altor produse alimentare n.c.a.	28	11.351.737	4.506.583	1.682.326
3	KETON ITALIA	Fabricarea încălțăminte	184	7.971.690	3.736.598	10.553.391
4	SANTBAU CON	Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	31	5.274.774	6.477.357	5.792.188
5	BOX ELYTE	Fabricarea hârtiei și cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton	36	4.835.676	5.530.618	3.537.684
6	FORMIFICIO FIORETTI	Fabricarea încălțăminte	25	4.412.642	3.736.598	10.553.391
7	ROLLUNDFENSTER ALUPVC	Comerț cu ridicata nespecializat	12	4.091.835	2.700.728	1.019.332
8	AERO WEST	Activități auxiliare pentru producția vegetală	15	3.992.734	836.781	486.076
9	SYSTEMMA COMPANY	Comerț cu ridicata nespecializat	9	3.939.633	2.700.728	1.019.332
10	VESTHERM TM	Fabricarea articolelor din material plastic pentru construcții	11	3.857.096	1.459.854	1.030.376

Sursa: www.risco.ro

Economic

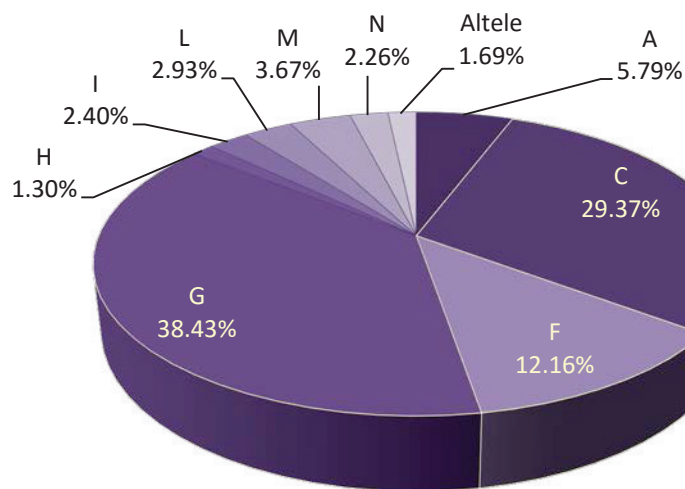

Figura 37. Participarea domeniilor economice (secțiuni CAEN) la cifra de afaceri – 2014

Principalul domeniu de activitate, după ponderea cifrei de afaceri în economia localității, îl reprezintă comerțul, urmat de industria prelucrătoare¹.

Profilul economic al localității Moșnița Nouă este determinat de sectorul comerțului, de industria prelucrătoare (încălțăminte, mobilă), precum și de sectorul construcțiilor. În ceea ce privește participarea principalelor

¹ Secțiuni CAEN: A – Agricultură, silvicultură, pescuit; C – Industria prelucrătoare; F – Construcții; G – comerț cu

ridicata și cu amănuntul; H – Transport și depozitare. A se vedea lista integrală pe www.rubinian.com

domenii economice la realizarea cifrei de afaceri, în anul 2014, pe primul loc se situează sectorul comerțului (38%), urmat de industria prelucrătoare (29%).

Cel mai performant domeniu economic al localității din punctul de vedere al productivității muncii, calculată ca raport între cifra de afaceri și numărul de salariați care a participat la realizarea acesteia, este sectorul intermediari financiare și asigurări (287.096 lei/angajat), urmat de agricultură (279.607 lei/angajat) și comerț (221.874 lei/angajat).

Turism

În anul 2014, în comuna Moșnița Nouă se aflau 2 structuri de primire turistică (clasificate drept pensiuni agroturistice), oferind o capacitate de cazare turistică de 1.460 locuri-zile. În aceste condiții, numărul de sosiri în anul 2014 a fost de 1.912, în scădere cu 15% față de anul 2013.

Cauzele situației actuale sunt explicate de potențialul turistic relativ scăzut al

comunei, aceasta având în patrimoniu două obiective turistice (Lunca Timișului, pădurea Bistra) care servesc mai mult ca și activități de recreere pentru populația din Municipiul Timișoara. Astfel, turismul efectuat în comună este reprezentat de turismul de afaceri și cel pentru diferite evenimente (nunți, botezuri). De asemenea, în comună există în prezent și 5 unități de alimentație și primire.

Tabelul 7. Evoluția sosirilor și a structurilor de primire turistică

An	Sosiri	Structuri de primire turistică
2010	1338	1
2011	2439	2
2012	2962	2
2013	2231	2
2014	1912	2

Sursa: www.insse.ro

Alte activități economice (activități neagricole)

Din punct de vedere al numărului firmelor active, cele mai multe au codul CAEN este 4120 – Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale. În anul 2014, în comună erau 23 unități locale active cu acest cod, reprezentând 2% din totalul cifrei de afaceri. Evoluția sectorului de construcții a cunoscut o creștere, în perioada 2010-2014, expansiunea acestei activități economice fiind observată prin analiza autorizațiilor de construcții eliberate la nivel local.

Având în vedere că sectorul comerțului reprezintă prima secțiune ca și pondere în cifra

de afaceri, al doilea cel mai observat cod CAEN este 4711 – Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun. În comuna Moșnița Nouă au fost înregistrate 14 unități locale active cu acest cod, reprezentând 5,25% din totalul cifrei de afaceri pentru anul 2014.

Ca și servicii, cel mai important îl reprezintă serviciile de inginerie și consultanță (cod CAEN 7112 – Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea), care cuprinde 9 unități locale active și reprezintă 2,32% din totalul cifrei de afaceri al comunei.

Agricultură

În prezent, teritoriul administrativ al comunei Moșnița Nouă este de 6913 ha, ceea ce reprezintă 0,79% din suprafața totală a județului Timiș. Din punct de vedere al suprafeței, comuna se află sub media județului (8784 ha), dar peste media unităților administrativ teritoriale din zona metropolitană a orașului Timișoara (6236 ha). Din suprafața totală, 328 ha

(4,76%) se află în proprietate publică, iar 6559 ha (95,24%) se află în proprietate privată. Din punct de vedere al utilizării terenurilor, 4239 ha (61,32%) au destinație agricolă, iar 2674 ha (38,68%) au destinație non-agricolă, așa cum se observă în **Figura 38**.

În cadrul terenului cu destinație agricolă predomină terenul arabil (3671 ha, respectiv

86,60%), urmat de terenul pentru pășuni (548 ha, respectiv 12,93%) și terenul pentru fânețe

(20 ha, respectiv 0,47%), structura fiind reflectată în **Figura 39**.

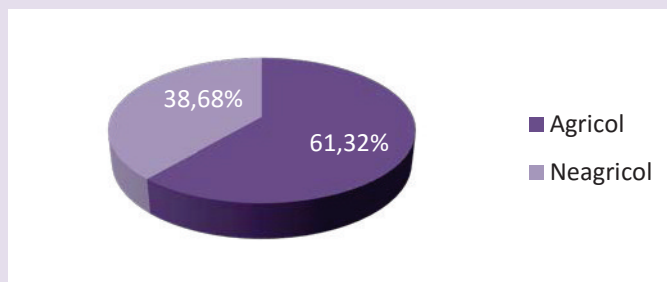

Figura 38. Structura fondului funciar – anul 2014

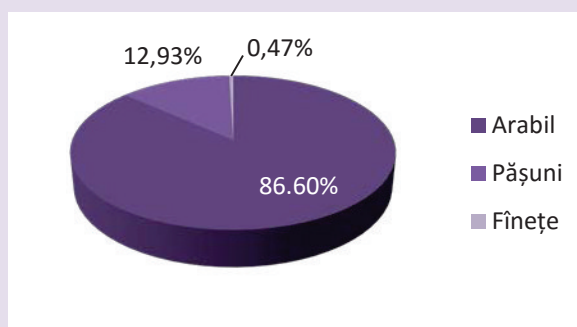

Figura 39. Modul de folosință al terenului agricol – anul 2014

În cadrul terenului non-agricol, așa cum era de așteptat predomină terenul pentru construcții (1906 ha, 71,28%), urmat de terenul cu căi de comunicații și căi ferate (432

ha, respectiv 16,16%), păduri (266 ha, respectiv 9,95%) și terenuri degradate (70 ha, respectiv 2,62%). Structura terenului non-agricol este reflectată în **Figura 40**.

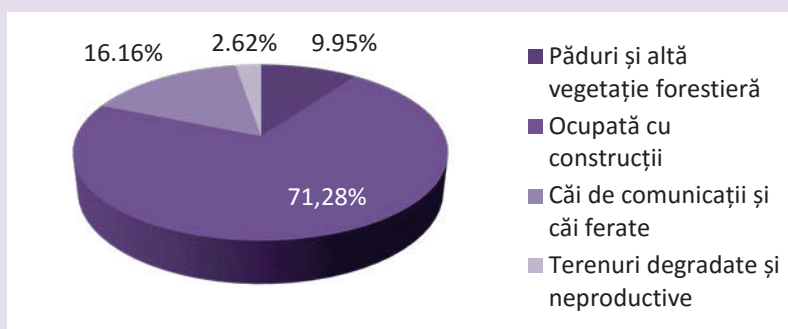

Figura 40. Modul de folosință al terenului non-agricol – anul 2014

1.4. Echiparea teritoriului

1.4.1. Infrastructura rutieră și feroviară

Rețeaua de căi rutiere

Tabelul 8. Principalele drumuri județene de pe teritoriul comunei

Drum	Ruta	Lungime
DJ 592	Timișoara - Moșnița Nouă - Albina	9 km
DJ 595D	Moșnița Veche – Moșnița Nouă - Urseni	10,5 km

Sursa datelor: site-ul Primăriei

Principala cale de acces în comună este reprezentată de DJ 592, care străbate teritoriul comunei pe direcția Timișoara - Moșnița Nouă – Albina pe o lungime de 9 km.

Având în vedere poziționarea comunei în imediata apropiere a municipiului Timișoara, o viitoare importantă cale de acces va fi reprezentată de partea de sud-est șoselei de centură a municipiului care face legătura între DN 59 Moravița – Belgrad, DJ 592 Timișoara – Lugoj și DN 6 Lugoj – București.

Drumul județean DJ 595D asigură legătura localităților Moșnița Veche și Urseni cu centrul de comuna Moșnița Nouă și continuă spre Bucovăț. și are o lungime de 10,5 km și este asfaltat. Este aprobat să asigure legătura și spre Giroc

În perioada recentă, au fost demarate lucrările de modernizare la DC 97 Moșnița Veche - Timișoara, pe o lungime de 2,485 km, cu termen de execuție 11.12.2014, lucrarea fiind recepționată în 21.10.2015.

Rețeaua de străzi comunale are o lungime de 286 kilometri și este constituită din străzi asfaltate (3,49%), străzi pietruite (58,08%) și străzi de pământ (38,43%).

Pondere extrem de redusă a străzilor comunale asfaltate este datorată atât insuficienței fondurilor pentru investiții în lucrări de modernizare, cât și dezvoltării urbanistice a comunei din ultima perioadă, realizată pe baza PUZ-urilor directe I și II prin care intravilanul localităților componente ale comunei a fost extins semnificativ.

Creșterea continuă a populației

comunei din ultima perioadă va determina și o creștere a traficului rutier. Conform măsurărilor efectuate se preconizează o creștere a traficului la 16.000 vehicul, ceea ce reprezintă 20.000 vehicule echivalente. Având în vedere resursele financiare limitate pe care autoritățile locale le au la dispoziție din surse proprii pentru finanțarea unor investiții în infrastructura rutieră, intensificarea traficului în comună poate genera probleme legate de mediu (poluare), siguranța în trafic (numărul incidentelor rutiere: accidente, tamponări etc.) și probleme legate de duratele de deplasare pe anumite sectoare de drum (viteze mici pe sectoare de drum aglomerate, ambuteiaje, blocaje în trafic).

Pe teritoriul comunei se regăsește și o rețea de drumuri forestiere, aflate într-o stare necorespunzătoare, impunându-se lucrări de reabilitare / modernizare.

În prezent, DJ 592 este cel mai poluat drum, din punct de vedere fonic, din județul Timiș, ceea ce implică unele măsuri de atenuare.

În prezent, principalele probleme generate de starea actuală a infrastructurii rutiere sunt:

- Porțiuni de drum cu aglomerări
- Zone afectate de inundații
- Zone greu accesibile
- Sectoare de drum deteriorate de activitățile de exploatare din zonă
- Rute ocolitoare necesare.

Rețeaua de căi ferate

Legătura comunei cu reședința de județ este asigurată și pe calea ferată, teritoriul comunei fiind străbătut în partea de sud pe direcția vest sud-est de linia ferată secundară 918 Timișoara - Buziaș. Linia ferată trece la est de Rudicica și nord de localitatea Urseni, care

are haltă.

Traficul feroviar are o intensitate redusă în halta Urseni, zilnic fiind programate doar 10 opriri ale unor trenuri regionale (6 pe direcția Timișoara și 4 pe direcția Lugoj).

Figura 41. Halta Urseni

Transport public de călători

Pe teritoriul comunei, transportul public de călători este asigurat prin Societatea Metropolitană de Transport Timișoara cu autobuze ale operatorului Super Imposer Liebling, pe traseele Timișoara - Moșnița

Veche și Timișoara – Urseni. De menționat este și faptul că populația nu este mulțumită de transportul în comun existent, această problemă fiind considerată una din principalele surse de nemulțumire privind comuna.

1.4.2. Infrastructura tehnico-edilitară

Energie electrică

Localitățile comunei Moșnița Nouă sunt alimentate cu energie electrică prin racorduri aeriene de 50 kV din rețelele de distribuție existente în zonă până la posturi de trans-formare. Acestea sunt de tip PTA cu putere maximă de 250kVA montate pe stâlpi din beton pentru consumatorii comunali și de tip cabină zidită de 400-1000kVA la unitățile agro-zootehnice și avicole. Aceste posturi de transformare sunt alimentate prin rețele de medie tensiune aeriene pe stâlpi din beton din stația 110/20KV Pădurea Verde prin LEA

20kV Surgani (localitățile Moșnița Nouă, Moșnița Veche, Albina) și din stația 110/20kV Fratelia prin LEA 20kV Urseni (localitățile Urseni și Rudicica). Rețelele de medie și joasă tensiune existente sunt într-o stare tehnică corespunzătoare.

În localitatea Moșnița Nouă încărcarea posturilor de transformare pe localitate este de cca. 25%, iar pentru consumatorii casnici de cca. 60%, existând capacitatea disponibilă, atât în posturile de transformare, cât și în rețelele de distribuție.

În localitatea Moșnița Veche încărcarea medie a posturilor de transformare din localitate este de cca. 70%, existând

capacitatea disponibilă, atât în posturile de transformare, cât și în rețelele de distribuție.

În localitatea Urseni încărcarea medie a posturilor de transformare din localitate este de cca. 30%, existând capacitatea disponibilă, atât în posturile de transformare, cât și în rețelele de distribuție.

În localitățile Albina și Rudicica încărcarea medie a posturilor de transformare din localitate este de cca. 50%, existând capacitatea disponibilă, atât în posturile de transformare, cât și în rețelele de distribuție.

Iluminatul public din interiorul localităților este asigurat de către comună.

Energie termică

Majoritatea locuințelor din mediul urban sunt încălzite prin sisteme proprii având drept combustibil gazul, lemnele sau deșeurile din lemn, precum și surse alternative de energie - biocombustibil.

Gaze naturale

Localitățile comunei Moșnița Nouă au acces la rețeaua de distribuție a gazelor naturale EON Energie România SA.

Alimentarea cu gaze naturale a localităților este realizată prin rețele de presiune redusă, pozate îngropat, executate din polietilenă. De menționat este faptul că doar patru din cele cinci localități ale comunei (mai puțin localitatea Rudicica) au acces la rețeaua de gaze naturale.

Conform datelor existente la nivelul anului 2014, situația consumatorilor de gaze naturale de pe teritoriul comunei se prezintă în **Tabelul 9**.

Gradul de racordare la rețeaua de gaze naturale este încă unul redus, doar 35,66% dintre clădirile de locuit fiind racordate.

În ceea ce privește consumul de gaze naturale la nivelul gospodăriilor, acesta diferă între localitățile componente ale comunei. Consum mediu anual de gaze naturale pe gospodărie se situează aproximativ la același nivel în localitățile Moșnița Nouă și Moșnița Veche (peste 1.400 mc/an), dar este semnificativ mai mic în localitățile Urseni (cu 22%) și Albina (cu 39%), indicând faptul că locuitorii acestor localități utilizează gazul natural pentru activități preponderent casnice (gătit) și mai puțin pentru încălzire pe timpul iernii.

Tabelul 9. Consumatori racordați la rețeaua de gaze naturale

Locuri de consum	Moșnița Nouă	Moșnița Veche	Albina	Urseni	Rudicica	Total
Consumatori casnici	557	98	73	146	0	874
Consumatori non-casnici	28	9	1	0	0	38
Total	585	107	74	146	0	912

Sursa: EON Energie România SA

Tabelul 10. Consum gaze naturale

		Moșnița Nouă	Moșnița Veche	Albina	Urseni	Rudicica	Total
Consum [mc/an]	Casnic	781.593	138.900	63.059	161.385	0	1.144.937
	Non-casnic	118.034	9.921	3.088	0	0	131.043
	Total	899.627	148.821	66.147	161.385	0	1.275.980
Consum [mc/gospodărie]	Casnic	1.403,22	1.417,35	863,82	1.105,38	0,00	1310,00

Sursa: EON Energie România SA

Infrastructura de apă și canal

Rețeaua de alimentare cu apă a comunei Moșnița Nouă este una edificată recent și în plină dezvoltare. În localitatea Moșnița Nouă, la rețeaua existentă de 39,645 km este în curs de realizare o extindere cu 29,908 km, incluzând și localitatea Moșnița Veche. Din această investiție, la 30.09.2015 erau realizați 18,748 km de rețea. Investiția presupune și o stație de pompare și ridicare de presiune. În zona PUZ Moșnița Nouă Est este aproape finalizată o altă investiție de extindere a rețelei de alimentare cu apă cu 1,139 km, fiind prevăzute 5 cămine cu vane și 10 hidranți de incendiu.

În localitatea Albina, lungimea rețelei de distribuție a apei este de 5,148 km. În prezent se derulează un proiect ce are ca obiect

realizarea unei rețele de aducțiune (3,72 km, finalizată) și a unei gospodării de apă formată din stație de pompare cu hidrofor, rezervor de înmagazinare suprateran și stație de clorinare (în curtea căminului cultural).

La nivelul anului 2015, la rețeaua de alimentare cu apă existentă erau branșate doar 656 gospodării (aproximativ 28% din total). Prin implementarea noului proiect, se are în vedere deservirea unui număr 4.700 gospodării.

Pentru edificarea completă a rețelei de alimentare cu apă a comunei mai sunt necesare investiții pentru extinderea rețelei în toate localitățile aparținătoare și realizarea unei aducțiuni în Urseni, lucrare scoasă la licitație de Aquatim S.A.

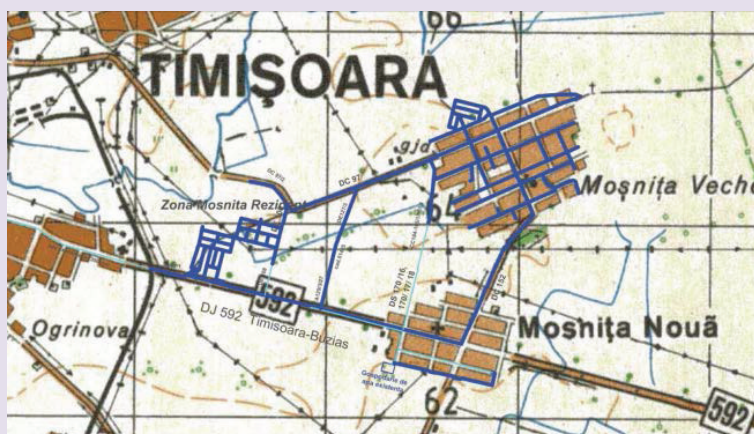

Figura 42. Extindere rețea de alimentare cu apă în Moșnița Nouă și Moșnița Veche

Doar localitățile Moșnița Nouă și Moșnița Veche dispun de o rețea de canalizare în lungime de 19,171 km. Rețeaua de canalizare este în faza de edificare, fiind în curs de realizare lucrările de investiții pentru extinderea sistemului de canalizare atât în Moșnița Nouă, cât și Moșnița Veche, pe o lungime de 27,607 km. Din această investiție, la 30.09.2015 erau realizați 7,72 km de rețea. În plus, concomitent cu extinderea rețelei de alimentare cu apă, în zona PUZ Moșnița Nouă

Est se extinde și rețeaua de canalizare pe o lungime de 0,955 km.

Prin implementarea noului proiect, se are în vedere deservirea unui număr 5.500 gospodării. Pentru edificarea completă a rețelei de canalizare a comunei mai sunt necesare investiții pentru extinderea rețelei în toate localitățile aparținătoare. Întrucât rețeaua de canalizare este legată la canalul colector al municipiului Timișoara nu se impune epurarea în sistem centralizat.

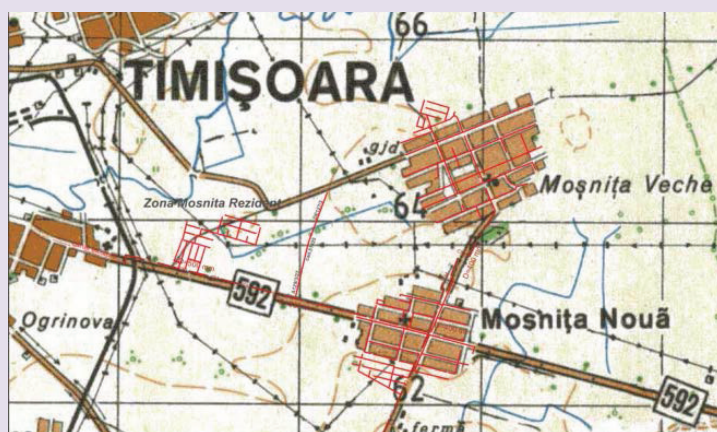

Figura 43. Extindere rețea de canalizare în Moșnița Nouă și Moșnița Veche

Servicii poștale, telecomunicații și mass-media

Comuna este deservită de un oficiu poștal în localitatea Moșnița Nouă și două agenții poștale în localitățile Moșnița Veche și Urseni. Aceste unități ale Companiei Naționale de Poștă Română SA oferă o gamă variată de servicii, precum poșta de scrisori, colet poștal, serviciul ramburs, serviciul confirmare de primire, servicii de curier electronic, servicii financiare și servicii bancare (BRD Finance). De menționat este și faptul că în zonele nou dezvoltate din punct de vedere urbanistic, Compania Națională Poșta Română nu asigură servicii poștale, cu toate că legea menționează serviciul poștal ca și unul universal.

În ceea ce privește telefonie fixă, fiecare localitate a comunei este echipată cu centrale telefonice integrate în sistemul de telecomunicații, rețeaua de cabluri fiind realizată cu fibră optică. Numărul abonaților la serviciile de telefonie fixă este de aproximativ 500.

La nivelul comunei, toate rețelele de telefonie mobilă au o foarte bună acoperire, antenele aflându-se la cca. 7 km

Accesul la internet este asigurat prin rețele fixe (ex.: operatorii de telefonie fixă, furnizorii de televiziune prin cablu) și prin internet mobil, asigurat atât de operatorii de telefonie fixă, cât și de cei de telefonie mobilă.

În comună, accesul la informații distribuite prin presa scrisă este asigurat prin

cele 2 locații de vânzare a presei, care oferă atât publicații locale, cât și cotidiene și săptămânale, generaliste sau tematice. De menționat este faptul că Primăria susține publicațiile Medveșanul (care se distribuie gratuit în localitatea Urseni) și Curierul de Moșnița Veche (care se distribuie gratuit în localitatea Moșnița Veche).

Parcuri și zone de agrement

Autorităților locale au o orientare strategică cu privire la menținerea și extinderea spațiilor verzi de pe teritoriul comunei, aprobând doar documentațiile de urbanism care au prevăzute zone verzi de minim 7%. Totodată, la nivelul întregii comune valorile POT și CUT sunt reduse.

Dezvoltarea urbanistică recentă a comunei a generat extinderea continuă a intravilanului. Însă, spațiile verzi au fost amplasate aleator în cadrul lotizărilor realizate. Totodată, nu au fost prevăzute și spații verzi compacte de dimensiuni medii și mari (800-5.000 mp). Ca și oportunități de dezvoltare a spațiilor verzi, se impune luarea în considerare a Luncii Timișului, Pădurii Bistra, zone de protecție de înaltă tensiune, precum și un canal hidrotehnic cu rol colector dar și de practicare a sporturilor nautice.

Comuna beneficiază și de un cadru natural deosebit, principalele puncte de atracție fiind Pădurea Bistra și Lunca Timișului. Totuși, aceste zone nu sunt ușor accesibile, datorită calității necorespunzătoare a infrastructurii rutiere.

1.5. Social

Deși în mediul rural românesc se regăsește o parte semnificativă a populației care poate fi considerată vulnerabilă, serviciile sociale adresate acestora cunosc adesea o slabă dezvoltare.

În acest sens, în continuare sunt

identificate, explicitate și analizate coordonatele vieții sociale înregistrate la nivelul populației din comuna Moșnița Nouă, accentul fiind pus pe traiectoria evolutivă a acestora.

1.5.1. Sănătate

Furnizarea și accesul la serviciile de sănătate reprezintă o problemă cheie pentru asigurarea unei mai bune calități a vieții, în special în cazul comunităților rurale, astfel încât a fost analizată în continuare accesibilitatea la sistemul de îngrijire a sănătății și fluxurile reale de consum al serviciilor medicale, măsurate prin consumul de servicii.

Infrastructura de sănătate

În comuna Moșnița Nouă, există cinci categorii de unități sanitare, cea mai mare răspândire având-o dispensarele medicale și farmaciile (57% din total unități sanitare la nivel de comună).

În condițiile în care raportăm numărul de unități sanitare pe categorii la populația comunei de 7.019 locuitori, se obține următorul clasament al densității unităților sanitare (număr de unități sanitare la 1.000 de locuitori):

- Dispensar medical – 0,56 la 1.000 de locuitori;
- Farmacie – 0,56 la 1.000 de locuitori;
- Cabinet medical – 0,42 la 1.000 de locuitori;
- Cabinet veterinar – 0,28 la 1.000 de locuitori;
- Farmacie sanitar-veterinară – 0,14 la 1.000 de locuitori.

Tabelul 11. Unități sanitare pe categorii și localizare

Nr. crt.	Categorie de unitate sanitară	Număr de unități sanitare / localitate					Total unități sanitare / categorie
		Moșnița Nouă	Moșnița Veche	Urseni	Albina	Rudicica	
1	Dispensar medical	1	1	1	1	0	4
2	Cabinet medical	3	0	0	0	0	3
3	Farmacie	2	1	1	0	0	4
4	Cabinet veterinar	1	1	0	0	0	2
5	Farmacie sanitar-veterinară	1	0	0	0	0	1
6	Total unități sanitare / localitate	8	3	2	1	0	-
7	Total unități sanitare / comună	14					

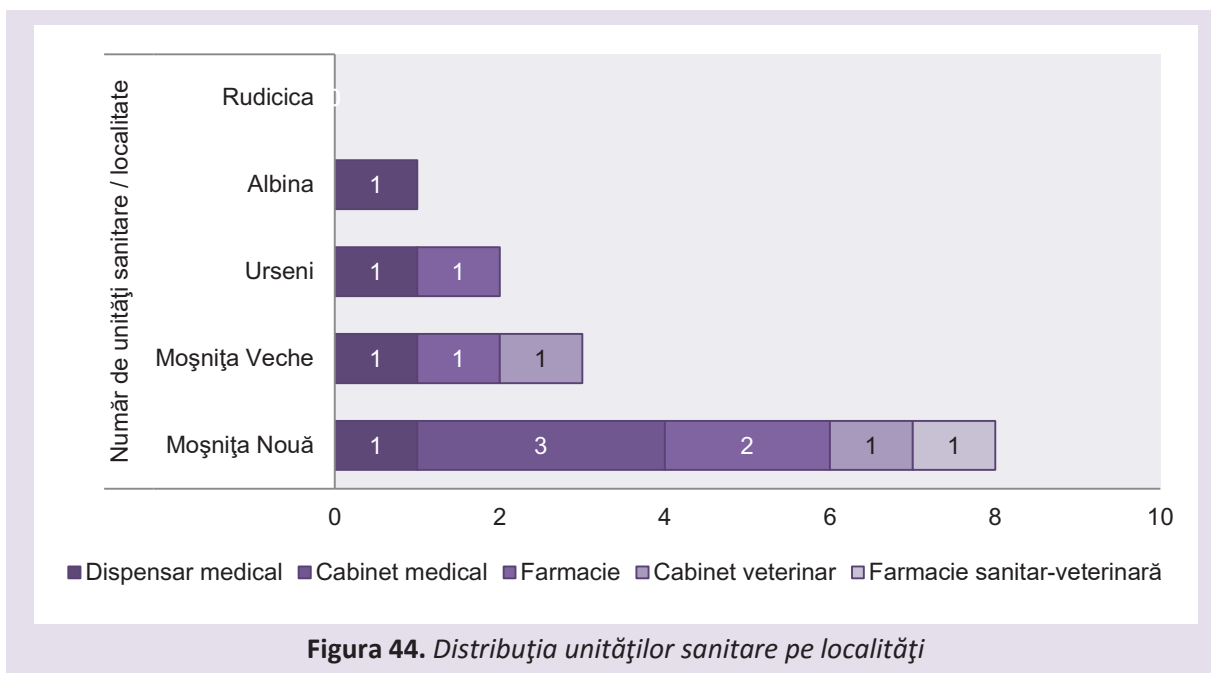
Valorile obținute reflectă dificultăți în ceea ce privește asigurarea accesului populației la infrastructura de sănătate, cu atât mai mult cu cât majoritatea unităților sanitare sunt concentrate în localitatea

Moșnița Nouă (57%), celelalte localități fiind deservite de dispensare medicale, infrastructuri care acordă asistență medicală generală, profilactică și curativă, fără a avea capacitatea de a deservi situații de urgență.

Faptul că cea mai mică densitate este dată de cabinetele și farmaciile veterinare poate fi explicat de faptul că agricultura deține cea mai scăzută pondere din totalul activităților din comună, astfel încât, nu există o cerere ridicată pentru produsele medicale veterinare.

Pe de altă parte, o bună parte din populația comunei profită de apropierea față

de Timișoara și apelează la serviciile medicale din mediul urban, neexistând astfel o nevoie reală de servicii medicale la nivel comunal, aspect confirmat și de rezultatele anchetei sociologice desfășurate în comună când majoritatea localnicilor nu au o imagine clară asupra stadiului infrastructurii de sănătate din comună.

Personal medico - sanitar

Resursele umane implicate la nivelul sistemului de sănătate din comuna Moșnița sunt structurate în patru categorii, cu cea mai ridicată pondere în rândul personalului sanitar mediu (în medie 34% de-a lungul perioadei analizate), urmată de farmaciști (în medie 32% de-a lungul perioadei analizate), medici de familie și asistenți medicali (în medie 17% de-a lungul perioadei analizate).

Din perspectivă dinamică, pe parcursul celor 7 ani analizați, se observă o creștere numerică doar la nivelul farmaciștilor, celelalte categorii de personal rămânând neschimbate cantitativ.

Raportând numărul de personal medico-sanitar la populația comunei, se obține o densitate de 1,99, respectiv următorul clasament (număr de personal la 1.000 de locuitori):

- Farmaciști – 0,85 la 1.000 de locuitori;
- Personal sanitar mediu – 0,56 la 1.000 de locuitori;
- Medici de familie – 0,28 la 1.000 de locuitori;
- Asistenți medicali – 0,28 la 1.000 de locuitori.

Comparând pentru anul 2013 numărul de locuitori din comună / 1 medic (3510) cu media numărului de locuitori / 1 medic din județul Timiș (201), respectiv cu valoarea aferentă din mediul rural al județului (1313), putem afirma faptul că comuna este slab deservită de personal medical. Aceeași situație este regăsită și în cazul raportului locuitori / cadre sanitare medii (1170, față de media națională de 166 locuitori / 1 cadru), aspect care întărește concluzia insuficienței acute de personal medical.

Tabelul 12. Evoluția personalului medico - sanitar pe categorii și localizare în perioada 2007 - 2013

Localitate	Categorie de personal medico - sanitar	Nr. personal medico - sanitar / an						
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Moșnița Nouă	Medici de familie	2	2	2	2	2	2	2
	Personal sanitar mediu	4	4	4	4	4	4	4
	Farmacisti	2	2	3	3	6	6	6
	Asistenți medicali	2	2	2	2	2	2	2
	Personal sanitar auxiliar	0	0	0	0	0	0	0
Total personal medico - sanitar / Moșnița Nouă		10	10	10	11	11	14	14

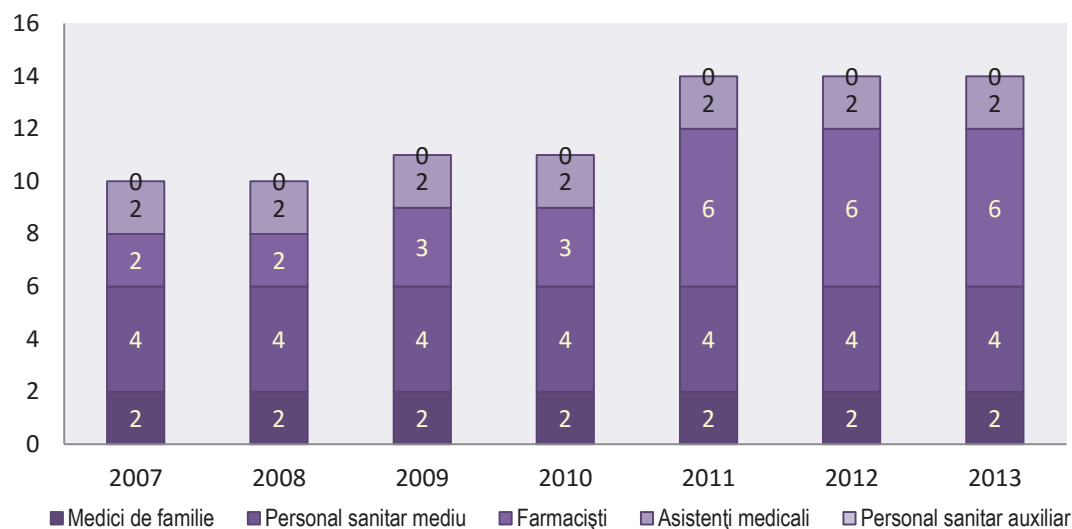

Figura 45. Evoluția personalului medico - sanitar pe categorii în perioada 2007 - 2013

În mod evident personalul medico-sanitar actual nu este suficient pentru a răspunde nevoilor de servicii de sănătate ale comunei, respectiv pentru a putea asigura derularea actului medical în condiții de eficiență, cu atât mai mult cu cât acesta deservește toate localitățile componente ale comunei (Moșnița Nouă, Moșnița Veche, Albina, Urseni, Rudicica) unde există cabinetele medicale aferente.

Corelând volumul personalului medico-sanitar cu unitățile sanitare din comună, obținem un raport de 0,85 personal medical /

unitate sanitară, respectiv 1,5 farmaciști / farmacie, valori care întăresc concluzia deficienței sistemului de sănătate din comuna Moșnița Nouă.

Cu toate acestea, apropierea comunei de Municipiul Timișoara rezolvă parțial nevoile de sănătate ale populației, în condițiile în care peste 63% din populația județului Timiș este arondată în aria spitalelor din Municipiu, Timișoara fiind totodată și zona care are cel mai bun raport locuitori/medic (143 locuitori/personal medical) din județ.

1.5.2. Protecție socială

În prezent, intervenția socială, tipurile de servicii sociale existente și accesul la aceste servicii a eventualilor beneficiari reprezintă o reală problemă în mediul rural, mai ales în ceea ce privește sistemul de protecție al

familiei și copilului, în comparație cu mediul urban.

Diversitatea și multitudinea factorilor care au dus la apariția și amplificarea acelor probleme sociale sunt de natură socio-

economică, socio-familială, socio-profesională, educațională, sanitară, dar și factori indirecti ce țin de nivelul profesional al angajaților din aceste servicii.

Subfinanțarea serviciilor sociale în mediul rural contribuie și ea la manifestarea

unor disfuncții în ceea ce privește oferirea de servicii către persoanele defavorizate, iar lipsa de interes pentru programe de prevenție acutizează problemele sociale deja existente și creează cazuri sociale în lanț.

Infrastructura de protecție socială

La nivelul comunei, în conformitate cu Legea nr. 197/2012, art. 22, în cadrul Primăriei Moșnița-Nouă s-a acreditat Compartimentul de Informare și Consiliere Asistență Socială prin Decizia nr.1712/24.10.2014 a Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Compartimentul este un serviciu social primar, care urmărește prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate ori vulnerabilitate, care pot duce la marginalizare sau excludere socială.

Serviciile oferite de Compartimentul de Informare și Consiliere, se bazează pe legislația specifică în domeniul asistenței sociale, fiind complementare cu celelalte servicii pentru protecția persoanelor aflate în dificultate.

Serviciile sunt:

- a) **Consiliere socială** - beneficiarul va fi ajutat să ia o decizie referitoare la modalitatea de rezolvare a problemei sale, expunându-i-se toate posibilitățile de acțiune cu consecințele acestora;
- b) **Informare și orientare** - prevederi legislative, organizații/instituții resursă, unde trebuie să se adreseze solicitantul, date, ore și un anumit sprijin referitor la cum trebuie utilizată informația;
- c) **Sprijin material**, în anumite condiții și cu respectarea metodologiei Serviciului.

Activitățile desfășurate în cadrul Serviciului de Informare și Consiliere, sunt:

- a) identificarea nevoilor individuale și de grup, precum și a principalelor categorii de beneficiari de servicii sociale;

- b) informarea asupra situațiilor de risc, precum și asupra drepturilor sociale ale persoanei;
- c) măsuri de supraveghere destinate prevenirii comportamentelor deviante;
- d) consiliere pentru persoane vârstnice, persoane cu handicap, persoane cu patologie cronică, persoane dependente de consumul de alcool, droguri sau alte substanțe toxice, persoane infectate sau bolnave HIV/SIDA, pentru familiile acestora, precum și pentru alte persoane din grupul social cu care s-au aflat în contact permanent sau incidental;
- e) consiliere pentru persoanele și familiile care au minori în plasament ori încredințare;
- f) consiliere pentru tineri care părăsesc instituțiile pentru protecția copilului;
- g) consiliere și susținere pentru persoanele neglijate, abuzate, victime ale violenței în familie;
- h) sprijin material și financiar acordat persoanelor și familiilor cu venituri insuficiente pentru acoperirea nevoilor minime, prevăzute de ansamblul dispozițiilor legale în vigoare.

În cadrul administrației publice locale, s-a dezvoltat în anul 2008 Serviciul public de asistență socială, serviciu care este focalizat pe familiile cu venituri mici, în special familiile de rromi, sau familii venite din alte județe care lucrau în unitățile cu profil agricol desființate după anul 1990.

La nivelul comunei, conform recensământului din anul 2011, există 60 de persoane de etnie rromă, aceștia reprezentând 1,03% din totalul populației comunei.

Beneficiarii serviciilor de asistență socială

Din perspectivă cantitativă, raportat la numărul populației din comună, grupurile sociale vulnerabile reprezintă un procent semnificativ scăzut (3% din locuitori sunt încadrați în categorii vulnerabile), cu nevoi de asistență socială regăsite preponderent în

localitățile Moșnița Nouă (38%) și Moșnița Veche (38%), urmate de Urseni (17%), Albina (7%) și Rudicica (1%), situație generată de volumul populației și gradul de dezvoltare al localităților comunei.

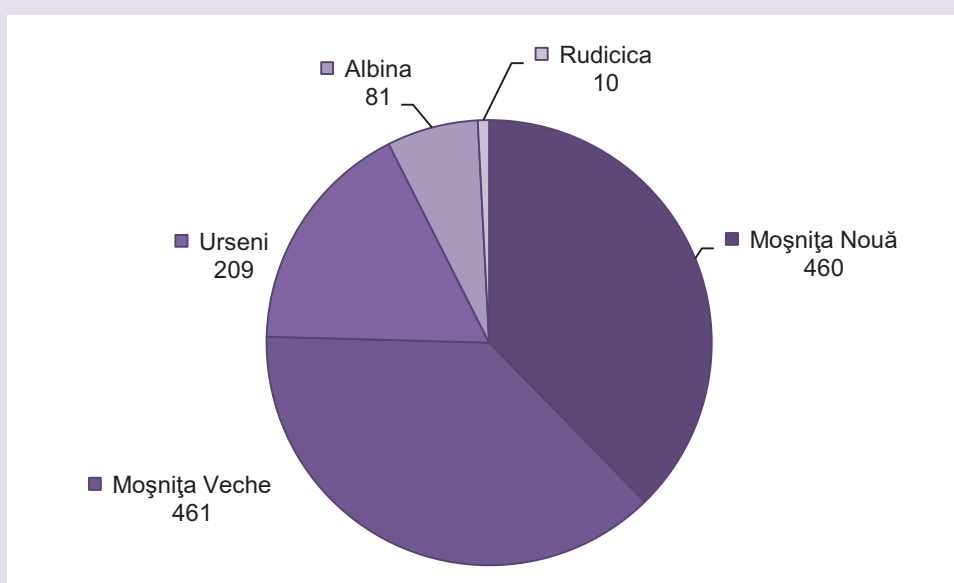

Figura 46. Distribuția beneficiarilor încadrați în sistemul public de protecție socială / localitate

În funcție de structura beneficiarilor de servicii de asistență socială, se remarcă o pondere majoritară la nivelul localităților a persoanelor cu dizabilități (74%), urmată de persoanele fără adăpost (14%), persoanele vârstnice (9%) și copiii aflați în plasament familial (2%).

Categoriile sociale vulnerabile comune tuturor localităților sunt persoanele cu dizabilități, persoanele fără adăpost și persoanele vârstnice, grupuri care se confruntă cu reale probleme sociale, cum ar fi:

- Persoanele cu dizabilități: prejudecăți, excluderea de la viață socială și economică a comunității, risc de sărăcie, accesibilitate redusă la viața socială etc.;
- Persoanele fără adăpost: condiții necorespunzătoare de trai, nivel crescut de sărăcie, delincvență etc.;
- Persoanele vârstnice: pensii scăzute, incapacitatea de a-și asigura condiții decente pentru trai și sănătate, abandon din partea familiilor etc.

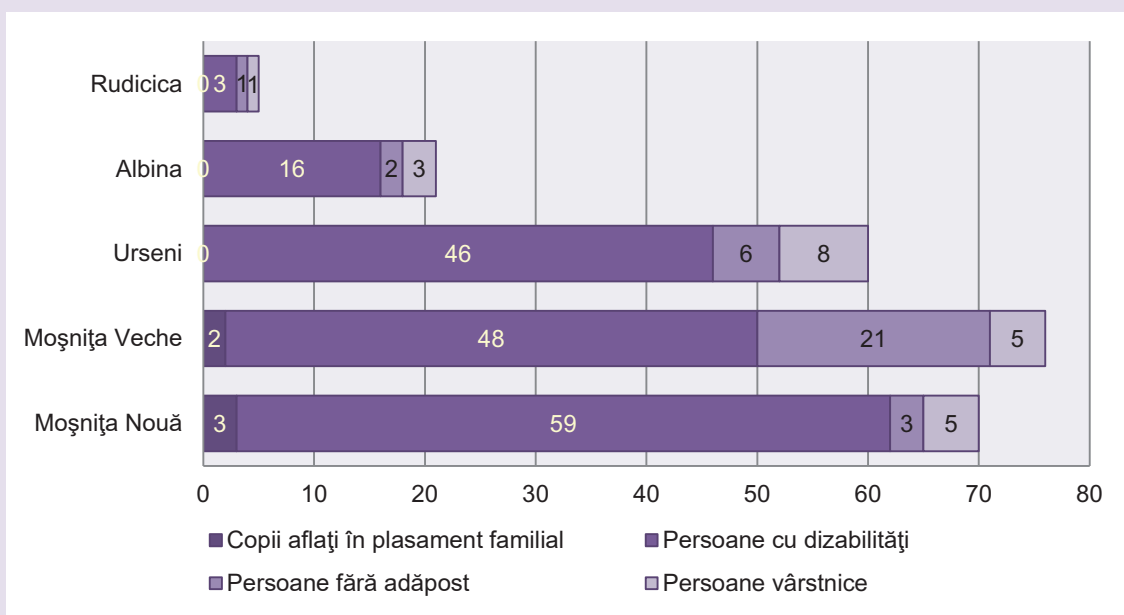

Figura 47. Structura beneficiarilor încadrați în sistemul public de protecție socială / localitate

În aceste condiții, o bună parte din serviciile de asistență socială oferite de către instituțiile publice locale ar trebui să fie adresate acestor categorii sociale în vederea minimizării problemelor sociale și realizării unei integrări a lor în viața socială a comunității, cu atât mai mult cu cât prognozele demografice arată că, până în anul 2030, numărul vârstnicilor va crește progresiv.

Cea mai redusă categorie socială vulnerabilă prezentă în comună cuprinde copiii aflați în plasament familial, aspect regăsit doar în localitățile Moșnița Nouă (3 copii din 5) și Moșnița Veche (2 copii din 5).

Un alt aspect social vizează ajutoarele sociale acordate la nivelul comunei, a căror distribuție majoritară s-a îndreptat spre beneficiari din localitatea Moșnița Veche (40%), Moșnița Nouă (38%), Urseni (15%), Albina (7%) și Rudicica (1%).

În funcție de structura ajutoarelor sociale, cea mai mare pondere o are distribuția de alimente prin programul PEAD (63%), urmată de ajutoarele pentru copii (22% din care 11% - alocațiile de stat pentru copii și 11% - indemnizații pentru creșterea copilului). Cele mai mici ponderi se înregistrează în cazul alocațiilor pentru susținerea familiei (1%) și creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani (1%), beneficiarii venitului minim garantat (5%) și ajutoarele pentru încălzirea locuințelor (8%).

În concluzie, costurile din sistemul de asistență socială al comunei Moșnița Nouă sunt alocate preponderent pentru beneficii sociale/prestații dar, în lipsa completării lor cu serviciile sociale, acestea nu reușesc să adreseze în mod eficient incluziunea socială a beneficiarilor sau să limiteze dependența acestora de ajutorul financiar al statului.

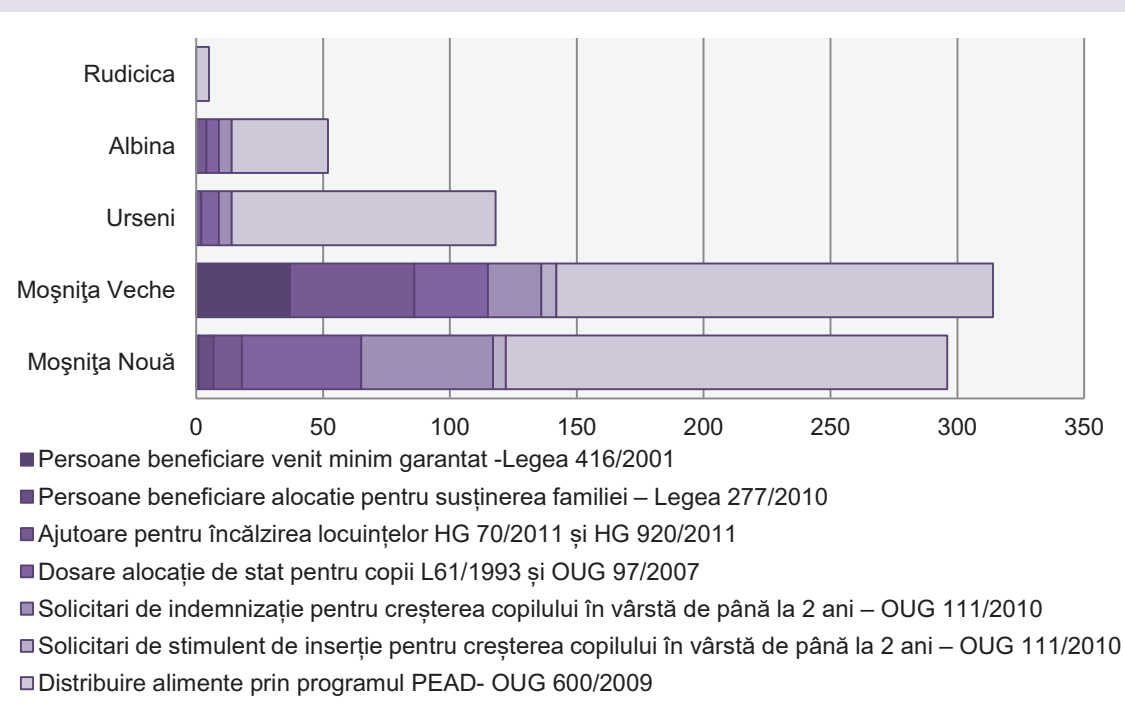

Figura 48. Structura ajutoarelor sociale / localitate

1.5.3. Educație

Instituțiile de învățământ, ca și mediu de educație formală a elevilor și loc de muncă al profesorilor, sunt considerate a fi factorul determinant pentru formarea tinerilor în concordanță cu cerințele societății actuale.

Cu toate acestea, sistemul de învățământ în spațiul rural românesc este actualmente caracterizat de un puternic ecart în termeni de resurse financiare, materiale și umane față de cel din spațiul urban, cu impact asupra calității procesului educațional.

Învățământul rural se confruntă cu dificultăți majore în ceea ce privește investiția în infrastructura fizică, numărul personalului didactic calificat, fluctuația cadrelor didactice

generată de gradul de izolare și de dezvoltare al localităților, toate acestea conducând la o eficiență nesatisfăcătoare a actului educațional în zonele rurale și/sau defavorizate, respectiv la discrepanțe între elevii din mediul urban și mediul rural din perspectiva participării, absolvirii și urmăririi ciclurilor superioare de învățământ.

În acest context, analiza situației actuale a sistemului de învățământ din localitățile comunei Moșnița Nouă urmărește surprinderea aspectelor de natură materială, umană și calitativă, respectiv capacitatea comunei de a deservi generațiile viitoare din perspectivă educațională.

Infrastructura de educație

Conform atestărilor documentare, în satele comunei Moșnița Nouă au existat încă din anii 1700 structuri școlare arundate parohiilor ortodoxe, cuprinzând două încăperi: una cu destinație de sală de clasă și alta reprezentând locuința învățătorului.

În prezent, oferta educațională este

asigurată de sectorul public, existând 7 unități școlare pe raza comunei, dintre care 4 aferente învățământului preșcolar, 2 învățământului primar și 1 învățământului gimnazial, studiile liceale și universitare fiind continuate preponderent în orașul Timișoara.

Tabelul 13. Unități școlare pe categorii și localizare

Nr. crt.	Categorie de unitate școlară	Număr de unități școlare / localitate					Total unități școlare / categorie
		Moșnița Nouă	Moșnița Veche	Urseni	Albina	Rudicica	
1	Grădiniță cu program normal	0	0	0	1	0	1
2	Grădiniță cu program prelungit	1	1	1	0	0	3
3	Unitate de învățământ primar	0	1	1	0	0	2
4	Unitate de învățământ gimnazial	1	0	0	0	0	1
5	Total unități școlare / localitate	2	2	2	1	0	-
6	Total unități școlare / comună	7					

Unitățile de învățământ secundar lipsesc de la nivelul infrastructurii educaționale a comunei, ceea ce face ca elevii din mediul rural să parcurgă o anumită distanță până la aceste infrastructuri regăsite în mediul urban, în speță în Timișoara.

În condițiile în care analiza populației pe categorii de vârstă (subcapitolul 1.2. Demografie) a relevat un trend ascendent al grupei 0-9 ani, precum și o evoluție pozitivă a

ratei natalității în comună, se poate afirma că actuala infrastructură educațională nu are o capacitate corespunzătoare pentru a deservi potențialul viitor de elevi.

Afirmația este fundamentată și de analiza bazei materiale a unităților școlare care, deși satisfăcătoare din perspectiva calității, este semnificativ redusă, indicând o slabă posibilitate de acoperire a cererii de servicii educaționale estimată.

Tabelul 14. Descrierea clădirilor și a bazei materiale aferente unităților școlare din comună

Localizare	Unitate școlară	Stare infrastructură	Baza materială
Moșnița Nouă	Grădinița cu program prelungit Moșnița Nouă	- are autorizație sanitară de funcționare; - încălzire centrală cu gaz; - alimentare cu apă; - ferestrele sunt termopan; - clădirea nu este în litigiu.	- 5 săli de clasă, 1 dormitor cu 30 de paturi, 1 sală de mese, un oficiu pentru primirea alimentelor; - 1 xerox, 1 calculator, 2 frigidere, 1 mașină de spălat vase, 1 mașină de spălat haine, 1 plită cu gaz, 1 televizor, 1 cuptor cu microunde, 1 aspirator; - mobilierul este nou în dormitoare, iar în sălile de clasă în proporție de 50%.
	Școala gimnazială comuna Moșnița Nouă	- 3 clădiri din care una cu extindere finalizată în octombrie 2015 prin fonduri ADR; - clădirile au autorizație sanitară de funcționare; - încălzire centrală cu lemne în clădirea principală și încălzire centrală pe gaz; - alimentare cu apă; - ferestrele au fost schimbate în anul 2013; - clădirea nu este în litigiu.	- 12 săli de clasă, un laborator cu 28 de calculatoare, o bibliotecă, o cancelarie, secretariat cu arhivă, contabilitate, două birouri pentru director și director adjunct, un cabinet psihopedagogic pentru profesorul itinerant; - 4 xeroxuri, telefon, fax, 5 calculatoare pentru administrație și profesori, 2 videoproiectoare, 3 laptopuri, 1 frigider, 1 aparat foto; - mobilier din anul 2004 în stare relativ bună.
Moșnița	Grădinița	- are autorizație sanitară de	- 2 săli de clasă, o sală de mese, un

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

Localizare	Unitate școlară	Stare infrastructură	Baza materială
Veche	cu program prelungit Moșnița Veche	funcționare; - ușile și ferestrele sunt din termopan; - încălzirea se face cu gaz.	dormitor, un oficiu; - un frigider, un cuptor cu microunde, un frigider, aspirator; - mobilierul este nou.
	Școala primară Moșnița Veche	- are autorizație sanitară de funcționare; - încălzire centrală cu lemne; - alimentare cu apă; - ferestrele sunt termopan; - clădirea nu este în litigiu.	- 5 săli de clasă, un laborator cu 10 calculatoare, o cancelarie - o multifuncțională, 4 calculatoare în sălile de clasă, o tabla inteligentă, un videoproiector, un frigider, telefon; - mobilier în stare relativ bună.
Urseni	Grădinița cu program prelungit Urseni	- are autorizație sanitară de funcționare; - ușile și ferestrele sunt din termopan; - încălzirea se face cu gaz; - clădirea nu este în litigiu.	- 2 săli de clasă, o sală de mese, un oficiu; - un cuptor cu microunde, un frigider; - mobilierul este în stare relativ bună.
	Școala primară Urseni	<u>Clădirea A în care se află clasa pregătitoare:</u> - are autorizație sanitară de funcționare; - încălzire centrală cu lemne; - alimentare cu apă; - ferestre termopan montate în anul 2012; - clădirea nu este în litigiu.	- 4 săli de clasă, bibliotecă; - fax, 2 imprimante, 2 videoproiectoare, frigider; - mobilierul este în stare bună.
		<u>Clădirea B:</u> - corpul de clădire a fost dat în folosință în anul 2006; - are autorizație sanitară de funcționare; - încălzire centrală pe curent; - alimentare cu apă și canalizare.	- 4 săli de clasă, o cancelarie și un birou; - 1 laptop, 1 dvd, 1 televizor, 15 calculatoare, telefon; - mobilierul este nou.
Albina	Grădinița cu program normal Albina	- are autorizație sanitară de funcționare; - ferestre termopan; - încălzire centrală pe gaz.	- un corp de clădire cu 4 săli de clasă, un vestiar; - frigider, aspirator, telefon; - mobilier relativ bun.

Figura 49. Școala gimnazială comuna Moșnița Nouă

Figura 50. Școala primară Urseni; proiect de reabilitare al școlii

Figura 51. Grădinița cu program normal Albina

Pe de altă parte, la nivelul comunei se fac eforturi pentru a asigura accesul populației școlare la servicii educaționale, Primăria punând la dispoziția acestora 2 microbuze școlare pentru a facilita transportul școlar

între satele unde nu există unități școlare și cele care au infrastructură educațională, asigurând inclusiv accesul elevilor din comună la școli din afara comunei, respectiv din zona apropiată a Timișoarei.

Activitatea de transport școlar este realizată actualmente pe următoarele 2 trasee:

- Traseu de deplasare TM 86 CJT: Rudicica - Școala generală nr. 20 Timișoara (Cartier Ciarda Roșie) - 17 elevi;

- Trasee de deplasare TM 01 SMN - Moșnița Nouă - Moșnița Veche, Moșnița Nouă - Casa de copii Otniel, Moșnița Nouă - Agrotim - 75 elevi.

Personal didactic

Analiza personalului didactic presupune identificarea la nivelul fiecărei unități de învățare din comună a resurselor umane

existente, precum și fluctuația acestora pe parcursul ultimilor 8 ani.

Tabelul 15. Evoluția personalului din unitățile școlare ale comunei 2007 - 2014

Personal		Categorie	Nr. persoane / an							
			2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grădiniță cu program prelungit Moșnița Veche										
Personal didactic	Titulari	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Suplinitori calificați	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Suplinitori necalificați	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Total personal didactic		2	2	2	2	2	3	3	3	3
Personal nedidactic	Secretară	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Îngrijitoare	1	1	1	1	1	1	2	2	2
	Muncitor	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total personal nedidactic		1	1	1	1	1	1	2	2	2
Total personal Grădiniță cu program prelungit Moșnița Veche		3	3	3	3	3	4	5	5	5
Grădiniță cu program prelungit Urseni										
Personal didactic	Titulari	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Suplinitori calificați	0	0	0	0	0	0	1	2	2
	Suplinitori necalificați	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Total personal didactic		1	1	1	1	1	2	3	3	3
Personal nedidactic	Secretară	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Îngrijitoare	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Muncitor	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total personal nedidactic		1	1	1	1	1	1	1	1	1
Total personal Grădiniță cu program prelungit Urseni		2	2	2	2	2	3	4	4	4
Grădiniță cu program normal Albina										
Personal didactic	Titulari	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Suplinitori calificați	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Suplinitori necalificați	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total personal didactic		1	1	1	1	1	1	1	1	1

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

Personal	Categorie	Nr. persoane / an							
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Personal nedidactic	Secretară	0	0	0	0	0	0	0	0
	Îngrijitoare	1	1	1	1	1	1	1	1
	Muncitor	0	0	0	0	0	0	0	0
Total personal nedidactic		1	1	1	1	1	1	1	1
Total personal Grădiniță cu program normal Albina		2	2	2	2	2	2	2	2
<i>Grădiniță cu program prelungit Moșnița Nouă</i>									
Personal didactic	Titulari	2	2	3	3	5	5	6	6
	Suplinitori calificați	1	1	0	2	3	1	1	1
	Suplinitori necalificați	0	0	0	1	0	1	0	0
Total personal didactic		3	3	3	6	8	7	7	7
Personal nedidactic	Secretară	0	0	0	0	0	0	0	0
	Îngrijitoare	1	1	1	2	2	3	3	3
	Administrator	0	0	0	1	1	1	1	1
Total personal nedidactic		1	1	1	3	3	4	4	4
Total personal Grădiniță cu program prelungit Moșnița Nouă		4	4	4	9	11	11	11	11
<i>Școală Moșnița Veche</i>									
Personal didactic	Titulari	4	3	3	2	2	2	2	2
	Suplinitori calificați	0	1	1	2	2	2	3	3
	Suplinitori necalificați	0	0	0	0	0	1	0	0
Total personal didactic		4	4	4	4	4	5	5	5
Personal nedidactic	Secretară	0	0	0	0	0	0	0	0
	Îngrijitoare	1	1	1	1	1	1	1	1
	Muncitor	1	1	1	1	1	1	1	1
Total personal nedidactic		2	2	2	2	2	2	2	2
Total personal Școală Moșnița Veche		6	6	6	6	6	7	7	7
<i>Școală Albina</i>									
Personal didactic	Titulari	1	1	1	0	0	0	0	0
	Suplinitori calificați	0	0	0	0	0	0	0	0
	Suplinitori necalificați	0	0	0	0	0	0	0	0
Total personal didactic		1	1	1	0	0	0	0	0
Personal nedidactic	Secretară	0	0	0	0	0	0	0	0
	Îngrijitoare	1	1	1	0	0	0	0	0
	Muncitor	0	0	0	0	0	0	0	0
Total personal nedidactic		1	1	1	0	0	0	0	0
Total personal Școală Albina		2	2	2	0	0	0	0	0
<i>Școală Moșnița Nouă</i>									
Personal	Titulari	12	13	13	17	16	16	18	17

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

Personal	Categorie	Nr. persoane / an							
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
didactic	Suplinitori calificați	11	10	5	6	2	5	4	4
	Suplinitori necalificați	1	1	0	0	1	0	0	0
Total personal didactic		24	24	18	23	19	21	22	21
Personal nedidactic	Secretară	1	1	1	1	1	1	1	1
	Îngrijitoare	2	2	2	2	2	2	2	2
	Muncitor	1	1	1	1	1	1	1	1
Total personal nedidactic		4	4	4	4	4	4	4	4
Total personal Școală Moșnița Nouă		28	28	22	27	23	25	26	25
Școală Urseni									
Personal didactic	Titulari	6	7	9	13	13	13	12	7
	Suplinitori calificați	10	9	6	3	3	2	2	3
	Suplinitori necalificați	1	1	0	0	0	0	0	0
Total personal didactic		17	17	15	16	16	15	14	10
Personal nedidactic	Secretară	0	0	0	0	0	0	0	0
	Îngrijitoare	1	1	1	1	1	1	0	0
	Muncitor	1	1	1	1	1	1	1	1
Total personal nedidactic		2	2	2	2	2	2	1	1
Total personal Școală Urseni		19	19	17	18	18	17	15	11
TOTAL PERSONAL DIDACTIC COMUNĂ		53	53	45	53	51	54	55	50
TOTAL PERSONAL NEDIDACTIC COMUNĂ		13	13	13	14	14	15	15	15

Din nefericire, un efect al migrației cadrelor didactice performante este adesea migrația elevilor, părinții alegând școli care dispun de cadre didactice performante și care pot furniza o calitate ridicată a actului educațional.

Pe termen lung, acest fenomen poate genera performanțe educaționale mai scăzute comparativ cu școlile din mediul urban, afectând progresul social și economic al comunei.

La nivelul comunei, datele relevă o fluctuație relativ redusă a personalului din

sistemul de învățământ în ultimii ani, cu un trend descendent în perioada 2007 – 2010, ascendent în următorii doi ani și din nou în scădere odată cu anul 2013, în special în cazul personalului didactic. Acest fenomen este întâlnit și la nivel național în cazul mediului rural, fiind explicabil pe fondul atractivității mediului educațional urban (salarizare și oportunități de sporire a veniturilor mai ridicate, posibilități de dezvoltare a carierei, dotări tehnico-materiale mai bune, grad de securitate personală etc.).

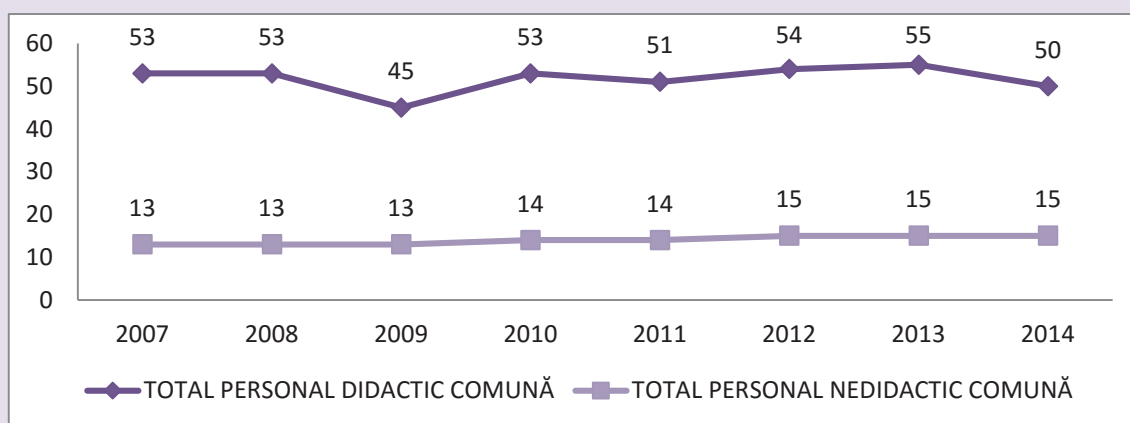

Figura 52. Fluctuația personalului din învățământ la nivelul Comunei Moșnița Nouă

Populația școlară

Populația școlară cuprinde totalitatea copiilor din comună care sunt înscriși la una dintre unitățile școlare ale acesteia și a cărei evoluție este prezentată în **Tabelul 16**, pe tipuri de unități și perioada de 8 ani avută în vedere.

În ultimul an, se poate observa că cea mai mare pondere a populației școlare este reprezentată de elevii înscriși în învățământul

preșcolar (43%), urmată de copiii înscriși în învățământul primar (în medie 34%) și în cele din urmă de cei înscriși în învățământul gimnazial (23%). Situația este explicabilă dacă avem în vedere două aspecte: ponderea superioară a grupei de vârstă 0 – 9 ani față de celelalte grupe de vârstă școlară dar și faptul că mulți dintre copii din localitate urmează ciclul gimnazial în Timișoara.

Tabelul 16. Evoluția populației școlare pe unități școlare și localizare în perioada 2007 - 2014

Unitate școlară	Nr. elevi / an							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grădiniță cu program prelungit Moșnița Veche	34	34	39	37	37	44	49	50
Grădiniță cu program prelungit Urseni	30	30	30	25	25	28	38	44
Grădiniță cu program normal Albina	19	19	16	13	13	12	12	14
Grădiniță cu program prelungit Moșnița Nouă	52	60	59	75	92	95	113	118
Total copii înscriși în grădinițe	135	143	144	150	167	179	212	226
Școală Moșnița Veche	70	62	63	53	53	60	60	58
Școală Albina	8	10	10	0	0	0	0	0
Școală Moșnița Nouă	63	62	60	57	58	95	101	112
Școală Urseni	50	53	46	33	33	33	19	11
Total elevi înscriși în învățământul primar	191	187	179	143	144	188	180	181
Școală Moșnița Nouă	137	128	142	128	127	120	130	112
Școală Urseni	60	55	58	55	55	54	27	12
Total elevi înscriși în învățământul gimnazial	197	183	200	183	182	174	157	124
TOTAL POPULAȚIE ȘCOLARĂ / COMUNĂ	523	513	523	476	493	541	549	531

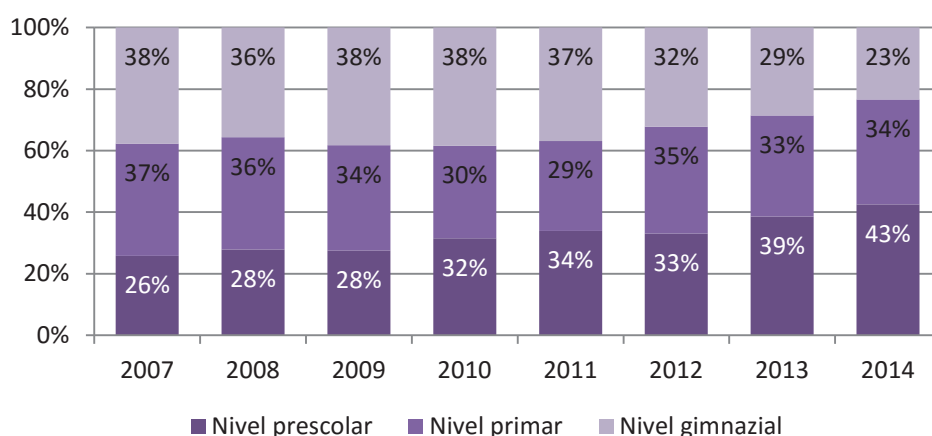

Figura 53. Evoluția populației școlare la nivelul Comunei Moșnița Nouă

Pentru această categorie, evoluția este ascendentă în ultimii opt ani (cu o creștere de 67%), față de celelalte două categorii de populație școlară care înregistrează un trend descendent (o diminuare cu 5% a populației școlare din învățământul primar, respectiv cu 37% în cazul învățământului gimnazial).

Raportând numărul populația școlară la cadrele didactice pe tipuri de învățământ, se observă un raport mediu la nivel de comună de 11/1, cel mai redus fiind în cazul învățământului gimnazial, respectiv cel mai ridicat în cazul învățământului preșcolar.

Conform Raportului *Date cheie privind cadrele didactice și conducătorii de școli din Europa* întocmit de Eurydice în anul 2014, în învățământul primar și în cel secundar, majoritatea țărilor din UE au un raport elevi/cadre didactice care variază între 10 și

15 elevi la un profesor. În UE 28, raportul mediu în școlile din învățământul primar este de 14,5 elevi la un profesor și de aproximativ 13 elevi la un profesor în învățământul secundar.

În cazul comunei Moșnița Nouă, valorile raportului indică o suficiență a cadrelor didactice raportat la numărul de copii, ceea ce creează premisele unor posibilități de dezvoltare a sistemului educațional din comună.

De asemenea, valorificarea raportului redus de populație școlară la un cadru didactic prin dedicarea unei mai lungi perioade de timp instruirii individuale a copiilor va putea genera creșterea nivelului calitativ al actului didactic și sporirea performanței sistemului de învățământ din comună.

Tabelul 17. Raport populație școlară / cadre didactice în perioada 2007 – 2014

Specificație	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Raport copii / cadre didactice - grădinițe	19/1	20/1	21/1	15/1	14/1	14/1	15/1	16/1
Raport elevi / cadre didactice - învățământ primar	15/1	16/1	16/1	14/1	13/1	16/1	16/1	16/1
Raport elevi / cadre didactice - învățământ gimnazial	6/1	5/1	7/1	6/1	7/1	6/1	5/1	5/1
Raport populație școlară / cadre didactice	10/1	10/1	12/1	9/1	10/1	10/1	10/1	11/1

Absolvenți

Evoluția populației școlare este strânsă legată de numărul de absolvenți pe forme de învățământ, aspect prezentat în **Tabelul 18**.

Datele obținute pentru perioada 2007 – 2014 reflectă o medie la nivel de comună de 507 de absolvenți / an, valorile extreme fiind înregistrate în rândul învățământului gimnazial

(180 de absolvenți / an) și al celui primar (176 de absolvenți / an). Ponderea cea mai mare în total absolvenți o au cei din învățământul preșcolar (38%), singura categorie care a înregistrat un trend ascendent pe întreaga perioadă.

Tabelul 18. Evoluția absolvenților pe unități școlare și localizare în perioada 2007 – 2014

Unitate școlară	Nr. absolvenți / an							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grădiniță cu program prelungit Moșnița Veche	33	32	32	37	35	35	42	47
Grădiniță cu program prelungit Urseni	33	29	29	29	24	24	27	36
Grădiniță cu program normal Albina	15	18	18	15	12	12	11	11
Grădiniță cu program prelungit Moșnița Nouă	60	49	57	56	71	87	90	107
Total absolvenți învățământ preșcolar	141	128	136	137	143	159	170	201
Școală Moșnița Veche	67	59	60	50	50	57	57	58
Școală Albina	8	10	10	0	0	0	0	0
Școală Moșnița Nouă	71	63	62	60	56	57	95	101
Școală Urseni	54	50	53	46	33	33	33	19
Total absolvenți învățământul primar	214	190	184	178	140	142	185	177
Școală Moșnița Nouă	126	128	122	139	127	124	118	129
Școală Urseni	63	60	55	58	55	55	54	27
Total absolvenți învățământul gimnazial	189	188	177	197	182	179	172	156
TOTAL ABSOLVENȚI / COMUNĂ	544	506	497	512	464	479	527	534

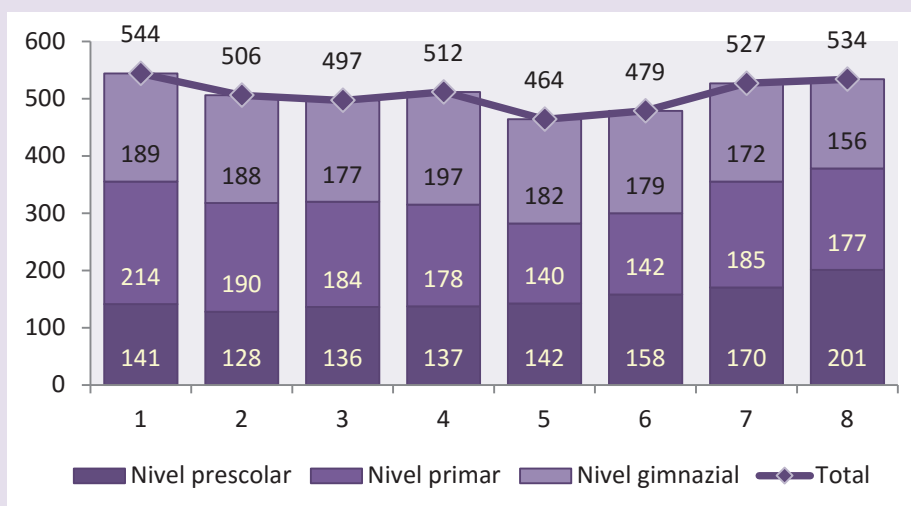

Figura 54. Evoluția absolvenților la nivelul Comunei Moșnița Nouă

În mod evident, valorile înregistrate sunt explicate de evoluția populației școlare, analizată anterior, însă sunt și influențate de rata de abandon care, după cum o arată și

cifrele, este relativ scăzută – sub 5%, valoare inferioară celei înregistrate la nivel național pentru mediul rural (1% pentru ciclul primar și 3,85% pentru clasele gimnaziale).

1.5.4. Cultură și culte

La baza oricărei comunități rurale stă cultura și tradițiile acesteia, reflectate în ansamblul normelor sociale, a obiceiurilor și practicilor sociale, generând specificitatea comunității. Așadar, în mediul rural, cultura reprezintă un domeniu prioritar în sistemul de organizare a vieții social – economice.

În acest sens, viața culturală și spirituală a comunei Moșnița Nouă este caracterizată de un bogat patrimoniu cultural, arheologic și religios, consecință a unei vechi atestări documentare a satelor din comună (încă din Evul Mediu), precum și de existența unor asociații culturale și chiar publicații și reviste locale, prezentate și analizate în continuare.

Infrastructura culturală

Pe întreg teritoriul comunei se regăsesc două tipuri de instituții culturale – cămin cultural și bibliotecă – instituții în jurul cărora este concentrată cea mai mare parte a activităților culturale ale locuitorilor.

De-a lungul timpului, rolul cultural al acestor instituții s-a concretizat în numeroase activități artistice, în constituirea de formații

de dansuri populare, în organizarea de serbări școlare, aniversări și comemorări etc.

Cu toate acestea, raportat la numărul populației din comună, se remarcă o infrastructură culturală deficitară, amplasată în satele vechi ale comunei, ceea ce subliniază un potențial redus de dezvoltare culturală a comunei.

Cele mai răspândite instituții culturale sunt căminele culturale, existând 3 astfel de infrastructuri, după cum se poate observa din

Tabelul 19.

Mai mult, în anul 2014 Primăria comunei a aprobat documentația tehnică și depunerea cererii de finanțare pentru obiectivul de investiții “Centru Cultural în comuna Moșnița Nouă” pentru accesarea de fonduri guvernamentale prin Programul Național de Dezvoltare Locală, subprogramul Modernizarea satului românesc. Această oportunitate are la bază o problemă importantă pentru comunitatea Moșnița unde instituțiile existente nu reușesc să acopere în întregime nevoile comunității de petrecere a timpului liber într-un mod plăcut, util, etic și moral.

Tabelul 19. Instituții culturale pe categorii și localizare

Nr. crt.	Categorie de instituție culturală	Număr de instituții culturale / localitate					Total instituții culturale / categorie
		Moșnița Nouă	Moșnița Veche	Urseni	Albina	Rudicica	
1	Cămin cultural	0	1	1	1	0	3
2	Biblioteca	0	0	1	0	0	1
3	Total instituții culturale / localitate	0	1	2	1	0	-
4	Total instituții culturale / comună	4					

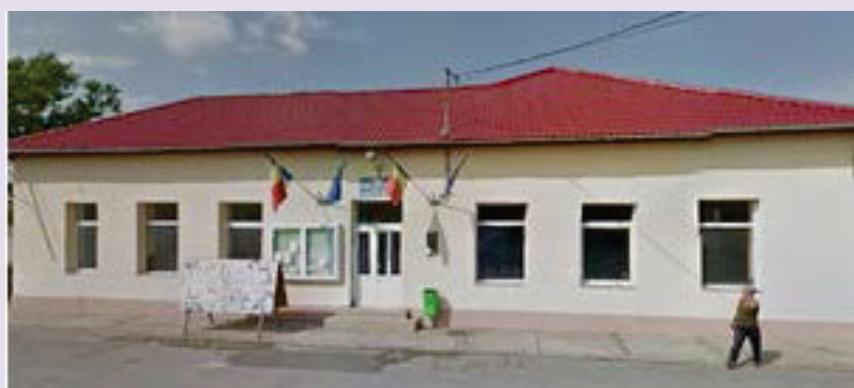

Figura 55. Cămin cultural Moșnița Veche și Albina

În ceea ce privește Biblioteca Comunală Moșnița Nouă, deși deservește populația întregii comune, aceasta este slab dotată material, existând doar 4 computere cu conexiune la internet, 1 imprimantă alb negru, 1 retroproiector, 1 ecran de proiecție și 1 flip-chart. Pe de altă parte, există posibilitatea dezvoltării infrastructurii culturale prin construirea de noi astfel de așezăminte, comuna Moșnița Nouă deținând teren pe care îl poate utiliza cu o astfel de destinație.

Patrimoniul cultural

Pe teritoriul comunei Moșnița Nouă se regăsesc atât monumente cât și situri arheologice cuprinse și în Lista Monumentelor Istorice 2010, județul Timiș, ca urmare a unui amplu proces de cercetare arheologică sistematică a hotarului cadastral al localităților Moșnița Nouă și Moșnița Veche, derulat între

anii 2010-2011.

Deși cele 90 de situri nu au fost înscrise până la momentul de față în Repertoriul Arheologic Național (RAN) sau Lista Monumentelor Istorice (LMI), ele constituie patrimoniu arheologic reperat și intră prin urmare sub incidența O.G. nr. 43/2000 republicată privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național (art. 2, alin. 1, lit. e și j), dar și a legii 422/2001, privind protejarea monumentelor istorice, art. 9 și art. 59 (zonele de protecție ale siturilor arheologice). Menționăm faptul că la nivelul comunei există 73 de monumente și situri arheologice.

Manifestări culturale

Cea mai veche manifestare culturală, ruga satului, are loc în toate cele patru sate ale comunei Moșnița Nouă, cu prilejul

sărbătorilor ortodoxe, specifice fiecărui sat:

- de Rusalii, în localitatea Moșnița Veche;
- în 20 iulie, de Sf. Ilie, în localitatea Moșnița Nouă;
- în 15 august, de Adormirea Maicii Domnului, în satele Albina și Urseni.

Considerată a fi cea mai importantă manifestare culturală pentru locuitorii comunei, ruga satului se desfășoară la Căminul cultural aferent fiecărei localități, fiind pregătită cu a-proximativ o lună mai devreme, pe fondul activităților de înnoire a gospodăriilor, conform tradiției (festivaluri de colinde, sărbători de Crăciun, revelion în parcul comunal, festivaluri județene și interjudețene). Prilej de sărbătoare pentru toate familiile din comună, evenimentul începe cu slujba la Biserica satului, fiind urmat de spectacole folclorice cu ansambluri și formații din comună.

Figura 56. a) Concert de colinde Ducu Bertzi și Mihai Nenita la Albina; b) Concert de colinde în Parcul comunal; c) Păstrarea tradițiilor; d) Alai de rugă la Moșnița Veche

Publicații și reviste locale

În anul 2008, prin HCL 12/30.06.2008 s-a aprobat realizarea unei publicații scrise la nivelul comunei Moșnița Nouă, sub patronajul Consiliului Local Moșnița Nouă, costurile apariției publicației locale fiind stabilite la 0,5 Ron / buc și suportate din veniturile bugetului local. Articolele publicate sunt cu titlu informativ, fără a fi în slujba vreunui partid politic sau de opinie de orice fel ar fi acestea. Colectivul de redacție își asumă toată responsabilitatea privind legalitatea și moralitatea articolelor cuprinse în publicație.

În anul 2010, prin HCL 112/12.08.2010, s-a aprobat editarea publicațiilor locale „Medveșanul” (Urseni), „Curierul de Moșnița Veche” (Moșnița Veche) și „Cronica de Moșnița Nouă” (Moșnița Nouă), precum și alocarea sumei de 1.000 lei din bugetul local al comunei pentru fiecare publicație trimestrială.

Publicațiile sunt dedicate locuitorilor satelor din comună, demersul având drept scop dorința de a pune în lumină istoria și tradițiile așezărilor și de a accentua unele elemente ce țin de identitatea locului.

Publicațiile aduc în prim planul cititorilor evenimente și oameni care au marcat istoria satelor, precum și înregistrarea faptelor notabile ale prezentului.

Ziarele sunt distribuite gratuit în tiraje de până la 500 de exemplare.

Biserici, mănăstiri și alte

lăcașe de cult

Viața spirituală a comunei este concentrată în jurul bisericilor, la nivelul comunei existând multiple comunități de credincioși deservite de următoarele biserici:

- Biserici ortodoxe: Moșnița Nouă (sfințită în 2003), Moșnița Veche (1912), Urseni (1777) și Albina (1981);
- Biserică Romano-catolică: Urseni (1868);
- Biserică reformată: Moșnița Nouă, Moșnița Veche (1902);
- Biserici penticostale: Moșnița Nouă, Moșnița Veche;
- Biserică Baptistă: Moșnița Nouă (2008), Albina, Urseni.

Figura 57. Biserica Ortodoxă Română și Biserica reformată din Moșnița Nouă

Figura 58. Biserica Penticostală Filadelfia Moșnița Nouă

Figura 59. Biserica Ortodoxă Română din Urseni și din Moșnița Veche

Figura 60. Biserica Ortodoxă Română din Albina

Figura 61. Biserica Romano – Catolică din Urseni

Structura populației în funcție de religie relevă peste 13 categorii de credincioși, cel mai mare procent fiind deținut de către

ortodocși (73,92%), urmați de penticostali (10,19%), romano-catolici (6,48%) și reformati (5,36%).

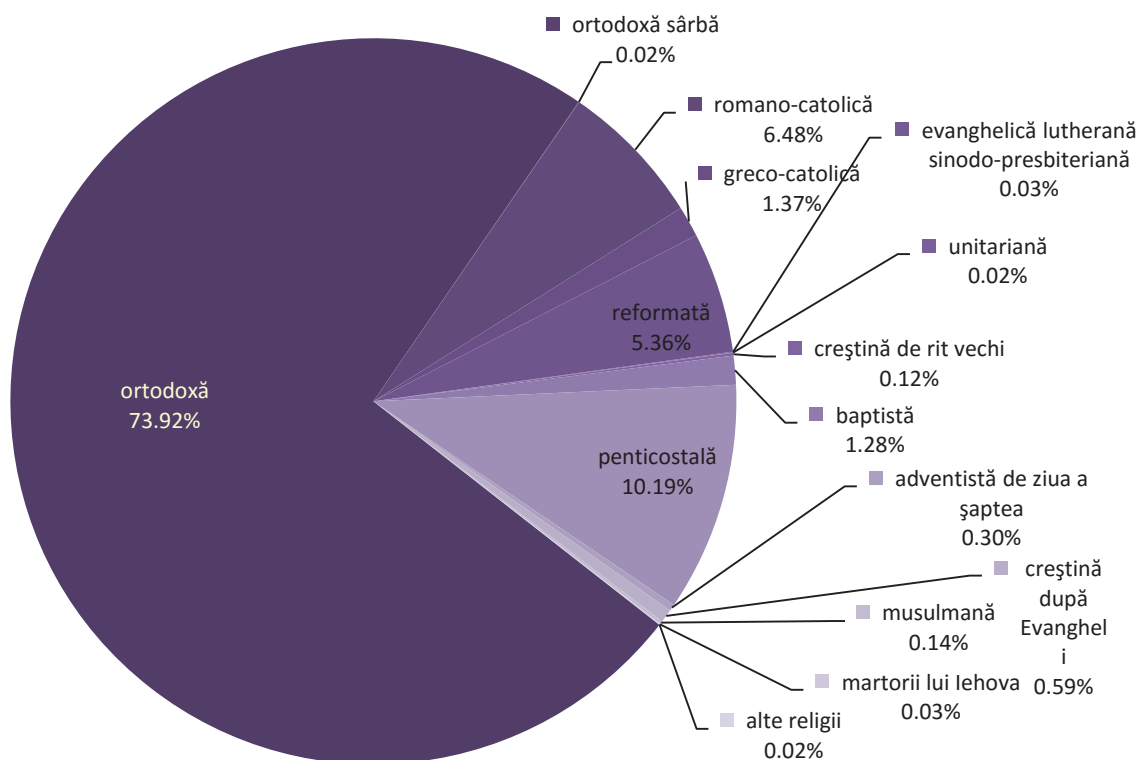

Figura 62. Structura populației după confesiunea religioasă

Analizând raportul dintre structura populației în funcție de religie și numărul de biserici pe categorii, se poate observa că pentru ortodocși raportul este de 1 la 400,

pentru penticostali de 1 la 300, respectiv 1 la 345 pentru romano-catolici și reformați, existând practic un echilibru la nivelul vieții spirituale din comuna Moșnița Nouă.

1.5.5. Sport

Activitatea sportivă la nivelul comunei se desfășoară în cadrul următoarelor infrastructuri amenajate:

- Terenuri de fotbal: Moșnița Nouă, Moșnița Veche, Urseni și Albina;
- Teren de minifotbal: Moșnița Veche;
- Sală de sport: Moșnița Nouă.

Cea mai dezvoltată activitate sportivă este fotbalul, fiecare localitate din cadrul comunei coordonând câte o echipă de fotbal, excepție face localitatea Urseni care coordonează două astfel de echipe, echipe formate din membrii comunităților locale cu o medie de vârstă de peste 28 de ani.

Echipele participă la Campionate Județene de fotbal, în seria a II-a, fiind de cele

mai multe ori bine clasate față de echipele din satele învecinate.

În rândul copiilor și a tinerilor, principalele activități sportive sunt cele derulate în incinta școlilor (baschet, tenis de masă, aerobic etc.), în săli de sport amenajate în foste săli de clasă, singura sală de sport a comunei fiind în localitatea Moșnița Nouă.

Deși activitățile sportive sunt încurajate și susținute de către autoritățile locale, în special prin organizarea de competiții sportive între elevii școlilor din comună, se remarcă lipsa de locații special amenajate în acest sens, pe fondul resurselor financiare limitate.

1.6. Mediu

1.6.1. Protecția naturii și a peisajului

Conform Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - arii protejate și Rețelei Natura 2000, în apropierea teritoriului comunei Moșnița există două importante arii naturale protejate: Rezervația Naturală Pădurea Bistra și Lunca Timișului.

Situată la 1 km de localitatea Moșnița Veche și la 7 km de municipiul Timișoara, Rezervația Naturală Pădurea Bistra se regăsește printre rezervațiile de categoria IV, fiind o zonă atractivă, cu potențial turistic deosebit, care poate favoriza dezvoltarea întregii zone înconjurătoare.

Poziționată între comuna Moșnița și Ghiroda, Pădurea Bistra se întinde pe 234 de hectare, dintre care 174 aparțin comunei Moșnița iar diferența aparține de orașul Recaș.

Pădurea Bistra se delimitează ca zonă protejată ecologic și peisagistic - rezervație și monument al naturii (corespunde categoriei a IV-a IUCN - rezervație naturală de tip forestier), în jurul său fiind instituită o zonă de protecție de 300 m lățime, măsurată de la limita cadastrală a pădurii și cu interdicție de amplasare a construcțiilor, pentru 250 m aplicându-se o zonă de protecție/tampon.

Pădurea Bistra adăpostește exemplare forestiere deosebite, cu precădere stejarul (*Quercus robur*), cerul (*Quercus cerris*) și gârniță (*Quercus frainetto*), precum și vegetație stepică. Dintre exemplare caracteristice pădurilor de pe teritoriul județului, pot fi amintite: iepurele, căprioara, vulpea, prepelița, potârnichea, fazanul.

Figura 63. Pădurea Bistra | Drum și Lizieră prin Pădurea Bistra, Moșnița Veche

De asemenea, o altă arie protejată de interes comunitar, situată pe teritoriul comunei, este Lunca Timișului, amplasată în partea central-vestică a județului Timiș, pe teritoriul administrativ al orașelor Buziaș (3%), Ciacova (5%) și Recaș (1%), respectiv al comunelor Chevereșu Mare (17%), Foeni (2%), Ghilad (3%), Giera (1%), Giroc (11%), Giulvăz (4%), **Moșnița Nouă (13%)**, Pădureni (29%), Parța (4%), Peciu Nou (1%), Racovița (13%), Remetea Mare (<1%), Sacoșu Turcesc (5%), Șag (9%) și Topolovău Mare (<1%).

Declarată sit de importanță comunitară prin Ordinul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964 din 13 decembrie 2007 (privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România), Lunca Timișului se întinde pe o suprafață de 9.919 hectare, fiind situată în regiunea biogeografică panonică, având următoarele coordonate: latitudine N 45° 35' 40", longitudine E 21° 5' 22". Situl a fost desemnat pentru conservarea luncii de șes a râului Timiș, incluzând de asemenea zăvoaie de ploi și sălcii, câteva păduri, bălți, mlaștini, suprafețe mici de culturi (teren arabil) și pășuni. Starea ecologică bună a acestui râu se reflectă în diversitatea faunei acvatice, aici existând zece

specii de pești de interes comunitar, alături de specii de nevertebrate, amfibieni, reptile, păsări sau mamifere.

Relieful caracteristic este alcătuit dintr-o succesiune de grinduri fluviale și arii depresionare fluvio-lacustre caracteristice unei delte continentale. Privit în ansamblu, el apare ca o suprafață relativ plană, monotonă, netezimea suprafeței fiind întreruptă doar de albia râului Timiș, care prezintă meandre părăsite, microdepresiuni și grinduri. Din punct de vedere geologic, situl se caracterizează prin existența formațiunilor cuaternare reprezentate de un complex alcătuit din argile, prafuri și nisipuri. Fundamentul cristalin-granit se află la 1400-1700 m adâncime.

Situl reprezintă o zonă umedă (încadrată în două bioregii, continentală și panonică) de luncă (mlaștini, turbării, pajiști, fânețe, terenuri arabile, păduri de foioase), adăpostind floră și faună diversă și conservând habitate naturale de tip: râuri cu maluri nămolose cu vegetație de *Chenopodium rubri* și *Bidention*, cursuri de apă din zonele de câmpie, până la cele montane, cu vegetație din *Ranunculus fluitans* și *Callitriche-Batrachion*, Pajiști de altitudine joasă (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) și Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*.

Figura 64. Hartă Lunca Timișului, Moșnița Nouă

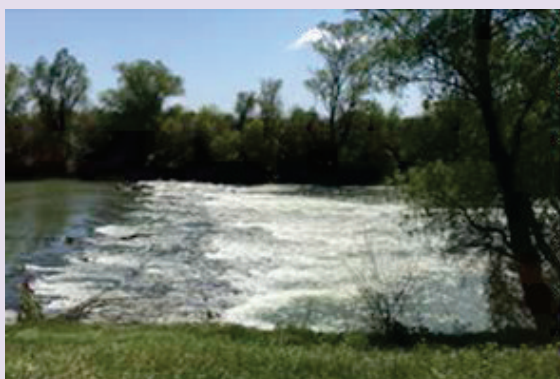

Figura 65. Lunca Timișului, Moșnița Nouă

Flora sitului este constituită din arbori (cu specii de răchită - *Salix alba*, plop alb - *Populus alba*, velniș - *Ulmus laevis*, arin negru - *Alnus glutinosa*) și vegetație ierboasă specifică zonelor umede, cu specii de trifoi cu patru foi (*Marsilea quadrifolia*).

Fauna este una diversă și alcătuită din mamifere, amfibieni, pești și insecte; astfel: liliacul comun (*Myotis myotis*), buhai de baltă cu burta roșie (*Bombina bombina*, specie considerată ca vulnerabilă și aflată pe lista

roșie a Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii - IUCN), avat (*Aspius aspius*), zvârlugă (*Cobitis taenia*), porcușor-de-nisip (*Gobio albipinnatus*), boarța (*Rhodeus sericeus amarus*), ghiborț de râu (*Gymnocephalus baloni*), petroc (*Gobio kessleri*), porcușorul de vad (*Gobio uranoscopus*), țipar (*Misgurnus fossilis*), fusar (*Zingel strebel*), dunăriță (*Sabanejewia aurata*), o comunitate de scoici, cu indivizi din specia *Unio crassus* (scoică-mică-de-râu), specie

considerată cu risc ridicat de dispariție în sălbăticie (inclusă în lista roșie a IUCN), precum și un fluture din specia *Euphydryas maturna* (*Hypodryas maturna*).

Din perspectiva activităților care se desfășoară în sit, cu impact major asupra speciilor acvatice pentru care a fost desemnat situl sunt următoarele: extragerea de pietriș și nisip din albie, execuția digurilor și a podurilor, managementul vegetației acvatice și de mal în scopul drenării, managementul nivelului apei și lucrările de protecție a malurilor. Habitatele ripariene protejate și speciile de fluturi pentru care a fost desemnat situl sunt influențate negativ de utilizarea pesticidelor și fertilizarea terenurilor agricole, incendierea frecventă a stufului, subarbuștilor și a miriștilor, îndepărtarea lăstărișului, a arborilor uscați sau

în curs de uscare din perdelele forestiere riverane.

Deși în sit sunt permise activități de turism și de educație, în prezent, nu există nicio amenajare specială pentru necesitățile vizitatorilor sau pentru administrarea sitului. Astfel, sunt necesare panouri de avertizare, de informare și de orientare (hărți) și puncte de informare pentru turiști și comunitățile locale, poteci/drumuri pentru vizitare, trasee turistice și tematice. Deoarece porțiuni întinse ale sitului constituie loc de agrement pentru locuitorii orașelor mari învecinate, care, în lipsa facilităților degradează peisagistic situl și afectează habitatele respective, sunt necesare locuri de campare, amenajări pentru colectarea deșeurilor și vetre de foc.

1.6.2. Factori și probleme de mediu

Spațiul rural poate exercita funcțiile de aprovizionare, de recreere și de echilibru dorite de societate, numai în cazul în care este considerat un spațiu de viață atrăgător cu un mediu înconjurător intact și un peisaj îngrijit.

Din acest punct de vedere, la nivelul comunei Moșnița Nouă, nu s-au constatat până în prezent probleme de poluare a mediului concentrate, singurii factori de poluare rezultând din activitățile agricole desfășurate în teritoriu și circulația rutieră.

Calitatea aerului

Evaluarea calității aerului înconjurător, reglementată la nivel național și european, este realizată prin intermediul rețelei automate de monitorizare a calității aerului pentru aglomerarea Timișoara (5 stații), rețea

care, conform Ordinului MAPM nr.745/2002 privind stabilirea și clasificarea aglomerărilor și a zonelor pentru evaluarea calității aerului în România, cuprinde municipiul Timișoara și comunele limitrofe: Dumbrăvița, Sânandrei, Ghiroda, **Moșnița Nouă**, Giroc, Sânmihaiu Român, Săcălaz și Becicherecu Mic.

Lunar, Agenția pentru Protecția Mediului Timiș emite un Raport privind starea mediului în județul Timiș în care prezintă starea de calitate a aerului prin monitorizarea indicatorilor dioxid de sulf (SO₂), dioxid de azot (NO₂), monoxid de carbon (CO), pulberi în suspensie (PM₁₀), ozon (O₃), Pb și parametrii meteo (direcția și viteza vântului, temperatură, umiditate relativă, presiune atmosferică, radiație solară, precipitații).

Tabelul 20. Monitorizarea calității aerului pe ultimii 3 ani la nivelul aglomerării Timișoara

Anul	Depășiri ale valorilor limită pentru indicatorii monitorizați					
	SO ₂	NO ₂	CO	PM ₁₀	O ₃	Pb
2012	-	-	-	-	-	-
2013	-	-	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	-	-

Sursa:

prelucrare după Raport privind starea mediului în județul Timiș 2012, 2013, 2014, Agenția pentru Protecția Mediului Timiș

În ultimii trei ani, din numărul total de prelevări anuale, nu s-au înregistrat depășiri ale valorii admise pentru indicatorii monitorizați, calitatea aerului în aglomerarea Timișoara, inclusiv Moșnița Nouă, fiind corespunzătoare normelor în vigoare.

Calitatea apei

Calitatea apei este dată de totalitatea proprietăților fizice, chimice, biologice și bacteriologice care, în condiții naturale, provin pe de o parte din dizolvarea substanțelor din aer, sol și a rocilor cu care apa vine în contact, iar pe de altă parte din dizolvarea substanțelor din procesele biologice ale organismelor vii din apă. În afara acestor condiții naturale, calitatea apelor este afectată și de contactul cu substanțele provenite în urma activităților umane (activități gospodărești, agricultură, industrie etc.).

Conform Sistemului Național de Monitoring Integrat al Apelor din România (SNMIAR), principalele surse de poluare a apelor subterane, identificate în zona urbană și peri-urbană Timișoara sunt:

- evacuările de ape uzate provenite de la sistemul centralizat de canalizare;
- lipsa rețelei de canalizare menajeră din cartierele periferice și din zona peri-urbană și prezența foselor septice;
- infiltrarea apelor uzate neepurate;
- nămolurile provenite de la stația de epurare a orașului;
- depozitarea necontrolată a deșeurilor;

- activitățile din cadrul complexelor zootehnice;
- exploatarea agricolă prin administrarea pesticidelor, îngrășămintelor chimice și organice și a amendamentelor;
- neîntreținerea adecvată a patului albiei canalului Bega și a altor cursuri de apă din zona peri-urbană;
- colmatarea canalelor de desecare;
- neutilizarea adecvată a canalelor pentru irigații și de transport.

În localitățile comunei Moșnița Nouă, apa din rețea este potabilă, fiind asigurată de sistemul de alimentare cu apă din Timișoara. De asemenea, apa freatică din fântânile de mică adâncime este potabilă însă conține un procent redus de nitrați.

Conform datelor furnizate de Societatea AQUATIM cu privire la monitorizarea calității apei de la nivelul aglomerării Timișoara (și implicit de la nivelul comunei Moșnița Nouă), în ultimii cinci ani nu s-au înregistrat depășiri ale nivelurilor admise legal pentru niciunul dintre cei 15 parametri chimici și microbiologici analizați, aspect care atestă calitatea ridicată a apei furnizată locuitorilor.

Cu toate acestea, sistemul actual de evacuare a apelor uzate constituie o sursă de poluare pentru pânza freatică, efectele acestora putând fi atenuate prin realizarea unui sistem public de canalizare și a unei stații de tratare mecanică și biologică a apelor uzate menajere.

Tabelul 21. Monitorizarea calității apei pe ultimii 5 ani la nivelul aglomerării Timișoara

Nr. crt.	Parametru chimic și microbiologic	Valoare admisă reglementată	U.M.	Valoare medie				
				2010	2011	2012	2013	2014
1	Aluminiu	0,20	mg/l	0,06	0,05	0,06	0,05	0,04
2	Amoniu	0,50	mg/l	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
3	Clor rezidual liber	0,1 ÷ 0,5	mg/l	0,39	0,5	0,5	0,3	0,3
4	Conductivitate	2.500	μS/cm	401	433	371	418	419
5	Duritate totală	minim 5	°G	7,90	8	7	9	8

Nr. crt.	Parametru chimic și microbiologic	Valoare admisă reglementată	U.M.	Valoare medie				
				2010	2011	2012	2013	2014
6	Fier	0,20	mg/l	0,07	0,05	0,04	0,04	0,03
7	Mangan	0,05	mg/l	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
8	Oxidabilitate	5	mg O ₂ /l	1,40	1,3	1	1	1
9	Nitrați	50	mg/l	2,20	2	2	2	2
10	Nitriți	0,50	mg/l	0,007	0,01	0,01	0,01	0,01
11	pH	6,5 ÷ 9,5	unități de pH	7,20	7,4	7,3	7,4	7,2
12	Turbiditate	≤ 5	UNT	0,7	0,5	1	1	1
13	Bacterii coliforme	0	nr./100 ml	0	0	0	0	0
14	Enterococi	0	nr./100 ml	0	0	0	0	0
15	Escherichia coli	0	nr./100 ml	0	0	0	0	0

Sursa: prelucrare după Raport anual AQUATIM 2010, 2011, 2012, 2013, 2014

Calitatea solului

Calitatea solurilor este influențată puternic de factorii antropici și de modul în care este practică agricultura și sunt exploatate pădurile. Printre factorii de degradare a solurilor se regăsesc: eroziunea, înmlăștinarea, sărăturarea, alunecările de teren, compactarea-distrugerea structurii solului, acidifierea, poluarea chimică (cu

pesticide, petrol, metale grele etc.) etc.

Conform art. 1. al Ordinului nr. 1552 din 03/12/2008 pentru aprobarea listei localităților pe județe unde există surse de nitrați din activități agricole, județul Timiș este cuprins în anexa acestui ordin cu 91 de localități declarate ca zone vulnerabile la poluarea cu nitrați, printre care și Moșnița Nouă.

1.6.3. Managementul deșeurilor

Dezvoltarea economică din ultimii ani, creșterea producției și a consumului, existența tehnologiilor și a instalațiilor deja învechite în industrie, au condus anual la generarea de cantități mari de deșeuri. Pentru asigurarea unei bune protecții a factorilor de mediu, precum și a sănătății populației, este necesar ca deșeurile să fie colectate frecvent și eliminate într-un mod care să nu prezinte pericol.

Din punct de vedere al naturii și locului de producere, la nivelul comunei Moșnița Nouă sunt identificate următoarele tipuri de deșeuri:

- *Deșeuri menajere*, provenite din sectorul casnic;
- *Deșeuri stradale*, provenite din activitatea cotidiană a comunității;

- *Deșeuri asimilabile cu deșeurile menajere*, provenite de la mica sau marea industrie, din comerț, din sectorul public sau administrativ;

- *Deșeuri agricole*, provenite din unitățile agricole și zootehnice (gunoi de grajd, dejecții animaliere, deșeuri animaliere de la abatoare și din industria cărnii).

La nivelul comunei, colectarea deșeurilor menajere se realizează în mod centralizat, fiind colectate o dată pe săptămână de la fiecare gospodărie, din recipiente de precollectare de 120 l, de către S.C. RETIM S.A. și transportate la centrul zonal de depozitare ecologică Timișoara.

În ceea ce privește colectarea selectivă a deșeurilor, administrația publică locală a

încheiat parteneriate cu asociații ecologice și firme specializate de colectare, existând și locuri special amenajate la nivelul fiecărei localități pentru depozitarea deșeurilor indestructibile și a obiectelor gospodărești

ieșite din uz.

Deșeurile animale sunt colectate în mod separat de către firma S.C. PRO AIR CLEAN, societate abilitată de către Ministerul Mediului pentru această activitate.

1.7. Administrația publică locală

1.7.1. Structură, servicii și ordine publică

Primăria

Primăria Moșnița Nouă funcționează într-o clădire cu un singur nivel situată la nr. 73. În acest sediu, funcționează Consiliul Local, Biroul de Asistență Socială, Biroul de Relații Publice și Informatizare, Biroul de Urbanism și Amenajarea Teritoriului, Biroul de Administrare Fiscală, Biroul de Achiziții și Fonduri Europene, Biroul de Contabilitate Publică și Resurse Umane, Funcții Publice și Buget Local, Serviciul Public Comunitar de Evidență a Persoanelor, Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență și Serviciul Transport Public Local, Serviciul Public Poliția Locală și Paza Comunală. Actualul sediu al Primăriei, deși asigură funcționarea operativă curentă a serviciilor publice locale, nu este adecvat activităților desfășurate, fiind necesară fie construirea unui nou sediu, neexistând ca alternativă o construcție existentă.

Toate compartimentele funcționale ale Primăriei sunt conectate la o rețea de calculatoare, fiind dotate cu mobilier specific, tehnică de calcul și echipamente de birotică. Totuși, o parte dintre aceste dotări sunt uzate fizic și / sau moral, fiind necesare înlocuiri.

Personalul Primăriei este format din 42 de persoane, dintre care 2 ocupă funcții de demnitate publică, 5 ocupă funcții publice de conducere, 17 funcții publice și 18 sunt angajate ca personal contractual. Acoperirea cu personal este una relativ satisfăcătoare. Conform datelor făcute publice de către Consiliul Județean Timiș, Primăria Moșnița Nouă are 6,08 angajați la 1000 locuitori, puțin sub media celorlalte comune din Zona Metropolitană Timișoara. Dacă avem în vedere eliminarea angajaților de la Serviciul Poliție Locală și SPCLEP (13 persoane), raportul numărului de angajați la 1000 locuitori este mult mai mic.

Formarea profesională a resurselor umane din administrația publică locală este relativ satisfăcătoare, persoanele din funcții de demnitate publică și funcții publice de conducere având studii superioare. Ca și structură, din personalului total doar 44,44% au studii superioare, restul având studii medii (48,15%) și studii primare (7,41%). De asemenea, 25% din posturile prevăzute în statul de funcțiuni sunt vacante, ceea ce relevă un deficit de personal și dificultăți în atragerea de resurse umane calificate corespunzător.

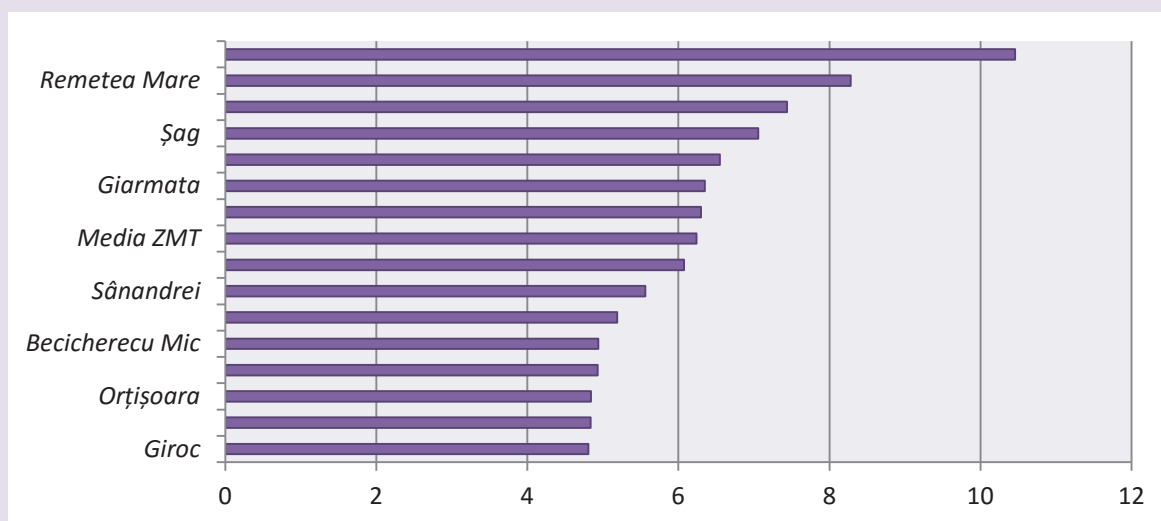

Figura 66. Număr angajați în Primărie la 1000 locuitori

Dezvoltare urbanistică

Dezvoltarea urbanistică a comunei s-a realizat într-un ritm rapid în ultima perioadă, pe fondul expansiunii pieței imobiliare și a relocării din punct de vedere locativ pe teritoriul comunei a unei părți a populației cu

loc de muncă în municipiul Timișoara.

Evoluția numărului de autorizații de construire și de certificate de urbanism eliberate de către Primărie evidențiază dezvoltarea urbanistică a comunei.

Tabelul 22. Evoluția numărului de autorizații de construire și de certificate de urbanism eliberate de către Primărie

	2010	2011	2012	2013	2014
Autorizații de construire	252	318	472	432	608
Certificate de urbanism	581	558	844	659	966

Sursa datelor: Primăria Moșnița Nouă.

De menționat este și faptul că distribuția autorizațiilor de construire și a certificatelor de urbanism este una neuniformă între localitățile comunei, fiind concentrate în Moșnița Nouă (aproximativ 55%) și Moșnița Veche (aproximativ 30%). Aceasta indică o dezvoltare inegală a localităților componente ale comunei.

Colaborări

Prin intermediul Primăriei, Comuna Moșnița Nouă este membru activ în diverse asociații care au ca obiect dezvoltarea sustenabilă, cu direcții de acțiune specifice: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Polul de creștere Timișoara”, Grupul de

Acțiune Locală „Timișul de Centru”, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Timiș, Asociere la Societatea Metropolitană de Transport Timișoara, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Timiș”, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Apă-Canal” Timiș, Asociere cu Județul Timiș în vederea realizării și valorificării „Parcului Județean Timiș pentru producție de energie fotovoltaică - Covaci”, Pactul Primarilor – Conurbant, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană, Asociația Comunelor din România și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Pădurea Bistra”.

Comuna Moșnița Nouă este înfrățită cu comuna Újléta din Ungaria și este în stadiul de schimb de scrisori în vederea înfrățirii cu

comunele Barlt din Germania și Völs din Austria. Aceste parteneriate creează oportunități pentru realizarea de schimburi de experiență, cunoașterea unei culturi diferite și dobândirea de noi abilități, oportunități ce se pot concretiza în proiecte derulate în comun sau în paralel (twinning).

Ordine și siguranță publică

Pe teritoriul comunei Moșnița Nouă, ordinea și siguranța publică este asigurată de către Poliția Română și de către serviciul public de Poliție Locală și Pază Comunală din cadrul Primăriei. Nivelul de infracționalitate de pe teritoriul comunei este unul destul de redus, înregistrându-se anual doar câteva furturi și tâlhării. Inspectoratul de Poliție Județean Timiș a încadrat comuna ca fiind una cu o rată de criminalitate de nivel scăzut. În ultimii ani pentru care există date statistice, coeficientul de criminalitate local a înregistrat valori mici, de doar 25,69 în anul 2012, 41,97 în anul 2013 și 22,43 în anul 2014.

De menționat este și faptul că există un sistem video de supraveghere stradală, dar acesta are o arie redusă de acoperire.

Serviciul Public de Poliție Locală și Pază Comunală are dotări specifice relativ corespunzătoare. Totuși, intervențiile serviciului sunt realizate cu dificultăți în unele zone mai greu accesibile, fiind necesare achiziționarea unui autovehicul cu șenile tip amfibie și a unui autovehicul tip ATV. De asemenea, se constată deficiențe în monitorizarea nivelului de poluare fonică pe teritoriul comunei, datorită lipsei dispozitivelor specifice de măsurare a intensității sonore.

SVSU Moșnița Nouă

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență al comunei este unul de categoria a III-a și are în componența sa 40 de persoane, dintre care 2 angajați și 38 de voluntari. Dotarea serviciului este una minimală, dispunând de 1 autospecială de lucru cu apă (Mercedes, din anul 1967), 1 cisternă tip vidanjă de 4300 l, 1 panou (pichet) de incendiu, 10 măturoaie cu coadă, 4

târânoape, 2 cângi cu coadă, 4 topoare, 10 lopeți, 10 găleți, 4 furci, 10 sape, 4 stingătoare, 1 mijloc mobil de transport, 1 motopompă, 1 generator de curent, 20 seturi uniforme, 4 corturi 8 persoane, 16 paturi cu cazarmament, 16 saci de dormit, 2 motoferăstraie cu lanț, costum special cu aparat de respirat, 16 completuri antichimice cu măști de gaz, portavoce.

Pentru ca Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență să ajungă la un nivel standard al dotărilor, sunt necesare realizarea unui adăpost pentru protecția civilă, extinderea parcului de autovehicule specializate (autospeciale pentru lucrul cu apă și spumă, autospeciale pentru descarcerare de capacitate mică, ambulanță de capacitate mică, mini-escavator, încărcător frontal, autoșasiu cu nacelă, șenilată 8x8 amfibie, cisternă transport apă potabilă) și achiziționarea de diverse echipamente și unelte specifice (bărci metalice, bărci pneumatice cu motor, motopompe de apă murdară, motopompe, generator de curent, pichete PSI, unelte de intervenție pompieristică, corturi, saltele, cazarmament, veste de salvare, targă pliabilă, pătură ignifugă, portavoce etc.).

Relația cu cetățenii

Primăria Moșnița Nouă are o comunicare bună cu cetățenii, respectând principiile, procedurile și cerințele prevăzute în Legea nr. 52 din 2003 privind transparența decizională în administrația publică.

Pentru problemele de interes general se respectă procedura realizării de dezbateri publice și consultări cu cetățenii.

Populația are acces la toate informațiile de interes public pe site-ul oficial al Primăriei Moșnița Nouă, unde sunt disponibile și toate documentele de formularistică specifică activității fiecărui serviciu sau birou public din cadrul primăriei. Toate Hotărârile Consiliului Local sunt scanate și afișate pe site și pe mijloacele de afișaj public din comună. Site-ul are și o secțiune dedicată sesizărilor din partea cetățenilor, aceștia putându-se adresa

reprezentanților autorităților publice locale și prin e-mail, la adresa cetateni@mosnita.ro. De asemenea,

declarațiile de avere ale reprezentanților autorităților publice locale sunt postate într-o secțiune dedicată a site-ului.

1.7.2. Bugetul local

Resursele financiare gestionate de către Primărie au înregistrat în ultimii ani o evoluție oscilantă, atingând un maxim în anul 2012. Per ansamblul perioadei ultimilor 5 ani, veniturile bugetului local au înregistrat o creștere importantă, cu 65,58% în termeni reali.

Structura veniturilor bugetului local indică o pondere relativ redusă a veniturilor proprii în veniturile totale, evidențiind o dependență ridicată de veniturile atrase (sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată și din impozitul pe venit, diverse subvenții și finanțări primite etc.

De menționat este și faptul că prevederile actuale din legislația fiscală privind cotele defalcate din impozitul pe venit sunt de natură a dezavantaja bugetul local al comunei. În conformitate cu prevederile art. 32 alin. 1 lit. a din Legea finanțelor publice locale, o cotă de 44% din impozitul pe venit încasat la

bugetul de stat se alocă la bugetul local al localității în care își desfășoară activitatea plătitorii de impozit pe venit. Întrucât o bună parte din locuitorii comunei nu obțin venituri pe teritoriul comunei, ci în municipiul Timișoara, bugetul local nu încasează cota defalcată din impozitul pe venit plătit de aceștia, dar suportă finanțarea unor bunuri publice de care aceștia beneficiază. Prin urmare, se impun acțiuni de lobby ale reprezentanților administrației publice locale pentru modificarea acestor prevederi legislative.

În ceea ce privește structura veniturilor proprii, ponderea cea mai importantă o au impozitele și taxele pe proprietate (26,66%), alte venituri proprii (19,33%), cotele defalcate din impozitul pe venit (16,24%) și impozitul pe venit (10,85%).

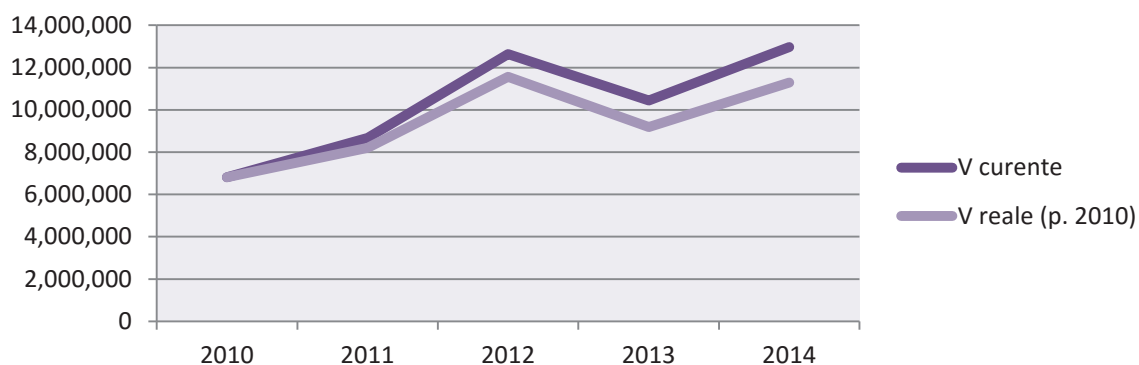

Figura 67. Evoluția veniturilor bugetului local

Tabelul 23. Structura veniturilor bugetului local

	2011	2012	2013	2014
Venituri proprii	49,33%	36,64%	55,99%	45,75%
Venituri atrase	50,67%	63,36%	44,01%	54,25%

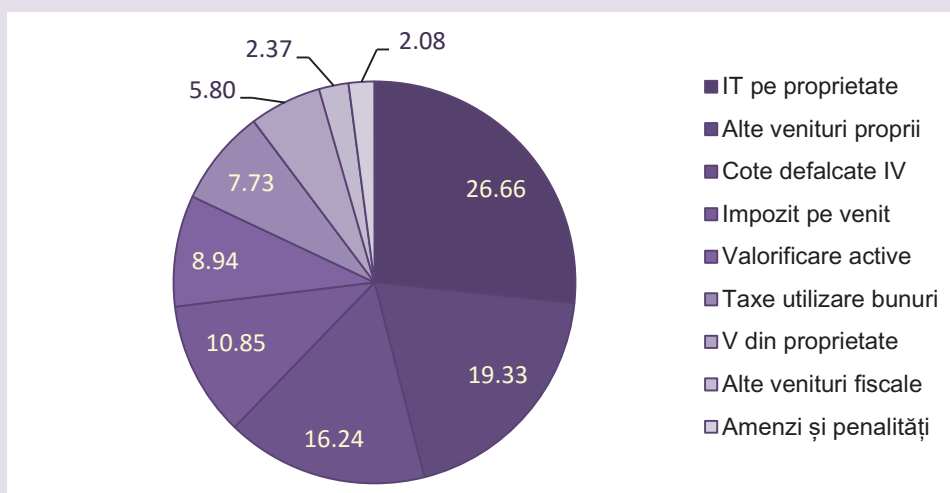

Figura 68. Structura veniturilor proprii (media perioadei 2011-2014)

Cheltuielile bugetului local au urmat o evoluție oscilantă similară cu cea a veniturilor, atingând un punct de maxim în anul 2012.

În ceea ce privește structura cheltuielilor, sunt dominante cheltuielile de funcționare, acestea depășind cu mult

cheltuielile pentru dezvoltare. De remarcă este și creșterea cheltuielilor pentru dezvoltare din ultimii doi ani, pe fondul atragerii de surse de finanțare a proiectelor de investiții aflate în implementare.

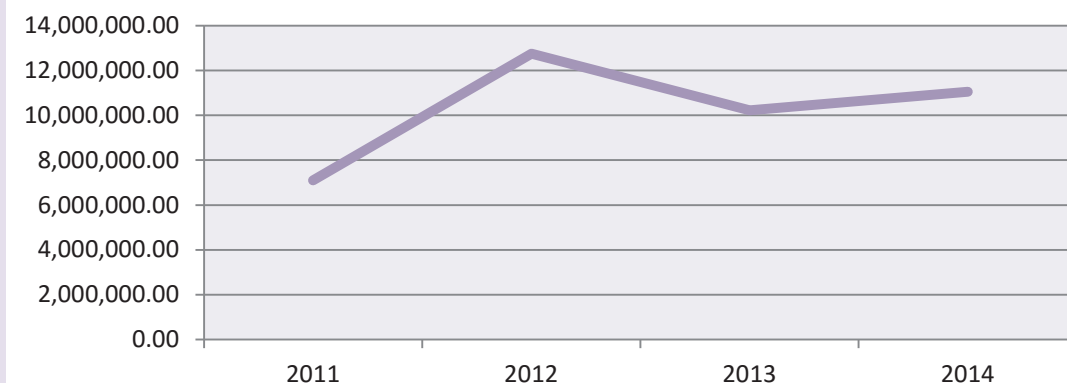

Figura 69. Evoluția cheltuielilor bugetului local (valori reale; prețuri constante 2014)

Tabelul 24. Structura veniturilor bugetului local

	2011	2012	2013	2014
Cheltuieli de funcționare	82,28%	82,08%	61,14%	70,60%
Cheltuieli pentru dezvoltare	17,72%	17,92%	38,86%	29,40%

Pe domenii funcționale de activitate, cheltuielile cele mai importante sunt cele pentru autorități publice (26,59% din total), pentru învățământ (19,70% din total), pentru

locuințe, servicii și dezvoltare comunală (19,64% din total) și pentru transporturi (17,97% din total).

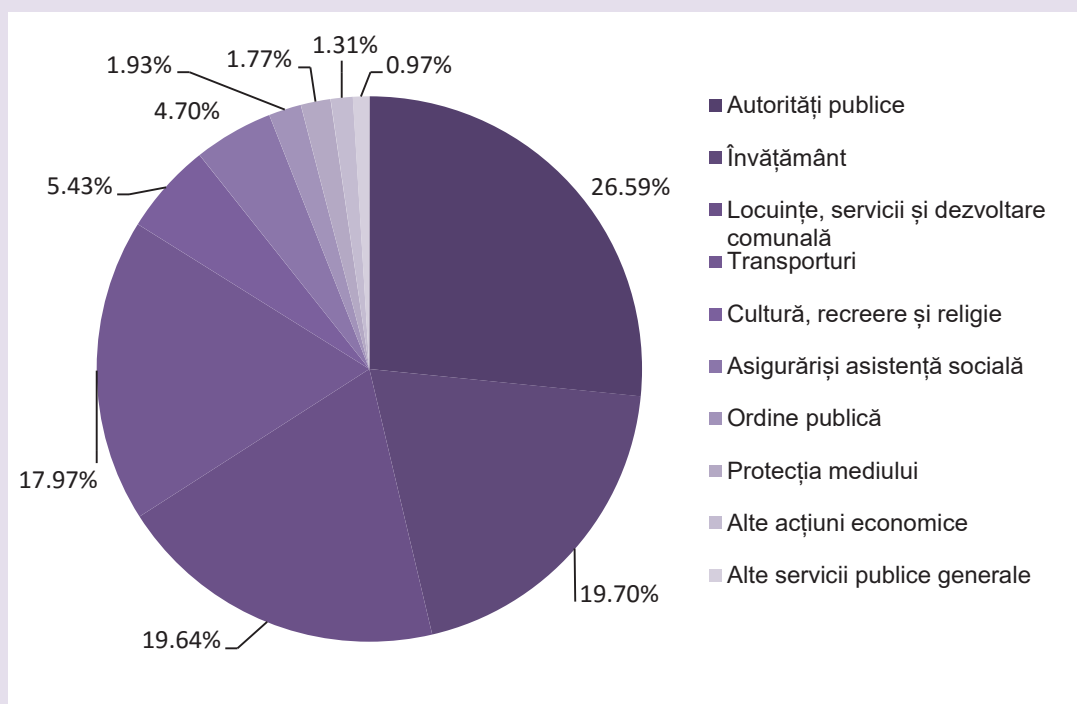

Figura 70. Structura pe funcțiuni a cheltuielilor bugetului local (media perioadei 2011-2014)

1.7.3. Bilanț proiecte (derulate, în derulare)

Primăria Moșnița Nouă a reușit atragerea de fonduri nerambursabile din Fondurile Structurale și De Coeziune și realizarea unor proiecte de investiții finanțate din fonduri guvernamentale. Aceste proiecte au vizat cu precădere dezvoltarea infrastructurii publice locale.

În cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, Comuna Moșnița Nouă a accesat fonduri nerambursabile pentru extinderea școlilor din localitate prin intermediul a două proiecte:

- Extindere școală Moșnița Nouă, POR 2007-2013, Axa prioritară 3, DMI 3.4., valoare proiect: 638.394,08 lei, data previzionată pentru finalizarea implementării proiectului: 10/03/2015.
- Extindere școală Moșnița Veche, POR 2007-2013, Axa prioritară 3, DMI 3.4., valoare proiect: 648.359,93 lei, data previzionată pentru finalizarea implementării proiectului: 31/12/2015.

În cadrul Programului Național de Dezvoltare Locală, Comuna Moșnița Nouă a

atras fonduri prin intermediul următoarelor proiecte:

- „Modernizare DC97 Moșnița Veche - Timișoara”, valoare proiect: 1.936.437,12 lei, data previzionată pentru finalizarea implementării proiectului: 21/10/2015.
- „Modernizare străzi în Comuna Moșnița Nouă”, valoare proiect: 6.523.847,69 lei, data previzionată pentru finalizarea implementării proiectului: 31/12/2017.
- „Extindere canalizare menajeră în localitățile Moșnița Nouă și Moșnița Veche”, valoare proiect: 6.695.431 lei, data previzionată pentru finalizarea implementării proiectului: 06/06/2016.
- „Extindere rețea de apă în comuna Moșnița Nouă, localitatea Moșnița Nouă și Moșnița Veche, realizare stație de pompare de ridicare presiune”, valoare proiect: 4.905.939 lei, data previzionată pentru finalizarea implementării proiectului: 15/12/2015.

Ca partener, Comuna Moșnița Nouă participă în următoarele proiecte:

- „Sistem Integrat pentru Taxe, Impozite și Registru Agricol la nivelul județului Timiș”, în parteneriat cu Consiliul Județean Timiș și alte 14 comune, FEDR, POSCCE 2007-2013, Axa prioritară 3, DMI 3.2., Operațiunea 3.2.1., valoare proiect: 6.734.100 lei, data previzionată

pentru finalizarea implementării proiectului: 13/11/2015.

- „Rural-Net Centru de orientare în carieră și consultanță non-agricolă”, în parteneriat cu Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timiș, FSE, POSDRU 2007-2013, Axa prioritară 5, DMI 5.2., valoare proiect: 9.014.806,26 lei, data previzionată pentru finalizarea implementării proiectului: 13/12/2015.

Capitolul 2

Sondaj de opinie privind situația actuală și de perspectivă a comunei

Un aspect esențial în implementarea unui cadru funcțional propice dezvoltării locale, care să ofere o imagine unitară asupra dezideratelor de dezvoltat, este reprezentat de implicarea activă a factorilor interesați – cetățeni și mediul local de afaceri – în procesul de fundamentare a Strategiei.

În acest sens, pentru a cunoaște punctul de vedere al cetățenilor și al mediului de afaceri local, cu privire la serviciile publice pe care le oferă administrația publică locală și perspectivele de dezvoltare, Primăria Comunei Moșnița Nouă a derulat o anchetă sociologică în perioada august – octombrie 2015.

Scopul chestionarelor a fost de a evalua situația curentă și de a identifica așteptările și nemulțumirile cetățenilor / mediului de afaceri, în vederea creșterii satisfacției acestora față de serviciile publice, îmbunătățirii calității vieții și implicării active în deciziile administrației publice locale, promovând astfel o bună administrare.

Rezultatele obținute completează analiza situației actuale la nivelul comunei, reprezentând un punct de plecare pentru propunerea de măsuri și acțiuni de dezvoltare concrete.

Scopul anchetei constă în culegerea de informații complete și pertinente cu privire la infrastructura tehnico-edilitară, infrastructura socială și serviciile publice de care beneficiază locuitorii comunei astfel încât acestea să

permită fundamentarea priorităților și măsurilor de acțiune privind dezvoltarea durabilă a comunei Moșnița Nouă.

Obiectivul general este obținerea unei imagini detaliate cu privire la percepțiile locuitorilor asupra calității condițiilor de viață și a priorităților de dezvoltat, concretizat în următoarele obiective specifice:

- identificarea percepțiilor locuitorilor cu privire la condițiile de viață;
- identificarea principalelor probleme și puncte tari ale comunei din perspectiva locuitorilor;
- evaluarea infrastructurii și echipării tehnico-edilitare;
- evaluarea sistemului de învățământ;
- evaluarea sistemului medical și de servicii sociale;
- evaluarea posibilităților de petrecere a timpului liber (sport, cultură, parcuri, zone de agrement etc.);
- identificarea gradului de mulțumire față de autoritățile publice locale (servicii publice și calitatea interacțiunii cu acestea);
- identificarea nevoilor de dezvoltare ale comunei din punctul de vedere al locuitorilor;
- sublinierea priorităților de dezvoltare.

2.1. Considerații metodologice

Metoda anchetei pe bază de sondaj a presupus conceperea unui chestionar cu 20 de întrebări, structurat în trei părți (CHESTIONAR privind opinia cetățenilor referitoare la situația actuală și de perspectivă a comunei Moșnița Nouă – formularul a fost disponibil pe site-ul primăriei):

1 – *Informații privind respondentul*: cuprinde 9 întrebări din care 8 sunt întrebări închise și 1 este deschisă;

2 – *Situația actuală*: cuprinde 6 întrebări din care 5 sunt întrebări închise și 1 este deschisă;

3 – *Propuneri de dezvoltare*: cuprinde 5 întrebări din care 3 sunt întrebări închise și 2 sunt deschise.

Scopul întrebărilor deschise este de a-i da posibilitatea individului de a-și exprima opiniile în mod liber, culegându-se astfel o arie mai largă de răspunsuri care pot fi utilizate în elaborarea planului de acțiune al administrației locale. Întrebările închise restrâng libertatea de exprimare însă răspunsurile sunt mai ușor de dat iar codificarea și prelucrarea datelor se simplifică.

Tipurile de scale utilizate în alcătuirea chestionarului sunt: scala dihotomică, scala nominală, scala Likert, scala ordinală pentru măsurarea rangului.

În ceea ce privește populația cercetată și mărimea acesteia, au fost avute în vedere persoanele cu vârsta de peste 18 ani, de

ambele sexe, domiciliat în comuna Moșnița Nouă, în condițiile în care doar acestea au o opinie formată și obiectivă legată de activitatea administrației publice locale, fiind în măsură să răspundă întrebărilor chestionarului.

În alcătuirea eșantionului s-a luat în considerare structura pe grupe de vârstă și pe sexe a populației comunei rezultată la ultimul Recensământ al populației, în așa fel încât eșantionul alcătuit să fie reprezentativ pentru populația vizată.

Tipul de eșantionare ales este eșantionarea aleatoare, aceasta oferind

fiecărui individ aceeași probabilitate de a face parte din eșantion.

Tipul eșantionului: stratificat, după criterii de vârstă și gen.

Mărimea eșantionului: La acest studiu au participat 181 de locuitori ai comunei Moșnița Nouă, cu vârsta peste 18 ani, din care 37% femei și 63% bărbați. Studiul este reprezentativ pentru o populație totală de 7.019 locuitori, cu o majoritate a vârstei cuprinsă între 25-64 ani. Nivelul de încredere al rezultatelor obținute este de 95%, cu o marjă de eroare de $\pm 2,03\%$.

2.2. Analiza și interpretarea datelor

1 – Informații privind respondenții

În această parte a chestionarului au fost colectate informații ce permit descrierea respondenților în raport cu o serie de date socio-demografice precum: vârsta, genul, domiciliul, statutul pe piața muncii, nivelul de

pregătire profesională etc.

Astfel, caracteristicile socio-demografice ale celor 181 de respondenți, cetățeni din comuna Moșnița Nouă, sunt evidențiate în **Tabelul 25**.

Tabelul 25. Caracteristici socio – demografice ale eșantionului (N=181)

	Criteriu	Valoare absolută	Valoare relativă (%)
Structura pe categorii de vârstă a respondenților	18 - 25 de ani	13	7%
	26 - 35 de ani	68	38%
	36 - 45 de ani	54	30%
	46 - 55 de ani	19	10%
	56 - 64 de ani	14	8%
	peste 64 de ani	13	7%
Gen	Masculin	114	63%
	Feminin	67	37%
Domiciliu	Moșnița Nouă	115	64%
	Moșnița Veche	39	22%
	Urseni	10	6%
	Albina	14	8%
	Rudicica	3	2%
Domiciliu de la naștere/fără întrerupere în localitatea indicată	Nu	155	86%
	Da	26	14%
Anul stabilirii în localitate	înainte de 1990	38	21%
	între 1990 și 2009	46	25%
	după 2009	97	54%

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

	Criteriu	Valoare absolută	Valoare relativă (%)
Nivelul studiilor	Fără studii	1	0.6%
	Învățământ primar	4	2.2%
	Învățământ gimnazial	2	1.1%
	Învățământ profesional/artes și meserii	9	5.0%
	Învățământ liceal	28	15.5%
	Învățământ postliceal	10	5.5%
	Învățământ universitar	84	46.4%
	Învățământ postuniversitar	43	23.8%
Statutul actual pe piața muncii	Persoană activă	156	86.2%
	Șomer	3	1.7%
	Persoană inactivă	22	12.2%
Localizarea geografică a locului de muncă actual	Nu este cazul	25	13.8%
	Comuna Moșnița Nouă	19	10.5%
	Municipiul Timișoara	124	68.5%
	Altele	13	7.2%

Se remarcă faptul că din cele 156 de persoane active pe piața muncii, majoritatea (79%) lucrează în Municipiul Timișoara, 12% au locul de muncă pe teritoriul comunei Moșnița iar 8% în alte localități.

De asemenea, analizând în detaliu situația respondenților activi pe piața forței de muncă din perspectiva anului stabilirii în comună, observăm că majoritatea acestora s-au stabilit relativ recent - 52% după anul 2009, respectiv 15% între 1990 și 2009, aspect confirmat și de analiza pe categorii de vârstă care relevă că majoritatea cetățenilor cu vârsta de peste 56 de ani s-au stabilit în comună înainte de 1990 (52%) în timp ce din categoria majoritară de vârstă a respondenților - 26 - 35 de ani – 68% au domiciliul stabilit în comună după 2009.

Un alt aspect analizat a fost gradul de mulțumire al respondenților cu privire la comuna în care trăiesc, strada pe care locuiesc și locuința personală.

Per ansamblu, respondenții sunt mulțumiți atât de locuință, cât și de comună, propria locuință producând cel mai ridicat nivel de satisfacție (Mulțumit – 45%, Foarte mulțumit – 40%).

Pe de-altă parte, persoanele chestionate sunt mai puțin mulțumite de strada pe care locuiesc, remarcându-se extreme ale răspunsurilor, cea mai mare parte dintre cetățeni declarându-se foarte nemulțumiți (41%), în timp ce cea mai mică parte a acestora (Foarte mulțumit - 6%) este satisfăcută de aceasta.

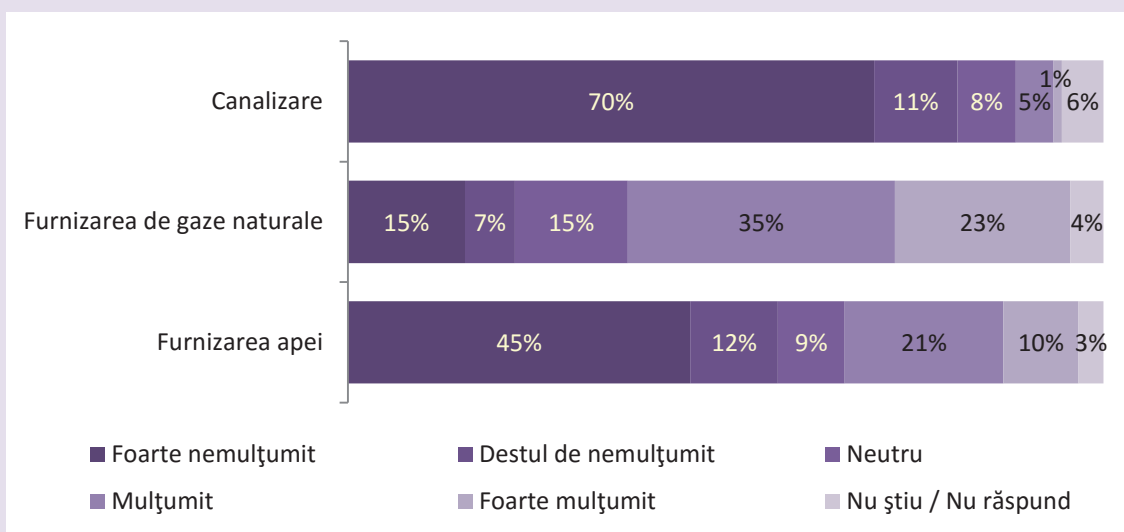

Figura 71. Răspunsurile la întrebarea
„În general, cât de nemulțumit(ă) / mulțumit(ă) sunteți de... ?”

Concluzie:

Aspectele analizate relevă o populație relativ tânără la nivelul comunei, activă pe piața forței de muncă însă în zona urbană și nu la nivelul comunei, mulțumită de condițiile personale de locuire dar nemulțumită de infrastructura locală.

2 – Situația actuală din perspectiva cetățenilor

Scopul acestei părți a chestionarului a fost identificarea gradului de satisfacție al cetățenilor în raport cu situația actuală din comună, respectiv calitatea infrastructurii tehnico-edilitară, posibilitățile de petrecere a timpului liber, calitatea sistemului de învățământ și a sistemului de sănătate, precum și serviciile furnizate de administrația publică locală.

Analizând gradul de mulțumire al cetățenilor comunei în raport cu calitatea serviciilor oferite, majoritatea se declară foarte nemulțumiți de infrastructura tehnico-edilitară, considerând drept problematice canalizarea (Foarte nemulțumit – 70%), repararea străzilor (Foarte nemulțumit – 61%), furnizarea apei (Foarte nemulțumit – 45%), transportul în comun (Foarte nemulțumit – 39%) și întreținerea spațiilor verzi (Foarte nemulțumit – 31%; Destul de nemulțumit – 33%).

Se remarcă un grad ridicat de dezinteres

față de calitatea serviciilor educaționale din comună (Neutru – 50%), calitatea serviciilor de asistență socială (Neutru – 43%) și gradul de asigurare a locurilor de parcare (Neutru – 39%), aspecte care pot fi explicate de caracteristicile socio-demografice ale eșantionului – populație relativ tânără și activă pe piața forței de muncă care nu beneficiază de asistență socială sau servicii educaționale la nivelul comunei, satisfăcută de locuința personală și de dotările acesteia și care nu necesită implicit locuri de parcare publice.

La polul opus, cetățenii comunei consideră drept mulțumitoare situația următoarelor servicii edilitare: iluminat public (Mulțumit – 44%; Foarte mulțumit – 15%), salubritatea comunei (Mulțumit – 44%) și furnizarea gazelor naturale (Mulțumit – 35%). De asemenea, majoritatea respondenților apreciază drept mulțumitoare siguranța și ordinea publică (Mulțumit – 28%) din comună.

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

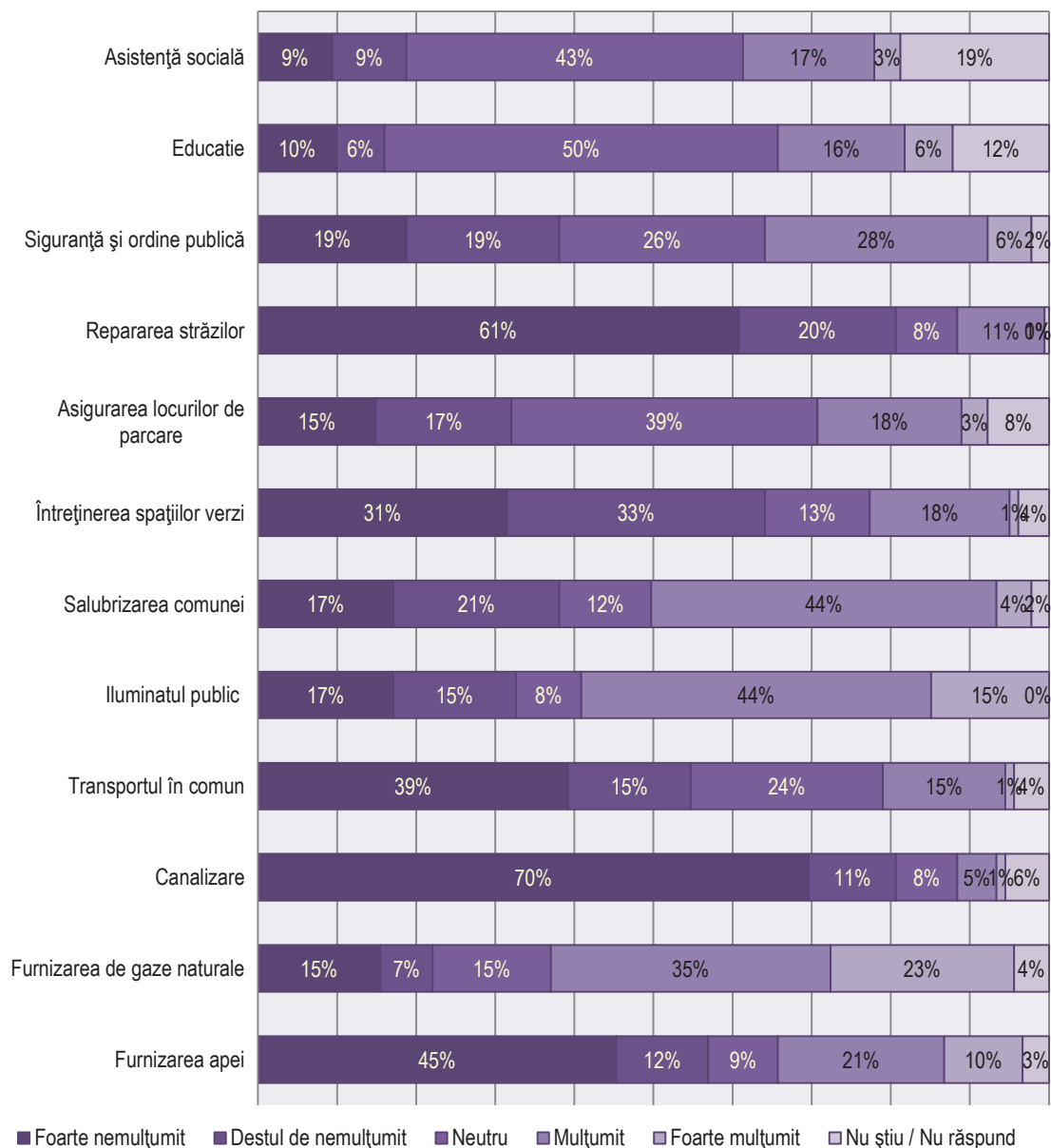

Figura 72. Răspunsurile la întrebarea

„Cât de nemulțumit(ă) / mulțumit(ă) sunteți de fiecare dintre următoarele aspecte privind calitatea serviciilor din comună?”

În ceea ce privește modalitățile de petrecere a timpului liber, se poate observa că din cele opt aspecte identificate, majoritatea nu prezintă interes pentru locuitorii comunei, aceștia declarându-se majoritar dezinteresați de biblioteci (Neutru – 45%), concerte (Neutru – 44%), evenimente culturale (Neutru – 41%), săli de sport (Neutru – 40%) și terenuri de sport (35%).

Însă, dintre cei care și-au manifestat interesul față de posibilitățile de petrecere a timpului liber menționate, cei mai mulți sunt nemulțumiți de oferta de activități a comunei (biblioteci: Foarte nemulțumit – 21%; concerte: Foarte nemulțumit – 22%; evenimente culturale: Foarte nemulțumit – 18%; săli de sport: Foarte nemulțumit – 16%; terenuri de sport: Destul de nemulțumit – 18%).

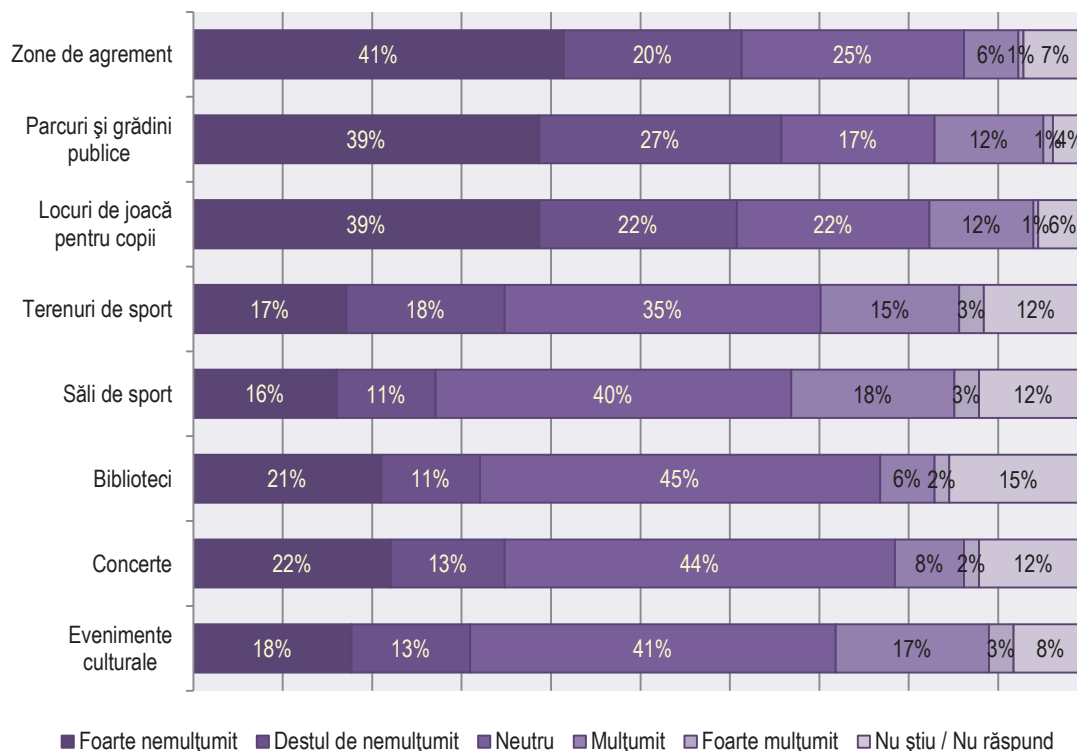

Figura 73. Răspunsurile la întrebarea
„Cât de nemulțumit / mulțumit sunteți de fiecare dintre următoarele aspecte privind modalitățile de petrecere a timpului liber din comună?”

Respondenții se declară cel mai nemulțumiți (pondere persoane foarte nemulțumite) față de următoarele posibilități de petrecere a timpului liber: zone de agrement (41%), locuri de joacă pentru copii (39%) și parcuri și grădini publice (39%).

Atunci când este analizată opinia cetățenilor față de caracteristicile sistemului de învățământ din comună, cea mai mare parte dintre respondenți sunt dezinteresați sau în necunoaștință de cauză, în special acei respondenți care s-au stabilit în comună după anul 2009, situație explicabilă de caracteristicile socio-demografice ale

eșantionului dar și de apropierea comunei față de Timișoara, oraș a cărui oferta educațională este net superioară comunei (atât din perspectivă cantitativă, cât și calitativă).

Pentru cea mai redusă parte a eșantionului, aspectele legate de sistemul de învățământ care creează mulțumire (pondere ridicată a persoanelor care s-au declarat mulțumite față de respectiv aspect) sunt: suficiența școlilor și a grădinițelor (13%), dotarea grădinițelor și a școlilor (9%) și suficiența cadrelor didactice (9%) în timp ce 9% din respondenți sunt nemulțumiți de condițiile fizice din cadrul grădinițelor.

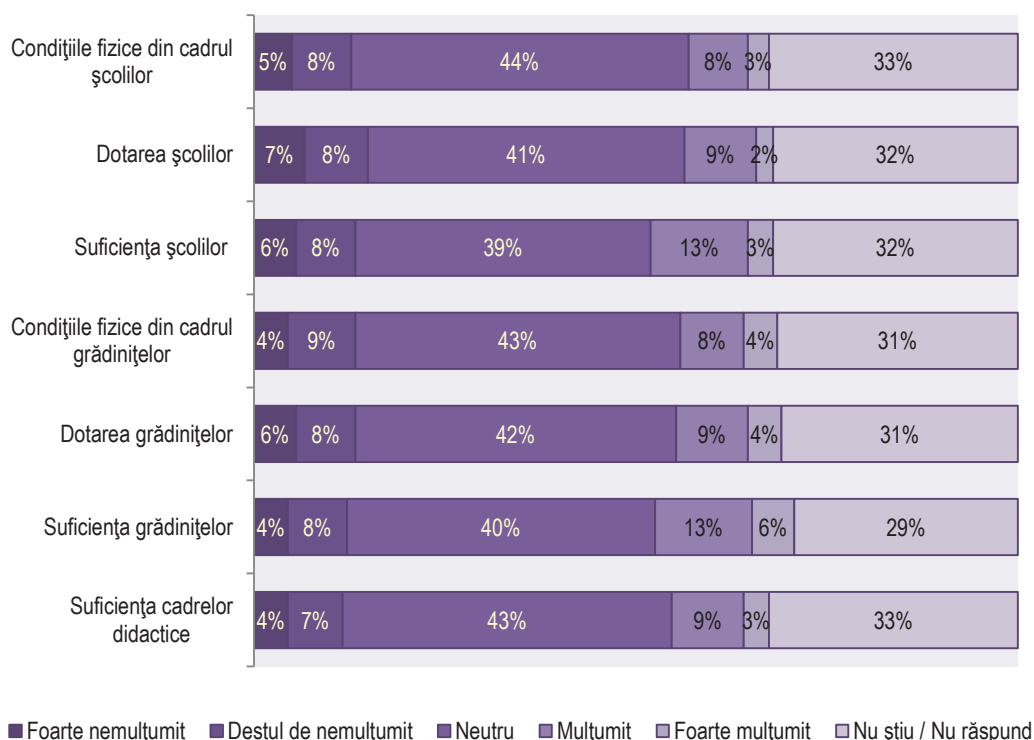

Figura 74. Răspunsurile la întrebarea
„Cât de nemulțumit / mulțumit sunteți de fiecare dintre următoarele aspecte privind sistemul de învățământ din comună?”

Aceeași stare de dezinteres este întâlnită și în cazul aprecierii sistemului de sănătate din comună, respondenții marcând în mod majoritar fie opțiunea Neutru (între 27% și 34%) fie varianta Nu știu / Nu răspund (între 21% și 22%).

Dintre cei care și-au manifestat opinia cu privire la sistemul de sănătate, nemulțumirile (pondere ridicată a persoanelor care s-au declarat foarte nemulțumite sau nemulțumite) sunt generate de dotarea și suficiența cabinetelor medicale (16%), în timp

ce suficiența personalului medico-sanitar este considerată a fi mulțumitoare (16%).

În cazul aprecierii instituțiilor / serviciilor administrației publice locale, ponderea cetățenilor mulțumiți de Direcția de impozite și taxe locale și de Evidența populației este cea mai ridicată (39% și 34%), urmată de Poliția locală (32%) pe când la polul opus se regăsesc Consiliul local (Foarte nemulțumiți - 29%) și Gospodărirea comunală (Foarte nemulțumiți - 27%).

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

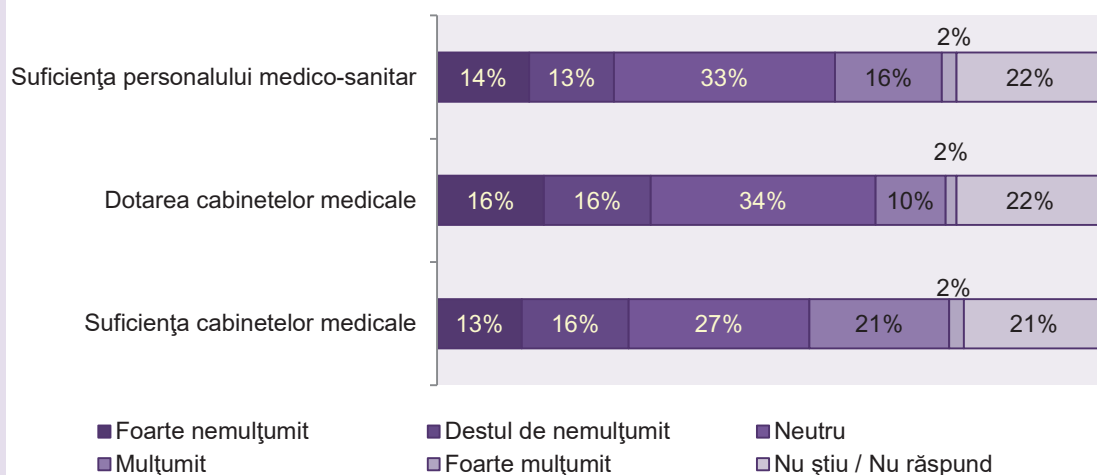

Figura 75. Răspunsurile la întrebarea

„Cât de nemulțumit / mulțumit sunteți de fiecare dintre următoarele aspecte privind sistemul de sănătate din comună?”

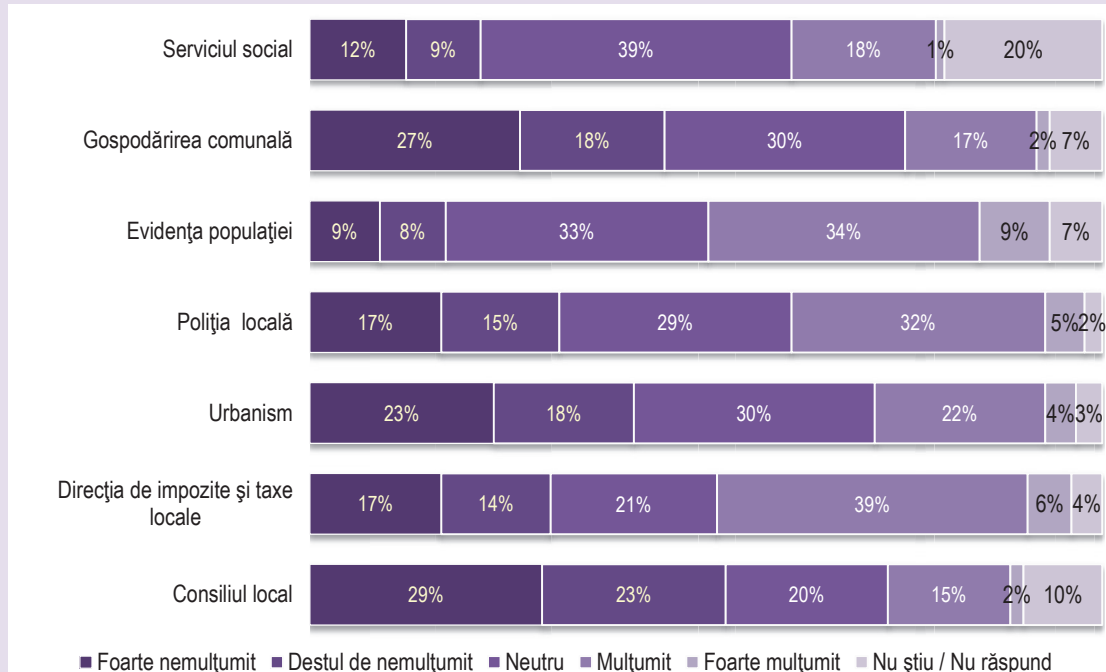

Figura 74. Răspunsurile la întrebarea

„Cât de nemulțumit / mulțumit sunteți de activitatea fiecăreia dintre următoarele instituții / servicii ale administrației publice locale ?”

Ierarhia insatisfacției față de instituțiile / serviciile administrației publice locale obținută din prelucrarea răspunsurilor eșantionului, plasează pe primul loc Gospodărirea comunală (45%), urmată de Consiliul local (18%) și Poliția locală (17%).

Chiar dacă la întrebarea anterioară nemulțumirea respondenților viza doar Consiliul local și Gospodărirea comunală, în cazul de față, impunându-se o ierarhizare strictă a insatisfacției, cetățenii au indicat și activitatea Poliției locale drept

nemulțumitoare, aceasta ajungând astfel pe poziția a treia.

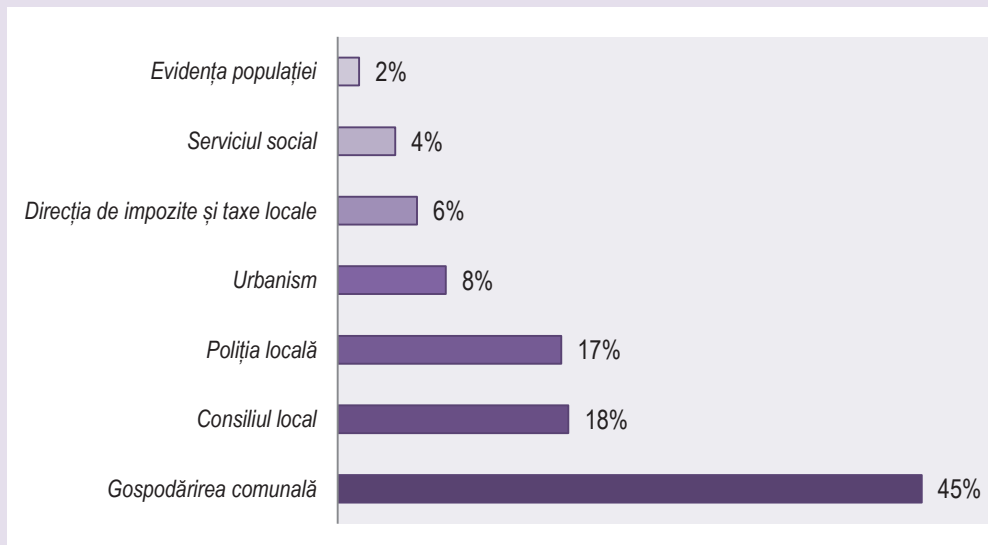

Figura 74. Răspunsurile la întrebarea

„Dintre serviciile care vă nemulțumesc, identificate anterior, precizați care sunt primele 3 care vă nemulțumesc cel mai tare”

Concluzie:

Analiza percepției populației cu privire la starea actuală a comunei Moșnița Nouă reflectă un sentiment general de nemulțumire, în special în cazul infrastructurii tehnico-edilitare (canalizare, reparare străzi, furnizare apă, transport în comun și întreținere spații verzi). Aspectele mulțumitoare vizează iluminatul public, salubritatea comunei, furnizarea gazelor naturale dar și siguranța și ordinea publică. Pentru majoritatea, starea și caracteristicile sistemului educațional și de sănătate al comunei nu prezintă interes, aceeași atitudine fiind regăsită în raport cu posibilitățile de petrecere a timpului liber. Per ansamblu, serviciile administrației publice locale sunt mulțumitoare, mai puțin Gospodărirea comunală, Consiliul local și Poliția locală.

3 – Propuneri de dezvoltare

Ultima parte a chestionarului urmărește identificarea și prioritizarea aspectelor de dezvoltat, din perspectiva nevoilor și a opiniilor cetățenilor comunei Moșnița Nouă.

Din lista de facilități propuse, respondenții au prioritarizat investițiile în felul următor:

- dezvoltarea liniei de transport în comun – 86% dintre respondenți;
- amenajarea de spații de petrecere a timpului liber – 64% dintre respondenți;

- înființarea unei piețe agro-alimentare – 59% dintre respondenți;
- amenajarea de parcuri și spații verzi – 57% dintre respondenți;
- amenajarea de locuri de joacă pentru copii – 56% dintre respondenți;
- amenajarea unui centru comercial – 55% dintre respondenți.

Analizând în detaliu, se constată faptul că investițiile în domeniul socio-cultural sunt importante în special pentru femei spre deosebire de bărbați, față de investițiile în infrastructură.

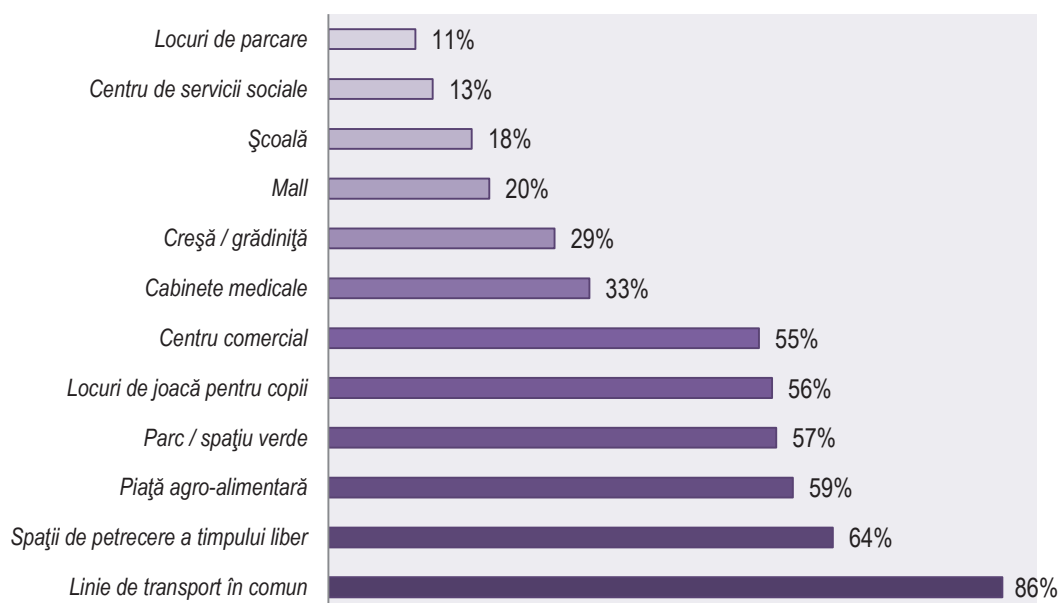

Figura 74. Răspunsurile la întrebarea

„Ținând cont de nevoile dvs. și ale oamenilor din comună, care dintre următoarele facilități credeți că ar trebui dezvoltate în mod prioritar?”

Întrebarea deschisă legată de identificarea problemelor comunei Moșnița Nouă a generat o serie de răspunsuri care au fost uniformizate și grupate în următoarele cinci categorii:

1 - Infrastructură rutieră defectuoasă (starea drumurilor, a căilor de acces și legătură, trafic intens);

2 - Transport în comun deficitar (număr redus de trasee de transport, insuficiente autobuze, autobuze care operează la intervale scurte de timp);

3 - Infrastructură tehnico-edilitară necorespunzătoare (alimentare apă, gaze, rețea canalizare, starea străzilor comunale, iluminat public, amenajarea spațiilor publice, lipsa spațiilor verzi, lipsa locurilor de joacă, lipsa spațiilor de petrecere a timpului liber, lipsa centrelor comerciale);

4 - Infrastructură socială neadecvată (insuficiența cadrelor didactice la grădinițe și școli, starea inadecvată a cabinetelor

medicale, a centrelor sociale și a căminelor culturale);

5 – Calitatea activității administrației publice locale (transparența decizională, interes redus față de opinia cetățenilor, timpul alocat rezolvării problemelor cetățenilor, programul de funcționare, asigurarea siguranței cetățenilor, lipsa posibilității de a plăti taxe și impozite online, lipsa investitorilor, lipsa proiectelor finanțate din fonduri europene).

Infrastructura tehnico-edilitară este considerată a fi principala problemă de către aproximativ 98% dintre respondenți, subliniindu-se starea tehnică necorespunzătoare a străzilor, dar și a trotuarelor și aleilor, lipsa unei rețele de canalizare, necesitatea asfaltării drumurilor din cartierele marginase etc.

Cea de a doua poziție este ocupată de starea infrastructurii rutiere (97%), respectiv lipsa unei șosele de centură, drumuri neadecvate traficului rutier etc.

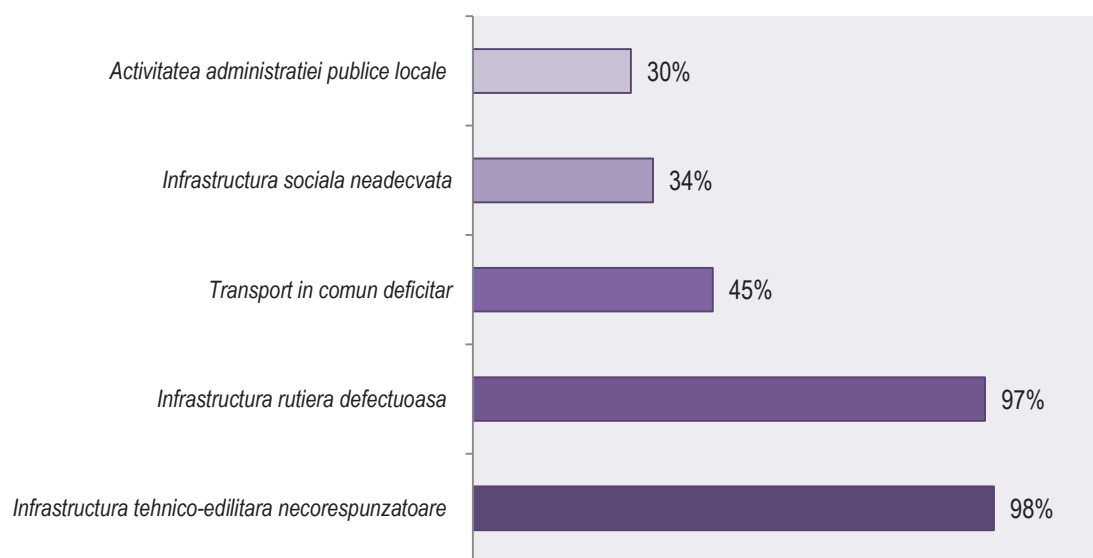

Figura 74. Răspunsurile la întrebarea
„Care considerați că sunt cele mai importante 3 probleme ale comunei Moșnița Nouă?”

În ceea ce privește aspectele pozitive de la nivelul comunei, răspunsurile cetățenilor au fost grupate în următoarele categorii:

- 1 - Localizarea comunei (în proximitatea Timișoarei);
- 2 - Calitatea aerului (lipsa poluării);

3 - Potențialul de dezvoltare (generat de amplasament, infrastructură, populația tânără);

4 - Comunitatea rurală (sentimentul de apartenență la grup);

5 - Respectarea regulamentului de urbanism;

6 - Mediu de viață liniștit.

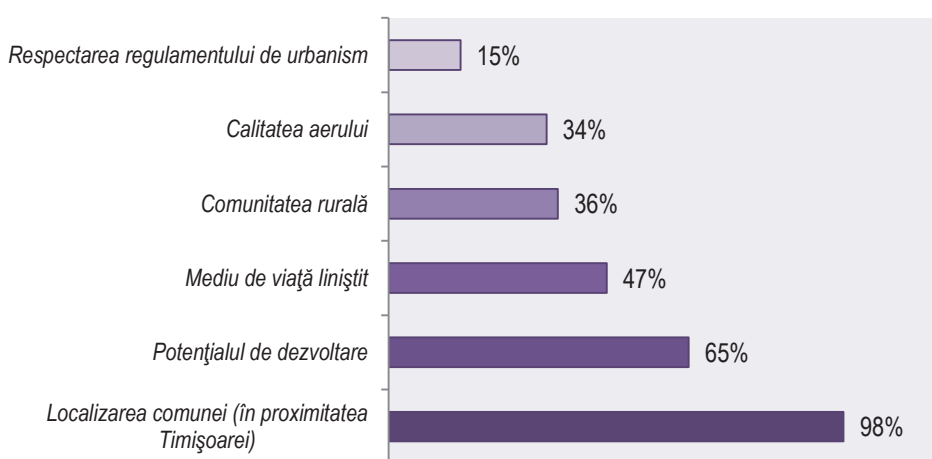

Figura 74. Răspunsurile la întrebarea
„Care considerați că sunt cele mai importante aspecte pozitive ale comunei Moșnița Nouă?”

Localizarea comunei este considerată principalul aspect pozitiv de către 98% dintre respondenți, în special de cei care au locul de muncă în Timișoara (91% dintre aceștia au

marcat acest item), aceeași situație fiind întâlnită și pentru cel de-al doilea aspect pozitiv - potențialul de dezvoltare al comunei.

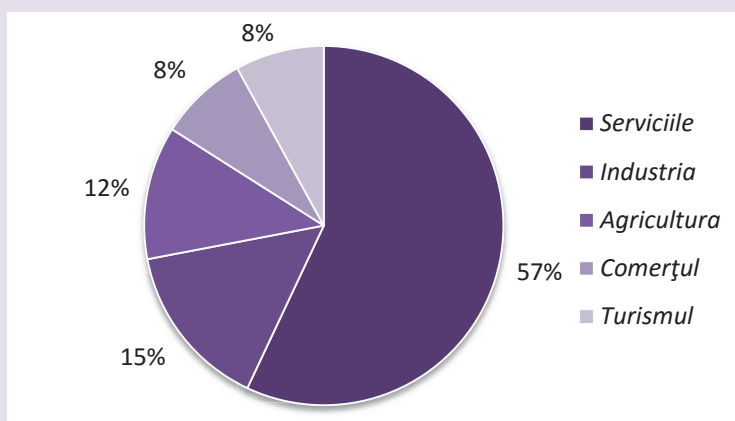

Figura 74. Răspunsurile la întrebarea
„În opinia dvs., care dintre următoarele direcții de dezvoltare ale comunei sunt cele mai importante?”

Cetățenii comunei consideră că principalele direcții de dezvoltare ar trebui să fie serviciile (57%), industria (15%) și agricultura (12%), acordând o importanță redusă comerțului și turismului din comună (8%), rezultate corelate cu clasamentul facilităților de dezvoltat obținut anterior.

Din lista investițiilor propuse la nivelul chestionarului, respondenții au considerat drept esențială modernizarea rețelilor de

utilități publice (91%) în condițiile în care s-au declarat anterior foarte nemulțumiți de situația actuală în domeniu. Deși în secțiunea precedentă a chestionarului s-au arătat indiferenți față de sistemul social existent, majoritatea dintre aceștia (72%) consideră că Reabilitarea infrastructurii sociale ar trebui să reprezinte o a doua prioritate de investiții la nivel local, urmată de crearea de spații pentru petrecerea timpului liber (68%).

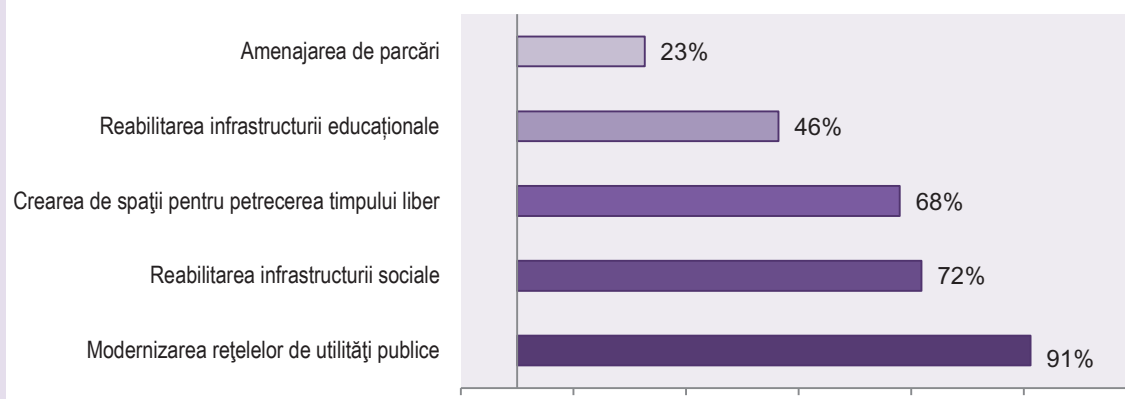

Figura 74. Răspunsurile la întrebarea
„Ținând cont de nevoile de dezvoltare ale comunei Moșnița Nouă, care dintre următoarele investiții credeți că ar trebui dezvoltate în mod prioritar?”

Concluzie:

Pornind de la nevoile cetățenilor comunei Moșnița Nouă, s-au conturat priorități de dezvoltare viitoare care ar genera pe termen lung sporirea gradului de satisfacție al acestora cu privire la calitatea vieții din comună. Prioritar este considerat a fi sectorul serviciilor, cu accent pe piață agro-alimentară, centre comerciale, spații pentru recreere, precum și reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii edilitare și sociale.

Capitolul 3

Analiza SWOT

Analiza SWOT reprezintă instrumentul utilizat pentru identificarea punctelor tari (Strengths), a punctelor slabe (Weakness), a oportunităților (Opportunities) și a amenințărilor (Threats) privind gradul de dezvoltare al localității. În funcție de structura domeniilor de la Analiza situației actuale (Capitolul 1), analiza SWOT a fost efectuată

pentru următoarele direcții:

- Populație
- Economie
- Infrastructura și echiparea teritoriului
- Infrastructura socială
- Mediul și infrastructura de mediu
- Capacitatea administrativă

Tabelul 26. Analiza SWOT - Populație

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Ritmul anual de creștere pozitiv al populației în perioada 1990-2015; ✓ Creșterea populației adulte, în special categoriile între 25-39 ani; ✓ Sporul natural pozitiv începând cu anul 2010; ✓ Soldul pozitiv și crescător al schimbărilor de domiciliu începând cu anul 2001; ✓ Distribuția echilibrată a populației pe sexe: 49,79% (masculin) și 50,21% (feminin); ✓ Rata de înlocuire a forței muncă, fiind superioară nivelului județean, regional și național; ✓ Numărul mare al căsătoriilor.	– Valoarea scăzută a ratei de dependență a tinerilor (244‰), existând o presiune mare din partea populației în vârstă; – Ponderea mare de cetățeni care nu au domiciliul în comună.
Oportunități	Amenințări
✓ Existența unor politici guvernamentale de stimulare a natalității (alocații, ajutoare etc.); ✓ Dezvoltarea economică a zonei metropolitane, ce poate duce la crearea de noi locuri de muncă; ✓ Tendința de migrare a populației din mediul urban în mediul rural.	– Îmbătrânirea populației, pe fondul unui număr scăzut de nou născuți; – Mobilitatea profesională a populației, care poate duce la migrarea acesteia (în ZMT există importante firme multinaționale); – Creșterea ratei divorțialității, cu efecte asupra populației tinere (0-14 ani).

Tabelul 27. Analiza SWOT Economie

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Creșterea numărului de salariați, în special începând cu anul 2013; ✓ Există agenți economici din domeniul comunicațiilor și unele subdomenii ale industriei prelucrătoare cu activitate economică superioară mediei naționale și județene; ✓ Poziția geografică, cu o distanță de 8,3 km față Municipiul Timișoara, și 16,9 km față de Aeroportul Internațional Timișoara; ✓ Principalul domeniu de activitate economică este în industria prelucrătoare, cu impact pozitiv asupra Valorii Adăugate Brute; ✓ Ponderea ridicată a terenurilor agricole din totalul fondului funciar ✓ Ponderea ridicată a terenurilor pentru construcții din totalul terenurilor non-agricole; ✓ Potențialul agricol ridicat, dată fiind productivitatea muncii în Agricultură.	– Parcul industrial este slab dezvoltat; – Lipsa unei structuri de sprijinire a afacerilor; – Infrastructura tehnico-edilitară deficitară; – Lipsa unui parc logistic; – Valoarea scăzută a cifrei de afaceri totale, comparativ cu alte localități din Zona Metropolitană; – Locurile de muncă în sectorul privat sub media Zonei Metropolitane; – Nu există o zonă pentru valorificarea produselor agricole.
Oportunități	Amenințări
✓ Finalizarea șoselei de centură a municipiului Timișoara (partea de sud-est) și a drumului Expres Timișoara Belgrad; ✓ Existența unei infrastructuri de transport aerian în ZMT (Aeroportul Traian Vuia din Timișoara); ✓ Politicile UE și naționale de stimulare a sectorului IMM-urilor (cum este și cazul SRL-D); ✓ Posibilitatea finanțării proiectelor de infrastructură edilitară (apă, canal) cu efecte asupra dezvoltării economice; ✓ Sprijinirea parteneriatelor de tip public-privat; ✓ Tendința firmelor de delocalizare către mediul rural.	– Instabilitatea legislativă; – Nivelul ridicat de fiscalitate și birocrație excesivă; – Lipsa resurselor financiare pentru finanțarea afacerilor; – Migrația forței de muncă, dar și a firmelor; – Diminuarea unor activități ca urmare a saturației pieței (sectorul construcțiilor).

Tabelul 28. Analiza SWOT Infrastructură și echiparea teritoriului

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Rețea de drumuri și străzi comunale bine dezvoltată; ✓ Existența unor proiecte de modernizare a infrastructurii rutiere finalizate (DC97 Moșnița Veche - Timișoara, străzi comunale); ✓ Existența unor proiecte de modernizare a infrastructurii edilitare (apă, canalizare); ✓ Rețea de energie electrică bine edificată, cu capacitate disponibilă, atât în posturile de transformare, cât și în rețelele de distribuție; ✓ Rețea de iluminat public bine dezvoltată; ✓ Accesul la rețelele de telefonie fixă și mobilă, serviciile de televiziune și internet; ✓ Optimizarea costurilor cu serviciul de transport în comun prin externalizarea serviciului; ✓ Existența unui sistem de supraveghere video; ✓ Apartenența la diverse Asociații de Dezvoltare Intercomunitare.	– Ponderea extrem de redusă a străzilor comunale asfaltate; – Trotuare insuficiente sau în stare necorespunzătoare; – Rețea de alimentare cu apă și canalizare insuficient dezvoltată; – Ponderea redusă a gospodăriilor racordate la rețeaua de alimentare cu apă și canalizare; – Ponderea redusă a gospodăriilor racordate la rețeaua de gaze naturale; – Lipsa de acoperire a serviciilor poștale în zonele recent dezvoltate din punct de vedere urbanistic; – Suprafața redusă a parcurilor și a zonelor de agrement; – Grad de acoperire a sistemului de supraveghere video redus; – Grad redus de utilizare a energiei regenerabile; – Dezvoltare imobiliară haotică.
Oportunități	Amenințări
✓ Finalizarea șoselei de centură a municipiului Timișoara (partea de sud-est) și a drumului Expres Timișoara Belgrad; ✓ Existența unei infrastructuri de transport aerian în ZMT (Aeroportul Traian Vuia din Timișoara); ✓ Elaborarea Planului Urbanistic General care va genera trecerea în intravilan a unor terenuri; ✓ Potențiale finanțări nerambursabile disponibile pentru proiecte de infrastructură publică; ✓ Existența liniilor de tramvai până în apropierea limitei teritorial-administrative; ✓ Posibilitatea de valorificare a terenurilor disponibile pentru amenajarea de parcuri și zone de agrement; ✓ Potențial imobiliar ridicat în ZMT din perspectiva prețului / m² scăzut; ✓ Existența unor programe de finanțare a locuințelor (prima casă).	– Reducerea ponderii investițiilor publice în infrastructură; – Dificultăți în asigurarea co-finanțării dar și a fluxului de numerar necesar implementării proiectelor cu finanțare nerambursabilă; – Întârzieri în implementarea proiectelor de infrastructură publică existent – Mediu legislativ și politic incert care poate genera dificultăți în asigurarea accesului la finanțări nerambursabile; – Capacitatea redusă a beneficiarilor de a prelua costurile racordării la rețeaua de utilități existente.

Tabelul 29. Analiza SWOT Infrastructura socială

Puncte tari	Puncte slabe
Sănătate:	
✓ Existența unui dispensar medical în fiecare localitate (mai puțin Rudicica); ✓ Existența unei farmacii în fiecare localitate (mai puțin Albina și Rudicica); ✓ Creșterea numărului personalului medico-sanitar implicat în oferirea serviciilor de sănătate la nivel de comună.	– Grad de diversificare redus al unităților sanitare actuale; – Dificultăți în asigurarea accesului populației la infrastructura de sănătate (57% din unitățile sanitare ale comunei sunt concentrate în localitatea Moșnița Nouă); – Număr insuficient de unități sanitare (638 locuitori / 1 unitate sanitară); – Insuficiența medicilor de familie (3510 locuitori / 1 medic, față de media națională de 1788 locuitori / 1 medic); – Insuficiența cadrelor sanitare medii (1170 locuitori / 1 cadru, față de media națională de 166 locuitori / 1 cadru); – Lipsa serviciilor de investigații și intervenții medicale specializate; – Lipsa de implicare a comunității în atragerea și stabilirea medicilor în mediul rural.
Asistență socială:	
✓ Administrația publică locală asigură servicii publice specializate (Compartimentul de informare și Consiliere în Asistență Socială și Serviciul Public de Asistență Socială); ✓ Pondere scăzută în totalul populației a grupurilor sociale vulnerabile (3%); ✓ Pondere medie în totalul populației a beneficiarilor prestațiilor de asistență socială (17,40%).	– Lipsa unui Centru social care să deservească nevoile beneficiarilor actuali de asistență socială; – Intensitatea redusă a voluntariatului pentru activități de asistență și protecție socială.
Educație:	
✓ Investiții realizate pentru modernizarea anumitor unități școlare; ✓ Existența microbuzelor școlare asigură accesul populației școlare la serviciile educaționale; ✓ Fluctuație relativ redusă a personalului din sistemul de învățământ local; ✓ Trendul ascendent al populației școlare din categoria de vârstă 0 – 9 ani; ✓ Raport scăzut populație școlară / cadre didactice (o medie de 12/1); ✓ Număr de absolvenți ai unităților școlare ridicat care reflectă un sistem educațional performant.	– Infrastructura și baza materială a anumitor unități școlare din comună este afectată de uzura fizică; – Constrângeri materiale cauzate de bugetele mici alocate de către autorități pentru susținerea actului educațional; – Nu există unități de învățământ liceal; – Doar 45% din copiii și elevii din comună sunt înscriși la instituțiile de învățământ din comună; – Infrastructura educațională actuală nu are o capacitate corespunzătoare pentru a deservi potențialul viitor de elevi.

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

Puncte tari	Puncte slabe
Cultură și Religie:	
✓ Investiții propuse pentru infrastructura culturală - Centru Cultural în comuna Moșnița Nouă; ✓ Existența unui patrimoniu cultural bogat care poate fi exploatat și valorificat; ✓ Desfășurarea de activități culturale cu tradiție și renume; ✓ Existența unor publicații locale de presă scrisă pentru promovarea valențelor culturii populare în comună; ✓ Existența colaborărilor și a parteneriatelor cu alte localități poate facilita realizarea unor proiecte comune; ✓ Repartiția echilibrată a bisericilor raportat la numărul de locuitori și la confesiuni.	– Inexistența Căminului cultural din Moșnița Nouă; – Lipsa unor dotări culturale necesare pentru dezvoltarea culturală a comunei: cinematograf, teatru etc.; – Dotarea materială modestă a bibliotecii; – Lipsa infrastructurii de deservire a serviciilor funerare; – Lipsa societăților culturale care să promoveze valorile etno - culturale locale; – Prezența redusă a ONG-urilor în viața social-culturală a comunei; – Promovarea insuficientă a patrimoniului cultural local.
Sport:	
✓ Existența unor echipe de fotbal de nivel județean în fiecare localitate; ✓ Existența unei săli de sport în localitatea Moșnița Nouă.	– Lipsa unor terenuri de sport multifuncționale; – Lipsa unei infrastructuri diversificate de agrement (bazin de înot) care să ofere posibilități de petrecere a timpului liber pentru cetățeni; – Cu excepția fotbalului, nu există asociații și cluburi sportive.
Oportunități	Amenințări
Sănătate:	
✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru dezvoltarea / modernizarea / reabilitarea infrastructurii de sănătate; ✓ Dezvoltarea de parteneriate public-privat care să permită dezvoltarea sectorului public de sănătate.	– Subfinanțarea sistemului de sănătate; – Atractivitatea scăzută a mediului rural pe fondul concurenței ridicate din zona metropolitană; – Tendința de deteriorare a stării de sănătate a populației din mediul rural; – Lipsa de coeziune a proiectelor în domeniul sănătății.
Asistență socială:	
✓ Promovarea unor strategii și politici de integrare socială, economică și culturală a categoriilor sociale aflate în dificultate; ✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru dezvoltarea / modernizarea / reabilitarea infrastructurii sociale; ✓ Implicarea voluntară a comunității în oferirea de servicii sociale grupurilor vulnerabile.	– Ponderea crescută a populației rurale aflată în risc de sărăcie sau de excluziune socială; – Lipsa locurilor de muncă în mediul rural pentru persoanele din grupurile vulnerabile; – Calitatea inadecvată a prestațiilor sociale; – Estimările cu privire la îmbătrânirea populației; – Creșterea șomajului în mediul rural și sărăcirea populației.

Oportunități	Amenințări
Educație:	
✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru dezvoltarea / modernizarea / reabilitarea infrastructurii educaționale; ✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru formarea continuă a cadrelor didactice; ✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru dezvoltarea / modernizarea / reabilitarea (inclusiv dotarea) infrastructurii de tip „after school”.	– Subfinanțarea sistemului educațional; – Gradul de motivare scăzut al personalului didactic pe fondul salariilor mici; – Lipsa de coeziune a proiectelor în domeniul educației.
Cultură și Religie:	
✓ Păstrarea tradițiilor locale; ✓ Posibilitatea revigorării tradițiilor și obiceiurilor prin intermediul populației tinere; ✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru protejarea, conservarea și valorificarea resurselor locale (moștenire culturală, patrimoniu natural) ca bază pentru o dezvoltare rurală sustenabilă; ✓ Adaptarea fondului de carte la noile tehnologii (achiziționarea de carte în format electronic); ✓ Promovarea voluntariatului și a spiritului civic; ✓ Coeziunea socială generată de infrastructura religioasă; ✓ Facilitățile fiscale acordate agenților economici pentru sponsorizări.	– Estomparea tradițiilor locale pe fondul migrării populației; – Interes redus al cetățenilor pentru cultură; – Implicare redusă și inefficientă a societății civile și a partenerilor privați în producerea, consumul și promovarea tradițiilor culturale locale; – Lipsa de coeziune a proiectelor în domeniul culturii.
Sport:	
✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru crearea bazelor de sport multifuncționale, bazin de înot etc.; ✓ Existența unor programe de promovare și susținere a sportului la nivel județean; ✓ Facilitățile fiscale acordate agenților economici pentru sponsorizări.	– Existența unor echipe de fotbal de nivel județean în fiecare localitate; – Lipsa competițiilor sportive poate reduce interesul pentru sport al comunității; – Lipsa de coeziune a proiectelor în domeniul sportului.

Tabelul 30. Analiza SWOT Mediul și infrastructura de mediu

<i>Puncte tari</i>	<i>Puncte slabe</i>
✓ Existența Rezervației Naturale Pădurea Bistra și Lunca Timișului în apropierea comunei; ✓ Existența unei biodiversități semnificative a siturile de pe teritoriul comunei; ✓ Inexistența în imediata apropiere a unor surse de poluare de origine industrială; ✓ Calitatea aerului corespunzătoare normelor în vigoare; ✓ Calitatea apei corespunzătoare normelor în vigoare; ✓ Existența unui sistem centralizat de colectare a deșeurilor menajere (SC RETIM SA); ✓ Existența unor locații amenajate pentru colectarea selectivă a deșeurilor; ✓ Existența unui sistem separat de colectare a deșeurilor animale (SC Pro Air Clean).	– Lipsa amenajărilor pentru vizitare și administrare a ariilor protejate (există custode USAMVB); – Implicarea redusă a comunității în gestionarea problemelor de mediu; – Existența unui sistem inadecvat de evacuare a apelor uzate; – Existența unor zone vulnerabile la poluarea solului cu nitrați cauzată de activitățile agricole.
<i>Oportunități</i>	<i>Amenințări</i>
✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru protecția mediului și amenajări turistice; ✓ Dezvoltarea de parteneriate public–privat pentru protecția mediului; ✓ Campanii publice de conștientizare a populației cu privire la beneficiile colectării selective a deșeurilor; Stimularea utilizării de energii regenerabile.	– Riscul de degradare peisagistică a siturilor și a habitatelor generat de locuitorii orașelor învecinate; – Poluare fonică și a aerului cauzată de traficul rutier în creștere; – Neimplicarea populației în colectarea selectivă a deșeurilor; – Capacitate redusă a gospodăriilor de plată a serviciilor de alimentare cu apă, canal și salubritate; – Lipsa de interes a cetățenilor față de problemele de mediu.

Tabelul 31. Analiza SWOT Capacitatea administrativă

Puncte tari	Puncte slabe
✓ Organizarea funcțională corespunzătoare a Primăriei; ✓ Personalul calificat; ✓ Participarea la diverse Asociații de Dezvoltare Intercomunitare și alte parteneriate; ✓ Colaborarea cu localități din străinătate; ✓ Dezvoltarea urbanistică; ✓ Existența unui Serviciu Voluntar pentru Situații de Urgență cu un număr suficient de voluntari; ✓ Transparența administrației publice locale; ✓ Nivelul redus de criminalitate; ✓ Existența unui sistem video de supraveghere stradală; ✓ Resursele financiare proprii stabile; ✓ Capacitatea de a atrage resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat și de la bugetul județean.	– Insuficiența fondurilor pentru lucrări de reparații și întreținere a sediului primăriei; – Sediul Primăriei este neadecvat și nemodernizat; – Personalul nemotivat din cauza nivelului de salarizare; – Experiență redusă în scrierea și implementarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă; – Posturi vacante în statul de funcțiuni; – Dotarea minimală a Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență; – Aria redusă de acoperire a sistemului video de supraveghere stradală; – Dotarea minimală a Serviciului de Poliție Locală și Pază Comunală.
Oportunități	Amenințări
✓ Finanțări nerambursabile disponibile prin intermediul Fondurilor Structurale și de Coeziune 2014-2020; ✓ Existența documentelor strategice la nivel, european, național, regional și local; ✓ Creșterea autonomiei locale în exercitarea atribuțiilor administrative; ✓ Existența Planului Urbanistic General; ✓ Posibilitatea introducerii de noi venituri ale bugetului local; ✓ Existența pe piața educațională a unor programe de formare și perfecționare a personalului din administrația publică locală.	– Costuri ridicate pentru elaborarea documentației aferente proiectelor; – Politici discriminatorii în alocarea resurselor financiare publice; – Proces greoi de derulare a achizițiilor publice.

Capitolul 4

Planul de acțiune

4.1. Viziunea de dezvoltare

Cadrul socio-economic al comunei Moșnița Nouă, analizat în secțiunile anterioare, coroborat cu ancheta sociologică în rândul cetățenilor comunei au stat la baza fundamentării planului de acțiune al strategiei, generând o serie de perspective de dezvoltare concentrate în special pe reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare, a sectorului social, a activităților economice și nu în ultimul rând a serviciilor administrației publice.

Strategia de dezvoltare a comunei reprezintă o perspectivă asupra dezvoltării comunității pentru întreaga perioadă planificată, propunând direcții de dezvoltare și un plan de acțiune prin a cărui implementare acestea vor putea fi atinse.

Se impune așadar ca viziunea de dezvoltare a comunei să urmărească materializarea în timp a unor politici benefice comunității locale, fiind necesar un traseu de dezvoltare cu standarde de calitate aferente

fiecărui domeniu cheie – infrastructură, servicii publice și comerciale, resurse umane, asistență socială, educație, sănătate, siguranța cetățeanului etc., care să integreze și să mobilizeze potențialul existent.

Viziunea strategică pentru comuna Moșnița Nouă în perioada 2014 - 2025 este ca aceasta să devină o comunitate dinamică, competitivă și prosperă, atractivă pentru investitori și capabilă să asigure o calitate a vieții ridicată pentru locuitori.

Obiectivul general strategic în acest sens este o dezvoltare economico-socială durabilă și sustenabilă a comunei, prin utilizarea eficientă a resurselor (umane, tehnice, materiale și financiare), atât disponibile cât și atrase.

Îndeplinirea obiectivului general presupune atingerea următoarelor **obiective strategice specifice**, conturate prin reducerea punctelor slabe identificate, valorificarea punctelor tari ale comunei și a oportunităților de creștere:

- **OS 1**
Creșterea gradului de atractivitate a comunei prin dezvoltarea infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare;
- **OS 2**
Dezvoltarea mediului de afaceri local prin creșterea competitivității economice, asigurarea unui mediu investițional propice, promovarea inovației și valorificarea într-un mod sustenabil a resurselor existente;
- **OS 3**
Îmbunătățirea standardelor de viață ale populației prin investiții în infrastructură și servicii publice;
- **OS 4**
Îmbunătățirea coeziunii sociale și creșterea gradului de implicare a populației în procesul decizional;
- **OS 5**
Îmbunătățirea calității factorilor de mediu pentru asigurarea unui mediu sănătos de viață;
- **OS 6**
Dezvoltarea capacității administrative pentru utilizarea eficientă a capitalului public.

4.2. Planul de acțiune

Planul de acțiune aferent Strategiei de dezvoltare a comunei Moșnița Nouă pentru perioada 2014 - 2025 are rolul de a detalia și facilita implementarea obiectivelor strategice stabilite anterior.

Obiectivele, prioritățile, direcțiile de dezvoltare și acțiunile prezentate în continuare permit crearea unei imagini de ansamblu a cadrului strategic de dezvoltare a comunei pentru perioada următoare. Acestea se vor implementa prin programe (pachete de proiecte) și/sau proiecte concrete, astfel încât să contribuie la realizarea viziunii comunei.

Tabel 32. Planul de acțiune

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*
I - INFRASTRUCTURĂ					
OS 1 Creșterea gradului de atractivitate a comunei prin dezvoltarea infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare	1.1. Dezvoltarea infrastructurii rutiere	1.1.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere	Reabilitarea și lărgirea străzilor care leagă nucleul urbanistic din intravilanul municipiului Timișoara de centrele comunelor ce compun teritoriul Zonei Metropolitane	PNDR 2014 – 2020 Măsura 07, 7.2; Programe naționale; POIM 2014-2020 (Aglomerarea Timișoara, împreună cu Aquatim)	TML
			Reabilitarea și extinderea drumurilor comunale și a celor forestiere		TML
			Reabilitarea și extinderea rețelei de canalizări pluviale		TML
	1.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare	1.2.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii de furnizare a apei potabile	Extinderea sistemului de alimentare cu apă potabilă (distribuție)		TML
		1.2.2. Realizarea infrastructurii de canalizare și de epurare a apelor uzate	Realizarea infrastructurii de canalizare la nivel local		TML

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*
II - MEDIU ECONOMIC					
OS 2 Dezvoltarea mediului de afaceri local prin creșterea competitivității economice, asigurarea unui mediu investițional propice, promovarea inovației și valorificarea într-un mod sustenabil a resurselor existente	2.1. Sprijinirea dezvoltării IMM-urilor de la nivel local	2.1.1. <i>Atragerea investițiilor / investitorilor străini</i>	Inventarierea imobilelor din comună disponibile pentru investiții	Bugetul local	TS
			Stabilirea unui set de facilități pentru investiții noi, în condițiile legislative în vigoare	Bugetul local	TS
			Promovarea oportunităților de investiții	Bugetul local	TS
		2.1.2. <i>Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor</i>	Construirea, amenajarea și dotarea unui centru de afaceri la nivel local	Investitori	TML
		2.1.3. <i>Campanii de informare / promovare a culturii antreprenoriale</i>	Campanii de informare/promovare a culturii antreprenoriale în rândul tinerilor	POCU 2014 – 2020, Programe naționale	TS
			Campanii de informare/promovare a culturii antreprenoriale în rândul șomerilor	POCU 2014 – 2020, Programe naționale	TS
	2.2. Dezvoltarea resurselor umane	2.1.4. <i>Creșterea accesibilității la servicii de formare și consiliere profesională</i>	Extinderea rețelei de consiliere și formare profesională	POCU 2014 – 2020, Programe naționale	TS
			Platformă e-learning corelată cu evoluția cererii pieței locurilor de muncă	POC 2014 - 2020	TS
		2.2.1. <i>Campanii de informare privind oportunitățile de afaceri existente</i>	Organizarea de campanii de informare cu privire la oportunitățile de dezvoltare a afacerilor la nivel local	Buget local	TS
			Organizarea de campanii de informare și consultanță pentru accesare de fonduri nerambursabile	Buget local	TS

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*
	2.3. Dezvoltarea sectorului agricol	2.3.1. <i>Susținerea producătorilor locali în vederea fructificării resurselor existente</i>	Program de promovare a metode- lor și tehnologiilor agricole moderne	Buget local	TS
			Promovarea mărcilor locale pe plan național și internațional	Buget local	TS
			Susținerea participării la târguri naționale și internaționale a producătorilor din comună	Buget local	TS
			Informarea producătorilor locali cu privire la oportunitățile de pe piețele externe	Buget local	TS
			Oferirea de consultanță de afaceri specializată pentru creșterea numărului de firme care exportă		TS
		2.3.2. <i>Dezvoltarea infrastructurii de acces spre exploatațiile agricole</i>	Reabilitarea și extinderea drumurilor de acces spre exploatațiile agricole	PNDR 2014 – 2020 Măsura 04, 4.3.	TMI
III - DEZVOLTARE SOCIALĂ					
OS 3 Îmbunătățirea standardelor de viață ale populației prin investiții în infrastructură și servicii publice	3.1. Dezvoltarea patrimoniului imobiliar social	3.1.1. <i>Consolidarea fenomenului de migrație a populației în comuna Moșnița Nouă din municipiul Timișoara sau din alte zone</i>	Construirea și amenajarea de noi locuințe sociale la nivel local	Programul de construcții de locuințe sociale conform Legii nr. 114/1996	TMI
OS 4 Îmbunătățirea coeziunii sociale și creșterea gradului de implicare a populației în procesul decizional	4.1. Implicarea comunității în domeniul social	4.1.1. <i>Sprijinirea mobilizării comunitare și voluntariatului</i>	Campanii de promovare a voluntariatului în domeniul social	Buget local	TS
			Acțiuni de susținere pentru atragerea și instruirea voluntarilor în domeniul social	Buget local	TS
			Crearea unei baze de date on-line a ONG-urilor și a voluntarilor din domeniul social	Buget local	TS
			Campanii de mobilizare comunitară		TS

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*
OS 3 Îmbunătățirea standardelor de viață ale populației prin investiții în infrastructură și servicii publice	3.2. Sprijinirea accesului la educație a populației	3.2.1. Sprijinirea activităților de tip „Școală după școală”	Amenajarea și dotarea unor centre de tip „After School”, sau a unor creșe pentru copiii cu vârsta între 1 și 3 ani	PNDR 2014 – 2020 Măsura 07, 7.2	TMI
			Promovarea serviciilor furnizate de centrele de tip „After School” în rândul grupurilor țintă	Buget local	TS
		3.2.2. Facilitarea accesului la educație a grupurilor vulnerabile	Campanii de informare și promovare a importanței educației	Buget local	TS
			Măsuri de susținere a accesului la educație a elevilor provenind din grupuri vulnerabile	POC 2014 - 2020	TS
			Continuarea integrării elevilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă		TS
IV - MEDIU					
OS 5 Îmbunătățirea calității factorilor de mediu pentru asigurarea unui mediu sănătos de viață	5.1. Îmbunătățirea managementului deșeurilor	5.1.1. Extinderea și dezvoltarea serviciilor de colectare și transport al deșeurilor	Crearea parteneriatului public-privat de gestionare a deșeurilor la nivelul întregului teritoriu al ZMT	POIM 2014 – 2020, Axa 3	TS
			Achiziția de echipamente și instalații pentru colectare, prelucrare și valorificarea deșeurilor		TMI
			Introducerea sistemului integrat de acțiuni și activități pentru managementul deșeurilor în ZMT		TS
			Organizarea de campanii de informare a populației privind beneficiile colectării selective a deșeurilor		TS
		5.1.2. Susținerea valorificării energetice și materiale a deșeurilor	Promovarea în rândul agenților economici a valorificării energetice și materiale a propriilor deșeuri	Buget local	TS

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*
	5.2. Intervenții pentru îmbunătățirea factorilor de mediu	5.2.1. Activități de împădurire	Împădurirea terenurilor publice neutilizate	PNDR 2014 – 2020, Măsura 8, 8.1	TMI
			Împădurirea terenurilor care prezintă risc de inundații și alunecări	PNDR 2014 – 2020, Măsura 8, 8.1	TMI
		5.2.2. Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul energetic	Utilizarea de surse de energie nepoluante, regenerabile în instituțiile publice	-	TMI
			Utilizarea de surse de energie regenerabilă în vederea realizării iluminatului public	-	TMI
		5.2.3. Intervenții pentru reabilitarea terenurilor degradate și pentru protecția zonelor expuse riscurilor	Realizarea de construcții de apărare în zonele expuse riscului de alunecări de teren și inundații	PNDR 2014 - 2020	TMI
			Proiect pădure parc Bistra	PNDR 2014 - 2020	TM
			Amenajare canal hidrotehnic pentru regularizarea cursurilor și a debitelor și pentru practicarea sporturilor nautice	POIM	TMI
		V - SĂNĂTATE			
OS 3 Îmbunătățirea standardelor de viață ale populației prin investiții în infrastructură și servicii publice	3.3. Dezvoltarea asistenței medicale primare	3.3.1. Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu	Parteneriate între administrația publică și societatea civilă	Nu este cazul	TS
			Activități de îngrijire și asistență medicală la domiciliu (tratamente, consiliere, consultații medicale, îngrijire de igienă, alimentație, îngrijiri paliative etc.)	-	TS
		3.3.2. Reabilitarea/extinderea infrastructurii sanitare	Modernizarea unităților medicale existente	Programul Național de Dezvoltare Locală	TMI
			Facilitarea înființării de noi unități medicale la nivel local	Programul Național de Dezvoltare Locală	TS

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*
	3.4. Dezvoltarea activităților de prevenție	3.4.1. Programe multianuale de educație și informare privind sănătatea	Program de informare și educare adresat tinerilor	Bugetul local	TS
			Program de informare și educare adresat proaspeților părinți	Bugetul local	TS
			Program de informare și educare adresat populației adulte	Bugetul local	TS
			Program de informare și educare adresat vârstnicilor	Bugetul local	TS
			Program de informare și educare cu privire la prevenția și tratamentul bolilor frecvente	Bugetul local	TS
VI - SERVICII PUBLICE					
OS 3 Îmbunătățirea standardelor de viață ale populației prin investiții în infrastructură și servicii publice	3.5. Dezvoltarea unui serviciu de transport public	3.5.1. Furnizarea serviciului de transport public prin extinderea rețelei de la nivelul ZMT	Achiziționarea de mijloace de transport public (inclusiv ecologice)	Programul Național de Dezvoltare Locală	TS
			Modernizarea străzilor aferente traseelor mijloacelor de transport public	Programul Național de Dezvoltare Locală	TMI
			Realizarea de trasee și piste special destinate transportului în comun	Programul Național de Dezvoltare Locală	TS
		3.5.2. Amenajarea de stații de transport public	Realizarea de stații de așteptare pentru rețeaua extinsă a mijloacelor de transport în comun și pentru taximetrie	Programul Național de Dezvoltare Locală	TS
	3.6. Îmbunătățirea amenajării urbanistice la nivel local	3.6.1. Reactualizarea planului urbanistic general (PUG) și regulamentului local de urbanism (RLU)	Reactualizarea Planului Urbanistic General	Bugetul local	TMI
			Realizarea cadastrului comunei	Bugetul local	TMI

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*		
		3.6.2. Dezvoltarea și modernizarea parcurilor și spațiilor de joacă pentru copii	Amenajarea spațiilor verzi publice existente	Fondul de mediu	TS		
			Crearea de spații verzi și spații de joacă pentru copii	PNDR 2014 - 2020	TS		
		3.6.3. Amenajarea de zone de agrement și piste pentru bicicliști	Amenajarea și dotarea unei zone de agrement la nivel local	PNDR 2014 - 2020	TS		
			Amenajarea de piste pentru bicicliști care conectează comuna de municipiul Timișoara	PNDR 2014 - 2020	TS		
	3.7. Creșterea siguranței cetățenilor	3.6.4. Dezvoltarea serviciului public de siguranță a populației	Dezvoltarea serviciului local de poliție	Programul Național de Dezvoltare Locală	TS		
		3.7.1. Modernizarea și extinderea iluminatului stradal	Extinderea infrastructurii de iluminare stradală la nivel local	PNDR 2014 - 2020	TMI		
			Înlocuirea stâlpilor și lămpilor învechite	PNDR 2014 - 2020	TS		
			Achiziționarea de sisteme de iluminare stradală prin surse alternative de energie	PNDR 2014 – 2020, POR	TS		
		VII - ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ					
		OS 6 Dezvoltarea capacității administrative pentru utilizarea eficientă a capitalului public	6.1. Îmbunătățirea calității serviciilor publice	6.1.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii în care își desfășoară activitatea administrația publică locală	Crearea unei infrastructuri în care își va desfășora activitatea administrația publică locală	Programul Național de Dezvoltare Locală	TMI
	Dotarea sediului administrației publice locale cu mobilier și echipamente moderne			Programul Național de Dezvoltare Locală	TS		
	Dotarea administrației publice locale cu mijloace IT&C moderne			Programul Național de Dezvoltare Locală	TS		

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*
		6.1.2. Dezvoltarea serviciilor administrației publice locale	Creare Serviciu pentru administrarea domeniului public	Bugetul local	TMI
		6.1.3. Dezvoltarea resurselor umane	Platformă e-learning pentru funcționarii din cadrul administrației publice locale	POC 2014 - 2020	TS
			Cursuri de specializare pentru funcționarii din cadrul administrației publice locale	POCA 2014 - 2020	TS
OS 4 Îmbunătățirea coeziunii sociale și creșterea gradului de implicare a populației în procesul decizional	4.2. Creșterea gradului de transparență al administrației publice locale	4.2.1. Îmbunătățirea colaborării între mediul de afaceri și administrația publică locală	Promovarea parteneriatelor de tip public privat	Nu este cazul.	TS
		4.2.2. Îmbunătățirea colaborării între populație și administrația publică locală	Organizarea periodică de consultări publice cu reprezentanții mediului de afaceri	Nu este cazul.	TS
			Organizarea periodică de consultări publice cu populația	Nu este cazul.	TS
		4.2.3. Dezvoltarea serviciilor de e-administrație	Crearea unui sistem electronic de servicii publice la nivelul administrației publice locale	POC 2014 - 2020	TS
VIII - EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ					
OS 3 Îmbunătățirea standardelor de viață ale populației prin investiții în infrastructură și servicii publice	3.8. Îmbunătățire a condițiilor de desfășurare a actului educațional	3.8.1. Dezvoltarea/reabilitarea/extinderea infrastructurii de învățământ	Dezvoltarea/reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlare de la nivel local, inclusiv prin noi unități școlare (liceu, școală profesională)	PNDR 2014 – 2020, Măsura 07, 7.2; Programul Național de Dezvoltare Locală	TMI
		3.8.2. Îmbunătățirea dotărilor din structurile de învățământ	Dotarea cu materiale didactice a unităților de învățământ		TS
			Dotarea cu echipamente IT a unităților de învățământ		TS
			Dotarea cu mobilier a unităților de învățământ		TS

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*
	3.9. Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților culturale și sportive	3.9.1. Reabilitarea/ extinderea infrastructurii în care funcționează instituțiile de cultură	Reabilitarea și modernizarea clădirilor bibliotecilor publice	Programul Național de Dezvoltare Locală	TML
			Reabilitarea și modernizarea căminelor culturale	PNDR 2014 – 2020, Măsura 07, 7.6; Programului național de construcții de interes public, Subprogramul Așezăminte culturale	TML
			Dezvoltarea de noi cămine culturale la nivel local		TML
		3.9.2. Îmbunătățirea dotărilor din cadrul instituțiilor de cultură	Îmbunătățirea dotărilor (mobiliu, echipamente, cărți) bibliotecilor publice	Programul Național de Dezvoltare Locală	TS
			Îmbunătățirea dotărilor căminelor culturale	PNDR 2014 – 2020, Măsura 07, 7.6; Programului național de construcții de interes public, Subprogramul Așezăminte culturale	TS
		3.9.3. Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților sportive în comună	Modernizarea infrastructurii sportive existente	Programului național de construcții de interes public, Subprogramul Săli de sport; Programul Național de Dezvoltare Locală	TML
			Construirea de noi săli de sport la nivel local		TML
			Achiziționarea de echipamente și mobilier specific pentru desfășurarea de activități sportive		TS

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ”
PENTRU PERIOADA 2014-2025

OBIECTIV STRATEGIC	PRIORITATE STRATEGICĂ	DIRECȚIE DE DEZVOLTARE	ACȚIUNE / MĂSURĂ	SURSA DE FINANȚARE POTENȚIALĂ	ORIZONT*
	3.10. Valorificarea superioară a resurselor culturale existente	3.10.1. Promovarea valorilor culturale autohtone	Organizarea de festivaluri și evenimente cultural-artistice și istorice periodice	Programe naționale gestionate de Ministerul Culturii, Europa Creativă 2014 - 2020	TS
			Susținerea înființării de ansambluri și formații cultural-artistice		TS
			Promovarea capitalului cultural existent din mediul rural la nivel național și internațional		TS
		3.10.2. Dezvoltarea rețelelor de artizanat	Organizarea de târguri de prezentare și vânzare de obiecte de artizanat	Programe naționale gestionate de Ministerul Culturii, Europa Creativă 2014 - 2020	TS
			Organizarea de sesiuni de instruire a tinerilor în dobândirea de cunoștințe meșteșugărești	POCU 2014 - 2020	TS
			Susținerea înființării de asociații de meșteșugari	Nu este cazul.	TS

* TML – Termen mediu și lung
TS – Termen scurt

Capitolul 5

Portofoliu de proiecte propuse

În urma analizei situației actuale (pe baza analizei SWOT), a opiniei cetățenilor și a decidenților locali au fost identificate și propuse pentru depunere spre finanțare următoarele proiecte:

Tabel 33. Portofoliu de proiecte propuse

Denumire proiect	Sursa de finanțare
<i>Înființarea unei creșe în comuna Moșnița Nouă, județul Timiș</i>	Programul National de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 -2020, submăsura 7.2
<i>Modernizare infrastructură rutieră</i>	Programul National de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 -2020, submăsura 7.2
<i>Amenajare drumuri agricole</i>	Programul National de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 -2020, submăsura 4.3
<i>Înființare, extindere și modernizare drumuri forestiere</i>	Programul National de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 -2020, submăsura 4.3
<i>Dezvoltare infrastructura de apă-canal</i>	Programul National de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 -2020, submăsura 7.2
<i>Dotarea, modernizarea și extinderea căminelor culturale din comuna Moșnița Nouă</i>	Programul National de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 -2020, submăsura 7.6
<i>Înființarea unei creșe în comuna Moșnița Nouă, județul Timiș</i>	Grupul de Acțiune Locală
<i>Modernizare drumuri comunale, vicinale și străzi</i>	Grupul de Acțiune Locală
<i>Înființare, extindere și modernizare drumuri agricole de exploatare</i>	Grupul de Acțiune Locală
<i>Înființare, extindere și modernizare drumuri forestiere</i>	Grupul de Acțiune Locală
<i>Dezvoltare infrastructura de apă-canal</i>	Grupul de Acțiune Locală
<i>Dotarea, modernizarea și extinderea căminelor culturale din comuna Moșnița Nouă</i>	Grupul de Acțiune Locală
<i>Dotarea cu echipamentele speciale de intervenție a serviciilor de intervenție (autospeciale, ambulanțe și alte echipamente)</i>	Grupul de Acțiune Locală
<i>Reabilitarea, modernizarea și extinderea școlii generale din localitatea Urseni</i>	Programul Operațional Regional, Axa 10
<i>Supraetajarea și extinderea școlii generale din comuna Moșnița Nouă</i>	Programul Operațional Regional, Axa 10
<i>Modernizarea și extinderea rețelei de iluminat public din comuna Moșnița Nouă</i>	Programul Operațional Regional, Axa 3
<i>Înființare centru de zi de tip respiro în comuna Moșnița Nouă</i>	Programul Operațional Regional, Axa 8
<i>Construirea unor locuințe sociale în comuna Moșnița Nouă</i>	Programul Operațional Regional, Axa 8

Denumire proiect	Sursa de finanțare
<i>Implementarea unui sistem inovativ de management al documentelor și modernizarea centrului pentru informarea cetățenilor în cadrul Primăriei comunei Moșnița Nouă, județul Timiș</i>	Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA), Axa prioritară 1- Structuri eficiente la nivelul tuturor palierelor administrative și judiciare
<i>Îmbunătățirea accesului pe piața muncii în zona istorica Banat și dezvoltarea parteneriatului româno-sârb</i>	Programul Interreg IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia - Axa prioritară 1- Promovarea ocupării forței de muncă și servicii de bază pentru consolidarea creșterii incluziunii sociale
<i>Crearea unui sistem integrat de servicii medicale</i>	Programul Interreg IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia - Axa prioritară 1- Promovarea ocupării forței de muncă și servicii de bază pentru consolidarea creșterii incluziunii sociale
<i>Schimburi culturale între România și Serbia</i>	Programul Interreg IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia - Axa prioritară 1- Promovarea ocupării forței de muncă și servicii de bază pentru consolidarea creșterii incluziunii sociale
<i>Parteneriat pentru protejarea mediului</i>	Programul Interreg IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia - Axa prioritară 2 Protecția mediului și gestionarea riscurilor
<i>Sistem integrat de gestionare a riscurilor cauzate de mediu și a urgențelor de altă natură</i>	Programul Interreg IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia - Axa prioritară 2 Protecția mediului și gestionarea riscurilor
<i>Crearea unui centru de cercetare pentru îmbunătățirea serviciilor publice</i>	Programul Interreg IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia - Axa prioritară 3 Mobilitate și accesibilitate durabilă
<i>Promovarea regiunii istorice Banat</i>	Programul Interreg IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia - Axa prioritară 4 Atractivitatea pentru turism sustenabil
<i>Crearea unui brand comun și îmbunătățirea standardelor de calitate a serviciilor oferite</i>	Programul Interreg IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia - Axa prioritară 4 Atractivitatea pentru turism sustenabil
<i>Traseu turistic România-Ungaria</i>	Programul Interreg V-A România-Ungaria – Axa prioritară 1: Protejarea în comun și utilizarea eficientă a valorilor comune și resurselor

Denumire proiect	Sursa de finanțare
<i>Crearea unei rute de transport public între România și Ungaria</i>	Programul Interreg V-A România-Ungaria – Axa prioritară 2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor
<i>Dezvoltarea mobilității transfrontaliere între România și Ungaria</i>	Programul Interreg V-A România-Ungaria – Axa prioritară 3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere
<i>Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății</i>	Programul Interreg V-A România-Ungaria – Axa prioritară 4: Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății
<i>Dezvoltarea unui sistem comun de prevenire a riscurilor și gestionare a dezastrelor</i>	Programul Interreg V-A România-Ungaria – Axa prioritară 5: Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor
<i>Protejarea și promovarea ariei naturale “Pădurea Bistra”</i>	Programul LIFE Natură și Biodiversitate
<i>Pistă de biciclete în jurul ariei naturale “Pădurea Bistra”</i>	Programul de Colaborare Transfrontalieră România-Serbia
<i>Construcția unui drum agricol în jurul ariei naturale “Pădurea Bistra”</i>	Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 -2020
<i>Construcția unor locații de primire ecologice (ecobordeie) în jurul ariei naturale “Pădurea Bistra”</i>	Programul de Colaborare Transfrontalieră România-Serbia
<i>Realizare Drum Moșnița Veche – Ghiroda, pentru acces la aeroport</i>	Grupul de Acțiune Locală
<i>Dotarea serviciului de Gospodărire Comunală cu utilaje specifice</i>	Grupul de Acțiune Locală